41.258

II 41.258

II-41258

BCUJASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BIBLIOTECA
LICEULUI INTERNAT. IAŞI
Inventar No. 8313
Dolap N
No. Cărţi 320

BIBLIOTECA LICEULUI-INTERNAT - IAŞI

8149
295

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Inventar No. 4
Dulap 320
No. Cărţii

PARABOLELE
ŞI
INVĂŢĂTURILE
DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS

Manual pentru Clasa II-a secundară
de băieţi şi fete.

8749

DE

PREOTUL N. V. HODOROABĂ

Profesor la Liceul Internat „C. Negruţi" din Iaşi
Premiat al Academiei Române şi al Societăţii
Scriitorilor Români

0 000008 12196 BCU IAŞI

Lucrare aprobată de Sf. Sinod cu ord. No. 454 din 23 Martie 1931 şi de Onor. Minister al Instrucţiunii Publice cu ord. No. 460 din 13 Iunie 1931.

IAŞI, EDITURA „OPINIA". 1931

20 FEB. 19[illegible]
Biblioteca Universitatea Iași
ado 73.912
BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BIBLIOTECA „ICEM. INTERNAT.” IAŞI
№ 8749
BIBLIOTECA LICEULUI „INTERNAT” IAŞI
Inventar No. 8313
Dulap N
No. Cărţii 320

In loc de prefaţă.

Şi la acest manual caşi la cel pentru cl. I-a secundară, valoarea lucrării de faţă se poate vedea, credem, destul de lămurit şi din referatul alcătuit de către Comisiunea Onor. Minister al Instrucţiunii şi prezintat spre aprobare On. Consiliului Permanent.

Dăm mai jos în copie acest referat.

Referat

asupra manualului de Religie: *Parabolele şi Invăţăturile Domnului nostru Iisus Hristos.*

Pentru cl. II secundară de băieţi şi fete de Preotul N. V. Hodoroabă.

Se ştie că materia cea mai grea din învăţământul religios este cea pentru cl. II-a secundară: „Parabolele şi Invăţăturile Domnului nostru Iisus Hristos“.

Principiile şi învăţăturile cuprinse în parabole fac temelia vieţii superioare. Din înţelegerea lor se formează elementele concepţiunii vieţii creştineşti. Insăşi parabola exprimând adevărurile pe cale indirectă, prin asemănări şi prin provocarea procesului unei gândiri mai înalte face înţelegerea mai grea. Ca să înţelegi o parabolă îţi trebue în ajutor multă experienţă de vieaţă. Acestea sunt însă condiţii, cari nu prea sunt date gradului de desvoltare al unui copil din cl. II-a secundară.

Părintele N. V. Hodoroabă, cu ajutorul minţii sale, a simţului său pedagogic şi a experienţei sale a deslegat foarte frumos problema înţelegerii acestei materii de învăţământ religios, făcând-o foarte accesibilă minţii elevilor din cl. II secundară, ceea ce trebue să o recunoaştem, constituie pentru D-sa un apreciat merit şcolar. Materia e cea cerută de programa analitică. Ea este distribuită în 35 lecţiuni.

Lecţiunile sunt cu pricepere prelucrate. Expunerea este clară şi uşoară în limba firească românească.

In fiecare lecţiune mai întâiu se reproduce parabola. După aceasta urmează: explicarea, adevărata lecţiune.

Explicarea din toate lecţiunile, este deplin reuşită şi corectă. Nici o excepţiune n'avem de făcut. Pentru luminarea adevărurilor se face uz de bogăţia de momente şi pilduiri scoase din viaţa reală, prin ceea ce expunerea devine vioaie şi interesantă.

Fiecare lecţiune se poate ceti de orice credincios nu numai cu folos, dar şi cu plăcere.

Indrumările practice ce se dau la sfârşitul lecţiunilor sunt preţioase, ridicând şi ele puterea didactică educativă.

Cartea va ieşi cam voluminoasă. Dar lecţiunile ar pierde din valoarea lor pedagogică, dacă explicarea lor s'ar reduce.

Aici profesorul însă e în stare să-şi ajute. Indată ce observă că nu va putea termina materia : va lăsa afară din lecţiunile de mai mică importanţă, fără să se piardă ceva din valoarea învăţământului.

Concluzii.

Comisiunea, considerând valoarea manualului sus amintit, propune aprobarea şi introducerea lui pentru învăţământul religios, clasa II-a secundară de băieţi şi de fete.

Vedem că şi comisiunea Sf. Sinod a aprobat acest manual.

Bucureşti, în 8 Iunie 1931.

Comisiunea Ministerului Instrucţiunii Publice :

ss) Dr. Iosif Blaga, Protopop, fost Director de liceu.

ss) Victor Niculescu, Preot şi profesor secundar Câmpulung-Muscel.

*

Acest referat oficial mă scuteşte de a spune eu însumi despre propria mea lucrare cuvinte de laudă, ceea ce, mărturisesc, nu-mi-ar conveni deloc.

Am nădejdea însă, că fraţii mei colegi de preoţie şi de catedră, vor aprecia acest manual la fel cu onor. Comisiune a Ministerului şi că îl vor introduce în şcoală, recomandându-l elevilor.

Autorul

15 Iunie, 1931.

Iaşi—Bis. Sf. Atanasie.

8313
320

RUGĂCIUNILE OBIȘNUITE.

Dimineața, la intrarea în clasă.

1) Mărire ție, Dumnezeul nostru, mărire ție!

Impărate ceresc, Mângâietorule, Duhul adevărului, carele pretutindenea ești și toate le împlinești. Vistierul bunătăților și dătătorule de viață, vino și te sălășlueste întru noi și ne curățește pe noi de toată spurcăciunea și mântuește, Bunule, sufletele noastre.

*

După amează, la intrarea în clasă.

2) Tatăl nostru, carele ești în ceruri, sfințească-se numele tău. Vie impărăția ta, facă-se voia ta, precum în cer, așa și pe pământ. Pânea noastră cea de toate zilele, dă-ne-o nouă astăzi. Și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel viclean. Amin.

*

Dimineața și după amează la ieșirea dela clasă.

3) Cuvine-se cu adevărat, să te fericim pe tine, Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită și prea nevinovată și Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce ești mai cinstită decât Heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decât Serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine cea cu adevărat, Născătoare de Dumnezeu, te mărim.

*

4) Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, miluește-ne pe noi. Amin.

*

Dela Paşti până la Inălţare.
La intrarea în clasă dimineaţa şi după amează.

5) Invierea lui Hristos văzând, să ne închinăm Sfântului Domnului Iisus, unuia celui fără de păcat. Crucii tale ne închinăm Hristoase şi sfânta Invierea ta o lăudăm şi o mărim, că tu eşti Dumnezeul nostru, afară de tine pe altul nu ştim, numele tău numim. Veniţi toţi credincioşii să ne închinăm sfintei Invieri a lui Hristos, că iată a venit prin cruce bucurie la toată lumea. Totdeauna binecuvântăm pe Domnul, lăudăm Invierea lui, că răstignire răbdând pentru noi, cu moartea pe moarte a stricat.

*

La ieşirea din clasă şi dimineaţa şi după amează.

6) Luminează-te, luminează-te, noule Ierusalime, că slava Domnului peste tine a răsărit. Saltă acum şi te bucură Sioane; iar tu curată Născătoare de Dumnezeu, veseleşte-te întru învierea celui născut al tău.

*

7) Hristos a înviat din morţi, cu moartea pe moarte călcând şi celor din mormânturi, viaţa dăruindu-le.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Lecţia 1.

Icoana personalităţii Mântuitorului, scoasă din viaţa şi minunile lui.

După căderea în păcat a celor dintâiu oameni, Dumnezeu le-a făgăduit un răscumpărător. Din vreme în vreme, Dumnezeu a reînoit această făgăduinţă, faţă de omenire prin aleşii săi. Profeţii Vechiului Testament, aproape toţi au prezis apropiata venire a lui Mesia. Moisi a prezis, că din mijlocul poporului său, Dumnezeu va ridică un păstor asemenea lui. Iacob, a prezis, că el se va naşte din seminţia lui Iuda. Isaia, că se va naşte dintr'o fecioară. Daniil a prezis timpul naşterii lui; Micheia, că se va naşte în Betleem. Profeţii, oameni aleşi şi luminaţi de Duhul Sfânt au prezis, într'un cuvânt: naşterea, viaţa, minunile, patimile, moartea şi învierea Mântuitorului. Toate profeţiile s'au adeverit. Mântuitorul se naşte din Sfânta Fecioară în peştera din Betleem. Astfel, Fiul lui Dumnezeu a luat trup omenesc şi a venit în lume ca să mântuiască neamul omenesc. A fost în acelaş timp şi om adevărat şi Dumnezeu adevărat. Ca om, a avut însuşiri şi trebuinţi omeneşti. La fel cu noi oamenii: flămânzia, însetă, se mânia, plângea, se bucură, suferia. Avea nevoie de odihnă şi de somn. A flămânzit în pustiu când a postit 40 de zile. Era ostenit când s'a oprit la Sihem la fântâna lui Iacob. Era însetat, căci a cerut apă de la femeia samarineancă. S'a mâniat când a împletit biciu de şireang şi a scos pe negustori de la templu. Suferia la durerile bolnavilor. I se făcea milă de ei şi de aceia, îi vindecă. Se bucură când vedea, că poporul îl ascultă şi îl urmează. La mormântul lui Lazăr, văzând durerea Mariei şi a Martei, a plâns ca toţi oamenii. In Ghetsimani se întristează, căci presimte apropierea morţii. Se rugă cu lacrămi, iar sudoarea lui era ca picăturile de sânge.

Mântuitorul mai era şi Fiul lui Dumnezeu, de aceia, viaţa lui a fost model de curăţenie şi de sfinţenie. N'a avut nici un păcat, căci singur spunea: *„Cine mă va vădi pe mine de păcat?“*. (Ioan, VIII, 46).

Până la vrâsta de 30 ani a trăit în casa părintească din Nazaret. A fost supus şi ascultător. După botez începe activitatea sa mesianică, care a durat aproape $3^1/_2$ ani. Iisus a îndeplinit trei serviri deosebite:

1. **Servirea de profet.**

El a învăţat pe popor Evanghelia sa. El învăţă: *„ca cel ce are putere“*, nu ca Fariseii şi Cărturarii.

Spre deosebire de alţi învăţaţi şi oameni mari ai omenirei, Iisus ce învăţă pe oameni, făcea el mai întâiu. Intre cuvintele şi faptele sale nu era prăpastie. Se dădea în toate pildă pe sine. A profeţit nu numai soarta sa, ci şi a poporului iudeu şi Bisericii.

2. **Servirea de împărat.**

A dovedit că este mai mare decât toţi împăraţii pământului. La cuvântul său bolnavii se vindecau şi dracii ieşiau din cei demonizaţi. Vântul şi marea s'au potolit, leproşii s'au curăţit, pâinile s'au înmulţit, morţii au înviat. Numai el a putut schimba legile firii. A intrat la ucenici, după înviere, prin uşile încuiate. In Ierusalim, Iudeii l-au primit — înainte de patimă — ca pe un împărat, căci i-au strigat: „Osana, bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului!“

La întrebarea lui Pilat — îi răspunde, că-i împărat; dar împărăţia sa nu-i din lumea aceasta.

3. **Servirea de arhiereu.**

Arhiereul în Vechiul Testament aducea jertfă de animale, pentru curăţirea păcatelor sale şi ale poporului. Mântuitorul însă, a fost mai mare decât toţi arhiereii şi preoţii din legea veche, căci el s'a adus pe sine jertfă pe cruce pentru împăcarea omenirei cu Dumnezeu. După felul jertfei lui Melchisedec, regele Salimului, care aducea jertfă lui Dumnezeu pâne şi vin, şi Mântuitorul a întemeiat la Cina din Joia patimilor, taina sf. împărtăşanii. Sfântul apostol Pavel zice: *„Arhiereu ca acesta se cuvenea să avem noi: cuvios, fără răutate, fără de păcat, deosebit de cei păcătoşi şi mai înalt decât cerurile“*. (Evrei, VII, 26).

Dar din icoana Mântuitorului câte alte alese însuşiri n'am mai putem noi desprinde?!

Iată numai câteva:

1. Iubirea de oameni.

Învăţătura cea nouă pe care o predică Mântuitorul avea la temelie: iubirea de Dumnezeu şi de aproapele. Le spune ucenicilor, că se va jertfi pentru ei şi pentru lume: „Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca viaţa lui să-şi pună pentru prietenii săi. (Ion, XV, 13). El a zis: „Iubiţi pe vrăjmaşii voştri, binecuvântaţi pe cei ce vă blastămă pe voi, faceţi bine celor ce vă urăsc pe voi, şi vă rugaţi pentru cei ce vă supără şi vă gonesc pe voi". (Mat. V, 44). A dat pildă de iubirea aproapelui, căci a vindecat nu numai bolnavii dintre Iudei, ci şi dintre păgâni: sluga sutaşului şi fiica Cananiencei. A intrat în casa vameşilor şi a păcătoşilor, căutând îndreptarea lor. Când au adus la el Iudeii pe o femeie păcătoasă, el i-a luat apărarea, zicând: „Cine dintre voi este fără de păcat, să ia piatra şi să arunce în ea". Celor ce cârteau le-a zis: „N'am venit să chem pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi la pocăinţă; că n'au trebuinţă de doctor cei sănătoşi, ci cei bolnavi". Pe cruce fiind în arsura cumplită a chinurilor, când duşmanii săi, Fariseii şi mai marii preoţilor îşi băteau joc de el, s'a rugat pentru ei, zicând: *„Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac!"*

O iubire de oameni mai mare decât aceasta n'a putut arătă nimeni pe pământ. Ne-a învăţat să iubim pe aproapele şi să-i iertăm de 70 de ori câte şapte.

2. Răbdarea în faţa morţii.

Prins noaptea în grădina Ghetsimani, a fost legat ca un făcător de rele şi dus la judecată. A fost batjocorit de Iudei şi de ostaşi: lovit, scuipat, încoronat cu spini. Bătut până la sânge, a fost silit să-şi ducă singur crucea spre Golgota, locul de osândă. Condamnat de Sinedriu la moarte pentru mărturii mincinoase, Iisus rămâne liniştit. Nu se supără, nu strigă, nu blastămă, nu încearcă să scape, nici

prin tânguiri, nici prin fugă. Pe cruce, își întinde singur mâinile pentru a fi pironit. Sfințește lemnul cu sângele său cel sfânt. A suferit toate acestea cu o răbdare nemaipomenită. Intocmai cum prezisese profetul Isaia: *„Ca o oaie spre junghiere s'a adus și, ca un miel nevinovat, împotriva celui ce-l tunde pre dânsul, așa nu și-a deschis gura sa“.*

3. **Smerenia.**

Pe calea smereniei, prin ușa umilinței, Iisus a coborât pe pământ. S'a întrupat dintr'o Fecioară săracă. Nu s'a născut măcar într'o casă, ci vine pe lume într'un staul de animale. Se naște într'o iesle. Cine? Impăratul cerurilor, Fiul lui Dumnezeu. Primește botezul în Iordan dela Ioan, sluga sa. Mânâncă cu vameșii și cu păcătoșii. La Cina cea de taină spală picioarele ucenicilor săi. Iată culmea smereniei! Zice apoi ucenicilor: *„Pildă am dat vouă, că precum eu am făcut vouă și voi să faceți“* (Ioan, XIII, 15).

4. **Blândețea.**

Iisus a fost blând și iertător față de toți; chiar față de dușmanii săi, cari îl urau de moarte. Cu hrăpareții, cu vameșii, cu nelegiuiții, cu desfrânații, cu tâlharii, el era bun și blând, ca un părinte bun față de copiii săi. A predicat iubirea și iertarea. S'a dat pe sine pildă de smerenie și de blândețe. Căci a zis: „Veniți către mine toți cei osteniți și însărcinați și eu vă voi odihni pe voi. Luați jugul meu peste voi și vă învățați dela mine, căci sunt *blând și smerit* cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre“. (Mat. XI, 29).

5. **Mila.**

Și-a arătat-o față de cei bolnavi și suferinzi. Indrăciții, slăbănogii erau aduși la el. Toți cereau ca să-i vindece. Cereau milă, zicându-i: *„Doamne, fie-ți milă de noi“*. Și Iisus, care era *izvorul milei*, îi vindeca numai prin cuvânt. „Și ieșind Iisus, a văzut norod mult și i s'a făcut milă de ei și a tămăduit pe bolnavii lor“. (Mat. XIV, 14).

Când a flămânzit poporul în pustie, Mântuitorul a chemat pe apostoli la sine și le-a zis: „Milă îmi este de norodul acesta, că iată trei zile sunt de când așteaptă lângă

mine şi n'au ce mâncà ; şi a-i slobozi pe dânşii flămânzi nu voiesc, ca nu cumva să slăbească pe cale". (Matei, XV, 32).

Iisus dar a îndeplinit trei serviri : de *profet, împărat* şi *arhiereu.* A dus o viaţă sfântă. A învăţat ca nimeni altul pe lume : cu cuvântul şi cu fapta. In faţa lumii a arătat o nemărginită iubire de oameni şi o răbdare dumnezeească în faţa morţii. Intre cei mândri, el s'a smerit. Cu cei răi şi păcătoşi, el a fost bun şi blând. Cu cei bolnavi a fost milos, vindecându-i. Tămăduind pe cei bolnavi fără leacuri doctoriceşti, ci numai cu cuvântul, a dovedit lumii, că el este adevăratul Mesia, Hristos, Fiul lui Dumnezeu.

Lecţia 2.

Felul de a învăţa al Mântuitorului Hristos. Cauzele pentru care vorbea în parabole.

1. Mântuitorul a început să predice abia după ce a împlinit vrâsta de 30 de ani. Până atunci a stat în Nazaret lângă părinţii săi. Numai odată, în copilăria sa, ne spune Evanghelia, că ar fi învăţat la templu. Era atunci de 12 ani. S'a dus cu părinţii săi la Ierusalim la sărbătoarea Paştelui. In acea mulţime, ei l-au pierdut din ochi. După trei zile de căutare printre rude şi cunoscuţi, l-au găsit în Ierusalim, la templu. Ce făcea ? „Şedea în mijlocul dascălilor, ascultându-i şi întrebându-i pe ei. Şi se minunau toţi, cei ce-l auziau pe dânsul, de priceperea şi de răspunsurile lui. (Luca, II, 46—47). Menirea sa era, ca să aducă în lume o învăţătură nouă, Evanghelia, *vestea cea bună.* In urmă, prin moartea sa pe cruce, trebuia să şteargă păcatul strămoşesc şi să împace astfel pe om cu Dumnezeu. Profeţii au prezis, că Iisus va fi un propovăduitor. Aşa, Isaia, cam cu vre'o 700 de ani, înainte de naşterea Domnului, a profeţit zicând : „Iată te-am pus pe tine luminător neamurilor, ca să fie mântuirea mea până la marginile pământului". (44 ; 6).

Pe vremea Mântuitorului, la Iudei erau mulţi învăţători

de lege. Nici unul însă nu se putea asemănà cu Iisus. Aceştia, una învăţau pe popor şi alta făceau. De aceia şi Iisus îi mustră fără cruţare, numindu-i farisei orbi şi asemănându-i cu mormintele cele văruite. Iisus ceea ce învăţa, aceia şi făcea. Pentru aceasta şi poporul zicea: *„Nimeni niciodată n'a vorbit ca omul acesta"*. Toţi câţi îl ascultau, simţeau în sufletele lor puterea cuvântului său dumnezeiesc. Pe dreptul dar ziceau Iudeii, că el învaţă, nu ca Fariseii şi Cărturarii, ci ca cel ce are putere. Căci, le zicea el: *„Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece"*, (Matei, XIV, 35). Deci, nu numai prin minuni, ci şi prin învăţătura sa, el s'a dovedit a fi cu adevărat Fiul lui Dumnezeu.

2. **Unde învăţà Iisus?**

Mântuitorul nu învăţà într'un anumit loc, ci întotdeauna la prilej bine venit şi ori unde vedea că-l înconjură poporul. Învăţà în sinagogile Iudeilor şi la templu. Vestea învăţătura sa poporului pe faţă, după cum înuşi i-a spus arhiereului Ana, când a fost prins şi dus la el, ca să-l judece: „Deci Arhiereul a întrebat pe Iisus de ucenicii lui şi de învăţătura lui. Răspuns-a Iisus lui: Eu de faţă am grăit lumii; eu totdeauna am învăţat în sinagogă şi în templu, unde toţi Iudeii se adună, şi întru ascuns n'am grăit nimic. (Ioan, XVIII, 19-20). Învăţà pe malul Iordanului şi al mării, la poalele muntelui, pe coline, pe drum, învăţà în casă. De exemplu: In Betania, în casa prietenului său Lazăr; în casa lui Zacheu Vameşul, în casă în Capernaum, când patru oameni i-au scoborât prin acoperiş pe un slăbănog, etc. Învăţà în pustiul Betsaidei, în corabie pe mare. De ar fi fost să mântuiască şi numai un singur suflet, el tot predicà. De exemplu: convorbirea cu Nicodim şi cu femeia samarineancă, la fântâna lui Iacob din Samaria.

3. **Cui adresa învăţătura sa?**

Iisus îndrepta cuvântul său către toată lumea. Vorbea tuturor, fără deosebire de vrâstă, de sex sau de stare socială. Farisei şi Cărturari, vameşi, păcătoşi, bărbaţi şi fe-

mei, tineri şi bătrâni, bogaţi şi săraci, toţi veneau să-i asculte învăţătura sa. Până şi copiii se strângeu în jurul lui! Iisus îi chiemă la sine şi îşi punea mâinile pe ei. Îi privea cu dragoste şi îi binecuvântă, zicând ucenicilor săi: *„Lăsaţi copiii să vină la mine, căci a unora ca aceştia este împărăţia lui Dumnezeu"*.

4. **Cum învaţă Iisus.**

Mântuitorul răspândea învăţătura sa în două feluri: *direct* şi *indirect*. a) In chip *direct*, adică deadreptul, pe faţă, fără înconjur. Astfel sunt învăţăturile sale despre: rugăciune, post, milostenie, cele nouă fericiri, precum şi învăţăturile şi sfaturile sale date ucenicilor săi înainte de patima sa la Cina cea de taină, când a instituit taina sfintei împărtăşanii. Aceste învăţături sunt scurte şi pe înţelesul tuturor. b) In chip *indirect*, Iisus mai învaţă şi prin pilde sau *parabole*. Spunea învăţătura sa prin înconjur, nu pe faţă. Parabolele sunt nişte istorioare religioase cu asemănări şi întâmplări luate din viaţa noastră de toate zilele, din care se scot învăţături folositoare pentru viaţă.

II. Cauzele pentru care Domnul Iisus a vorbit în parabole.

1) Pentru a combate pe Cărturari, Farisei şi învăţătorii de lege, cari una învăţau pe popor şi alta făceau. Una era vorba şi alta era fapta lor. Ştiau legea pe dinafară, dar nu o îndeplineau cum trebuia. Dacă i-ar fi mustrat pe faţă pentru păcatele lor, Fariseii, cari aveau puterea în mâna lor, l-ar fi prins şi l-ar fi omorât înainte de vreme, mai înainte ca Iisus să-şi fi terminat activitatea sa mesianică. Mântuitorul mai vorbeşte în parabole pentru ca duşmanii săi să nu priceapă pentru moment ce spune el şi deci, să nu-i facă nici un rău. Să nu se turbure în inima lor şi să nu-i strice liniştea în timpul vorbirii sale. Spre sfârşitul activităţii sale însă, Iisus nu i-a cruţat de loc; ci i-a mustrat cu cea mai mare asprime. I-a ars cu biciu de foc. (Matei, XIII, 13). De aceia, ei l-au prins, l-au judecat noaptea şi a doua zi în preajma praznicului Paştelor, l-au răstignit.

2) Pe atunci în răsărit era obiceiul de a se vorbi în parabole. Poporul era deprins cu acest fel de vorbire. Iisus a ţinut seamă de acest obiceiu. Profetul Natan când a mustrat pe David pentru fărădelegile sale, i-a spus o parabolă.

3) Vorbirea prin parabole este mai plăcută, mai atrăgătoare. E ascultată mai cu luare aminte şi ţinută minte mai multă vreme.

4) Pentru a se împlini profeţia lui Isaia, Iisus însuşi ne spune: „Pentru aceasta în pilde grăesc lor, că văzând nu văd, şi auzind nu aud, nici înţeleg. Şi se împlineşte întru dânşii proorocia lui Isaia, ce zice: „Cu auzul veţi auzi şi nu veţi înţelege, şi privind veţi privi şi nu veţi vedea. (Matei, XIII, 14).

Viaţa, învăţătura şi minunele Mântuitorului se află scrise în sfânta Evanghelie. Şi numele Evangheliştilor acestea sunt: Matei, Marcu, Luca şi Ioan. Parabolele Mântuitorului le împărţim în trei grupe:

1) Parabole cu privire la împărăţia lui Dumnezeu.

2) Parabole cu privire la universalitatea iubirii creştine.

3) Parabole prin care se scoate la iveală superioritatea moralei creştine faţă de morala iudaică. Una e spirituală, cealaltă formalistă.

I. Parabole cu privire la împărăţia lui Dumnezeu.

Lecţia 3-a.

Parabola sămănătorului.

(Mat. XIII, 3—23; Luca, I, 5—15).

In unele din parabolele sale Iisus a arătat în ce fel se va răspândi în lume învăţătura sa şi cum va înrâuri ea sufletele oamenilor ce o vor primi. In altele, arată întemeierea şi creşterea bisericii creştine. Aceste parabole, de obiceiu, încep cu aceste cuvinte: *„Asemănatu-s'a împărăţia cerului....“* Fiindcă e vorba în ele de împărăţia lui

Dumnezeu. Cea dintâiu parabolă de felul acesta, pe care a vestit-o Iisus, este parabola sămănătorului. El se află cu apostolii săi pe ţărmul lacului Ghenizaret. Se adunase acolo mult popor, ca să-l audă vorbind. Iisus s'a urcat într'o barcă de pescari şi a cerut să o îndepărteze puţin de ţărm. In apropiere, zăreşte pe un agricultor Iudeu, care îşi aruncă sămânţa sa pe ogorul proaspăt arat. Şi atunci, el le spune cea dintâiu parabolă: „Ieşit-a sămănătorul, ca să samene sămânţa. Şi sămănând el, unele au căzut lângă cale, şi au venit pasările şi le-au mâncat. Iar altele au căzut pe piatră, unde n'aveau pământ mult şi îndată au răsărit, pentru că n'aveau pământ adânc. Şi răsărind soarele s'au pălit şi, pentrucă n'aveau rădăcină, s'au uscat. Iar altele au căzut în spini şi au crescut spinii şi le-au înecat pe ele. Iar altele au căzut pe pământ bun şi au dat roadă: Una adică 100, iar alta 60, iar alta 30. Cela ce are urechi de auzit, să audă". Atunci ucenicii săi, cari nu-l mai auziseră vorbind în pilde, s'au apropiat de dânsul şi i-au zis: „Pentru ce le grăeşti lor în pilde?" „Iar el răspunzând, a zis lor: „Pentru că vouă s'a dat a şti `tainele împărăţiei cerurilor, iar acelora nu s'a dat. Că amin grăesc vouă: că mulţi prooroci şi drepţi au dorit să vadă cele ce vedeţi voi şi n'au văzut şi să audă cele ce auziţi şi n'au auzit. Deci, voi ascultaţi pilda sămănătorului: Dela tot cel ce aude cuvântul împărăţiei şi nu-l înţelege, vine vicleanul şi răpeşte ceea ce este sămănat în inima lui. Aceasta este cea sămănată lângă cale. Iar cea sămănată pe pietriş, acesta este care aude cuvântul şi îndată cu bucurie îl primeşte. Insă n'are rădăcină întru sine, ci este până la o vreme, iar făcându-se necaz sau goană pentru cuvânt, îndată se sminteşte, iar cea sămănată în spini, acesta este care aude cuvântul, dar grija veacului acestuia şi înşelăciunea bogăţiei înecă cuvântul şi neroditor se face. Iar cea sămănată în pământ bun, acesta este care aude cuvântul şi-l înţelege, care aduce roadă şi face: unul 100, iar altul 60, iar altul 30.

Explicare.

In această parabolă Mântuitorul vine cu asemănări din

viaţa plugarilor. Se aseamănă pe sine, care învăţă cuvântul Evangheliei cu un sămănător. Sămânţa este învăţătura sa. Pământul este lumea. Sunt cei ce îl ascultă. Suntem noi. Nu tot pământul este de aceiaşi calitate. Este pământ negru, gras, care primind sămânţa în sânul său, o hrăneşte şi o face să rodească. Este însă şi pământ mai slab, pământ galben, cleios, pietros, acoperit cu spini. Sămânţa sămănată într'un astfel de pământ rodeşte mai puţin, iar uneori, deloc.

1. Sămânţa căzută lângă drum.

E vai de ea! Nici plugul n'a trecut pe acolo, nici grapa n'a putut s'o acopere. A rămas deci, descoperită. N'a avut cum să încolţească, căci trecătorii au călcat-o cu picioarele şi păsările cerului au ciugulit-o! Cu această sămânţă se aseamănă acei oameni, în al cărora suflet cuvântul dumnezeiesc nu poate prinde rădăcină. A intrat pe o ureche şi a ieşit îndată pe cealaltă. Sămânţa lucrează în pământ şi învăţătura în suflet. Se duce la biserică creştinul, aude cuvântul Evangheliei, dar inima lui nu-i acolo, ci aiurea. Diavolul i-a furat cuvântul, căci el nu vrea mântuirea sufletului creştinesc. După cum trecătorul calcă sămânţa de lângă drum, la fel şi diavolul sdrobeşte în inima celor puţini credincioşi încercarea de a face voia lui Dumnezeu. Cum ciugulesc păsările sămânţa căzută lângă drum, la fel şi diavolul smulge din inima unor astfel de oameni năzuinţele de îndreptare.

Sămânţă în văzul trecătorilor şi al păsărilor!.. Sărmană sămânţă rămasă descoperită şi menită pieirei! Aşa sunt şi unii oameni, rămaşi descoperiţi în faţa diavolului, căci în inima lor plină de păcate, cuvântul dumnezeiesc n'are loc de încolţit şi de rodit.

2. Sămânţa de pe piatră.

Aceasta închipuieşte pe oamenii, cari dela început primesc cu bucurie cuvântul lui Dumnezeu, dar la vreme de necaz se leapădă de el. Sămânţa căzută pe pământ pie-

tros, cu chiu cu vai încolţeşte, dar nu poate prinde rădăcină mai adâncă. De aceia, când păleşte soarele, neavând umezeală, ea se ofileşte şi piere. Viaţa i-a fost de scurtă durată. Inima lor e împietrită, învârtoşată de păcate şi cuvântul Domnului prinde rădăcină numai la suprafaţă. In vreme de necaz şi de prigoană, se leapădă. Bruma lor de credinţă, a dispărut ca roua la ivirea soarelui. Astfel de creştini, nu numai că nu-şi apără biserica de duşmani, dar o hulesc; iar alţii, chiar o părăsesc.

O astfel de inimă împietrită a avut înainte de a fi chemat la apostolat în chip minunat, sfântul apostol Pavel, precum şi mulţi sfinţi de ai bisericii înainte de a se creştină. In urmă, ea s'a muiat şi s'a umezit de cuvântul Evangheliei şi au dat bogat rod de fapte bune.

3. **Sămânţa căzută între spini.**

Inchipuieşte pe oamenii, cari primesc învăţătura Evangheliei şi o păstrează o bucată de timp. Nu pot da însă nici un rod, căci grijile, avuţiile şi plăcerile, onorurile lumeşti şi luxul vieţii impiedică rodirea. Spinii nu lasă să pătrundă lumina şi umezeala la sămânţa căzută în acel loc. Valurile ispitelor adesea îl îndepărtează pe om din cărarea bisericii. Ele îl abat cu vicleşug pe cărarea desfrâului, a beţiei, jocului de cărţi. Cine are tăria să se descătuşeze din aceste patimi, ca din nişte spini ai păcatelor, va reuşi să facă rod.

Să plivim din inima noastră spinii păcatelor şi ai viciilor şi în locul lor vor încolţi sâmburii frumoaselor virtuţi creştine, care sunt izvorul tuturor faptelor bune.

4. **Sămânţa de pe pământul bun.**

Inchipuieşte pe oamenii, cari cu inima bună şi curată primesc cuvântul lui Dumnezeu, îl ţin şi fac rod intru răbdare. In pământul bun sămânţa prinde rădăcină adâncă, creşte şi, un singur grăunte produce pe vară 100 de boabe, altul 60 şi altul 30. Pământul bun e binecuvântat. La fel sunt şi acei creştini, în sufletele cărora rodeşte cuvântul Evangheliei. In inima din care s'au deşţelenit buruienile ne-

credinței și spinii păcatelor, cuvântul Domnului prinde ușor rădăcină, crește repede și dă rod însutit. O, bucuria zilei de seceriș!

Sufletul nostru este asemenea unui ogor. Să-l desfundăm la vreme, să-l curățim de pietre, de buruieni și de spini și semințele aruncate în el vor da rodul mult așteptat.

In școală

Sămănătorul este profesorul. Sămânța este învățătura ce o predă de pe catedră. Pământul este sufletul școlarilor în care profesorii aruncă plini de nădejdi și cu dragoste părintească, sămânța cea bună. Ca și pământul din parabolă și sufletele școlarilor se deosebesc. Unii se aseamănă cu sămânța căzută lângă cale, sau cu cea de pe piatră ori cu cea dintre spini. Ascultă învățătura, dar se iau în urmă cu joaca, cu sportul; nu mai deschid cartea ca să mai repete lecțiile. Sunt ademeniți de elevii răi la fapte urâte. Grijile din afară de școală, obrăznicia, lenea, neascultarea, iată atâția spini, cari înăbușă în sufletele lor sămânța cea bună sămănată de profesori în școală și de părinți acasă.

Aceștia își pierd vremea zădarnic și nu dau rod în viață. La sfârșitul anului însă, unii rămân corijenți, iar alții repetenți. Au supărat pe părinți și pe profesori și plâng pe cărarea ogorului rămas înțelenit.... Elevii însă, în sufletele cărora învățăturile profesorilor prind rădăcini adânci, sunt ca pământul cel bun. Acești școlari sunt cuminți, harnici, modești. La sfârșitul anului, ei dau rod, unul 100, altul 60, altul 30, după cum s'au silit. Promovează clasa.

Școlari! Siliți-vă la învățătură, ca să vă asemănați cu pământul cel bun. Un școlar cuminte și silitor e podoaba școlii și a familiei. E bucuria părinților. Faceți dar din sufletul vostru răsadnița tuturor învățăturilor frumoase.

Lecția 4.

Parabola neghinelor, a pomului bun și a pomului rău.

(Matei, XIII, 24-30). (Mat. VII, 15-21).

1. Parabola neghinelor.

Mântuitorul a mai spus și parabola cu neghinele. Iată textul ei din sf. Evanghelie:

„Asemănatu-s'a împărăţia cerurilor omului, care a sămănat seminţe bune în ţarina sa. Dar dormind oamenii, a venit vrăjmaşul lui şi a sămănat neghină între grâu şi s'a dus. Iar dacă a crescut grâul şi a făcut roadă, atunci s'a arătat şi neghina. Şi venind slugile stăpânului casei, i-au zis lui: Doamne, oare n'ai sămănat sămânţă bună în ţarina ta? De unde are dar neghină? Iar el le-a zis lor: Un om vrăjmaj a făcut aceasta. Iar slugile au zis lui: Voieşti dar, ca să ne ducem şi s'o plivim? Iar el a zis lor: Nu, ca nu cumva plivind neghina, să smulgeţi împreună cu ea şi grâul. Lăsaţi să crească amândouă împreună până la seceriş şi atunci, la vremea secerişului, voi zice săcerătorilor: Pliviţi mai întâiu neghina şi legaţi-o în snopi ca s'o ardem; iar grâul îl adunaţi în hambarul meu". După ce a terminat Iisus parabola, ucenicii vroind să-i afle înţelesul, s'au apropiat de Iisus şi i-au cerut să le-o explice.

Iar el răspunzând, a zis lor: „Cela ce a sămănat sămânţa cea bună, este Fiul Omului; iar ţarina este lumea; iar sămânţa cea bună, aceştia sunt fiii împărăţiei; iar neghinele sunt fiii celui viclean; iar vrăjmaşul cel ce le-a sămănat pre dânsele, este diavolul; iar secerişul este sfârşitul veacului, iar săcerătorii sunt îngerii. Deci, cum se adună neghinele şi se ard în foc, aşa va fi la sfârşitul veacului acestuia. Va trimite Fiul Omului pe ingerii săi şi vor adunà dintru împărăţia lui pre toate smintelele şi pe cei ce fac fără de legea. Şi-i vor aruncà pe ei în cuptorul cel de foc; acolo va fi plânsul şi scrâşnirea dinţilor. Atunci drepţii vor străluci ca soarele întru împărăţia tatălui lor. Cela ce are urechi de auzit, să audă". (Mat. XIII, 37-43).

Explicare.

Aţi auzit cum a lămurit Iisus această parabolă. Cel ce a sămănat sămânţa bună este însuşi el, Fiul Omului. Ţarina este lumea. Sămânţa bună sunt creştinii, cari ascultă şi păzesc poruncile sale. Neghinele sunt oamenii cei răi. Sămănătorul neghinei este diavolul. Săcerătorii sunt îngerii, iar secerişul, sfârşitul lumii.

Pe pământ trăesc două feluri de oameni: buni şi răi. După cum în'r'un strat pe lângă flori, creşte şi buruianul, iar într'un ogor cu grâu, pe lângă acesta mai cresc: spini, buruiene, mohor şi neghină. Neghina sunt oamenii cei răi.

După cum neghina este lăsată să crească în voie în ogorul cu grâu până la vremea secerişului, tot aşa şi Dumnezeu îngăduie, ca printre creştinii buni şi evlavioşi, să trăiască şi creştinii răi, lipsiţi de credinţă şi de fapte bune.

In această parabolă, Mântuitorul ne arată cât de mare e mila Tatălui Ceresc: *„Care răsare soarele şi peste cei răi şi peste cei buni şi plouă peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi“*. (Mat. V, 45). El vede şi cunoaşte toate păcatele celor răi, dar nu le trimite pedeaspsa imediat. Ca un părinte nespus de iubitor şi de milos, faţă de creatura sa, el doreşte ca aceştia să se mântuiască. Aşteaptă, ca din minut în minut să se pocăiască. Şi aceasta stă în puterea creştinului. Cum? Mărturisindu-şi păcatele la duhovnic şi primind taina sf. împărtăşanii.

Legile omeneşti pe oamenii răi, pe tâlhari, pe ucigaşi, îi condamnă prin judecătorie. Ii trimit la închisoare pentru un timp. Unii sunt amnistiaţi de lege sau graţiaţi de Rege, înainte de termen, cu nădejdea, că se vor îndreptă. Şi, unii din aceştia se fac oameni de treabă. De ar fi fost condamnaţi la moarte — la noi nu e o asemenea lege — ar fi fost o pierdere pentru societate. Diavolul îndeamnă pe oameni la păcat prin tot felul de ispite. Acestea îi răsar omului în calea vieţii, după cum răsare neghina în lanul cu grâu. Omul slab se poticneşte şi cade în păcat. Dumnezeu însă, voieşte îndreptarea celor răi. Mântuitorul zice: *„Nu voiesc moartea păcătosului, ci ca să se îndrepte şi să fie viu. Că n'am venit să chem pe cei drepţi ci pe cei păcătoşi la pocăinţă“*. Dar iată, că vine secerişul, care e sfârşitul nostru al tuturora. Trecuţi în lumea veşniciei, la judecata de apoi, va trebui să dăm seama înaintea lui Dumnezeu de felul cum am trăit pe pământ. Atunci, cei buni vor căpătă răsplata faptelor bune. *Cuptorul cu foc* este înfricoşa-

tul iad al chinurilor în care vor fi aruncaţi oamenii răi. Mustrarea cugetului pentru cei îndepărtaţi de faţa lui Dumnezeu, va fi mai usturătoare chiar de cât para focului! Va fi plâns şi scrâşnire de dinţi.

După seceriş, pe neghină o aşteaptă focul. Pe cei răi, după moarte, îi aşteaptă chinurile iadului. Nerăsplătită nu va rămânea nici o faptă. Dacă unii păcătoşi n'au primit pentru păcatele lor pedeapsa în viaţa aceasta, ei nu trebuie să uite, că nu vor scăpà de ea în lumea cealaltă.

In şcoală

Ca şi oamenii maturi în societate, la fel sunt şi în şcoală, elevi buni şi elevi răi. Profesorii samănă în sufletele lor sămânţa cea bună. Elevii buni sunt ca grâul; cei răi, ca neghina. Obrăzniciile, grija de sport şi joaca, îi îndepărtează pe elevi de carte. Cei răi nu sunt eliminaţi din şcoală la începutul anului, ci sunt îngăduiţi — ca neghina în grâu — până la seceriş, adică până la sfârşitul anului. Profesorii îi mustră, le pun note rele, cheamă pe părinţi la şcoală, îi dojenesc şi, au nădejdea că se vor îndreptà. Dar, din trimestru în trimestru, au mers din rău în mai rău, dovedind neascultare şi lene. La sfârşitul anului însă, se face situaţia. Atunci se cern meritele. Atunci se desparte neghina din grâu. Atunci elevii cuminţi şi sârguincioşi sunt încoronaţi, premiaţi şi trec clasa. Cei răi, sunt lăsaţi unii corigenţi, alţii repetenţi. Ba, unii sunt chiar eliminaţi din şcoală. Atunci vine pe capul lor mustrarea, pentrucă au pierdut anul în zadar şi au produs supărare părinţilor şi profesorilor.

Siliţi-vă, iubiţi elevi, la învăţătură, căci iată se apropie secerişul! Nu vă potriviţi la cei cari vă ademenesc la joacă, la cinematografe, la plimbări. Învăţaţi cu hărnicie pentru a nu vă asemănà la sfârşitul anului cu neghina nefolositoare, care se alege din grâu şi se aruncă în foc.

2. Parabola pomului bun şi a pomului rău. (Matei, VII, 15—21).

„Păziţi-vă de prorocii cei mincinoşi, cari vin la voi îmbrăcaţi în piei de oi, iar înlăuntru sunt lupi răpitori. Din roadele lor îi veţi cunoaşte pe ei. Oare oamenii culeg stru-

guri din spini sau smochine din mărăcini? Aşa tot pomul bun, roade bune face, iar pomul rău, roade rele face. Nu poate pomul bun să facă roade rele, nici pomul rău să facă roade bune. Deci, tot pomul care nu face roade bune, se taie şi în foc se aruncă. Pentru aceia din roadele lor îi veţi cunoaşte pe dânşii".

Explicare.

Mântuitorul aseamănă în această parabolă pe om cu un pom. Pomul este sădit în grădină pentru ca să aducă roadă. Omul se naşte pe lume pentru a fi folositor societăţii şi pentru a face binele. Iisus îndreaptă această parabolă împotriva Fariseilor, cari erau lacomi, nedrepţi, răpitori, îngâmfaţi şi mincinoşi. Se rugau, posteau şi făceau milostenie în faţa oamenilor numai pentru a fi lăudaţi. Inlăuntru însă, erau plini de păcate şi de tot soiul de fărădelegi. Erau lupi îmbrăcaţi în piei de oaie, cari înşelau buna credinţă a poporului. Fiecare creştin se aseamănă cu un pom. Acel care urmează la biserică Dumineca şi sărbătorile şi ascultă cuvântul Evangheliei şi îl pune în faptă, se aseamănă cu pomul cel bun, care dă rod bun. Dacă nu ascultă de învăţătura Mântuitorului, ci ocoleşte biserica şi trăieşte după alte învăţături şi după pofta trupului, atunci el se aseamănă cu pomul cel rău care face roade rele. Pomul bun, fie el chiar mic, tot roade bune face. Pomul sălbatec, fie el cât de mare, tot roade rele face, adică, pădureţe. Acestea fiind amare, nu sunt bune la mâncare. Omul le gustă şi apoi le aruncă. Dacă pomul este altoit, atunci el face roade bune; căci altoiul i-a schimbat felul rodului şi l-a îndulcit. La fel e şi cu omul cel rău; dacă-i altoit cu învăţătura Evangheliei şi dacă crede cu adevărat într'însa, el se va schimbà. Dacă va deveni un bun creştin, o va dovedi aceasta prin faptele sale. Biserica şi şcoala au de scop de a altoi sufletele, adică, de a le lumină şi înobilà. Pomul rău, care nu face rod şi ţine numai în zădar umbră pământului, este tăiat şi aruncat în foc. La fel şi cu oamenii cei păcătoşi. Ei sunt scoşi din rândul societăţii

şi internaţi în ospicii şi închisori. Li se dau astfel de pedepse, nu pentru a-i distruge, ci cu dorinţa, ca ei acolo să se pocăiască şi să se hotărască a-şi schimba viaţa în bine. Elevi, feriţi-vă de minciună, care e dela diavolul. Iubiţi întotdeauna adevărul, căci acesta este dela Dumnezeu. Altoiţi-vă gândurile şi pornirile rele cu învăţăturile ce vi le predau profesorii în şcoală. Ei doresc să faceţi roade bune. Asemănaţi-vă dar pomului bun.

Lecţia 5.

Parabola grăuntelui de muştar şi a aluatului.

(Matei, XIII, 31—33).

1. Parabola grăuntelui de muştar.

„Altă pildă le-a pus lor înainte, zicând: Asemenea este împărăţia cerurilor, grăuntelui de muştar, pe care luându-l omul, l-a sămănat în ţarina sa. Este mai mic decât toate seminţele, iar dacă creşte, este mai mare decât toate buruienele şi se face copac, încât vin păsările cerului şi sălăşluiesc în ramurile lui".

Explicare.

Mântuitorul ne spune în această parabolă cum va creşte biserica creştină, adică cum se va lăţi creştinismul şi o aseamănă cu grăuntele de muştar. Acesta, deşi e mai mic decât toate seminţele, cât un fir de nisip, totuşi, când e pus în pământ, el încolţeşte şi dintr'însul creşte un copac mare. Sub ramurile lui se pot adăposti păsările cerului. Mică şi neînsemnată a fost la început biserica creştină. A pornit dela Mântuitorul şi cei 12 apostoli ai săi, dela cei 12 pescari fără de carte. După cum însă creşte muştarul, tot aşa a crescut şi numărul creştinilor, zi de zi, ani de ani. In ziua Pogorârii Sfântului Duh s'au botezat 3000 de Iudei, iar peste câteva zile alţi 2000. Şi aşa, pe măsură ce apostolii predicau Evanghelia la toată zidirea, sporea şi numărul creştinilor, a celor ce primeau învăţătura cea nouă: *a iubirii şi a iertării.* Azi, biserica creştină e

răspândită aproape peste tot pământul. In ramurile ei se adăpostesc acum în căutarea mântuirii, peste 500 milioane de creştini! In adevăr, e de mirare, cum dintr'un grăunte aşa de mic, ca cel de muştar, poate să crească un copac aşa de mare. Dar, şi mai minunat lucru este, cum învăţătura Mântuitorului s'a răspândit aşa de repede pe faţa întregului pământ, ajungând prin preoţii misionari, până la colibele triburilor sălbatice. Prin gura apostolilor, a urmaşilor lor, Sfinţilor Părinţi, precum şi a tuturor predicatorilor creştini din toate veacurile, a lucrat puterea Duhului Sfânt. Dar muştarul cât este de mic, mai este în acelaş timp şi un însemnat medicament. Il găsim în farmacie. Se întrebuinţează cu folos de cei bolnavi. Scoate răceala din piept şi îi face sănătoşi. Tot aşa şi biserica vindecă boalele sufletului, prin harul dumnezeiesc coborât asupra credincioşilor prin sfintele taine.

2. **Parabola aluatului.**

„Asemănatu-s'a împărăţia cerurilor cu aluatul, pe care luându-l femeia, l-a ascuns în trei măsuri de făină, până ce s'a dospit toată". (Mat. XIII, 33).

Explicare.

Aluatul sau drojdia pe care femeia o pune în trei măsuri de făină are puterea de a dospi toată frământătura din covată şi a-i da un gust plăcut. Ba, uneori, creşte aşa de frumos, încât pus în cuptor, iese din oale. Cine a făcut aceasta? Bucăţica de aluat sau drojdia. La fel, spune Mântuitorul, şi cuvântul Evangheliei va dospi, va frământă, va preface sufletul omenirei. El a schimbat viaţa oamenilor. Invăţătura creştină — ca şi aluatul în făină — a lucrat, a dospit în sufletele celor ce au primit-o. Roadele ei s'au arătat îndată. „Din faptele lor îi veţi cunoaşte", zice Mântuitorul. Apostolii şi urmaşii lor au dus o viaţă aproape sfântă. La fel Sfinţii Părinţi şi toţi martirii, cuvioşii şi sfinţii pe cari biserica îi serbează în anumite zile. Cuvântul dumnezeiesc a lucrat în sufletele lor. Cuvioasa Maria Egipteanca, la început, era o femeie păcătoasă; dar, după ce a

auzit cuvântul Evangheliei, şi-a schimbat viaţa. Prin virtute, prin voinţă, s'a urcat pe culmile unei vieţi plină de curăţie şi înfrânare. De aceia, biserica a pus'o în rândul sfinţilor. Azi cuvântul Evangheliei lucrează în sufletele a milioane de creştini. Învăţătura lui Iisus îmblânzeşte pe oameni şi-i înfrăţeşte.

In şcoală

Putem asemăna cu aluatul şi învăţătura profesorilor. Ea lucrează în sufletele elevilor treptat, încetul cu încetul. In fiecare an, le înmulţeşte cunoştinţele şi, din elevi obraznici, neştiutori şi, uneori chiar cu obiceiuri rele, ea face nişte elevi cuminţi, luminaţi, miloşi şi cu purtări frumoase. Siliţi-vă dar, iubiţi elevi, la învăţătură de mici, din şcoală. Învăţătura din biserică şi cu cea din şcoală să facă din voi frământătură nouă. Aşa vă vreau părinţii şi profesorii. Aşa vă vrea Mântuitorul Hristos.

Lecţia 6.

Parabola despre comoara ascunsă în ţarină, a mărgăritarului şi a năvodului.

(Matei, XIII, 44; 45—46; 47—50).

1. Parabola comorii ascunsă în ţarină.

„Iarăşi asemenea este împărăţia cerurilor, cu comoara ascunsă în ţarină pe care aflând-o omul, a ascuns-o, şi de bucuria ei merge şi toate câte le are le vinde şi cumpără ţarina aceia".

Explicare.

Comoara de care vorbeşte Mântuitorul în această parabolă este învăţătura Evangheliei. Ţarina este biserica, căci în ea se păstrează învăţătura lui Iisus. De demult, oamenii, cari aveau bani mai mulţi, îi ascundeau în pământ. Nu-i depuneau ca astăzi la bănci, pentrucă acestea nu erau. De agonisita lor, de banii de aur sau de argint, erau mai siguri oamenii dacă îi îngropau în pământ, pentrucă hoţii nu-i puteau găsi şi fura. Banii erau comoara lor. Omul,

care a găsit comoara în pământ închipuie pe păgânii, cari au primit creştinismul. Aceştia ca şi toţi cei ce ascultă învăţătura Mântuitorului, trebuie să vândă tot ce au şi să cumpere comoara ascunsă. Adică: să se lepede de toate apucăturile cele rele, de toate păcatele, pentru a începe o viaţă nouă. Aşa, după cum porunceşte Iisus, zicând: *„De mă iubiţi, păziţi poruncile mele"*. (Ioan, XIV, 15). Evanghelia este şi ea o comoară, nu însă de bani, ci de învăţături dumnezeieşti, pe care creştinii, cari o ascultă şi o înţeleg, o socot ca pe cea mai mare avuţie. Pentru Evanghelie, sfinţii şi martirii bisericii şi-au dat chiar viaţa. Să luăm şi noi pildă dela ei, pentru a dobândi viaţa cea veşnică.

In şcoală

Şi învăţăturile voastre, iubiţi şcolari, pe care le primiţi în şcoală, se pot asemăna cu o comoară. Păstraţi-le şi le înmulţiţi. De dragul lor părăsiţi acele apucături, care vă îndepărtează de carte şi de şcoală. Sufletul vostru este curat. Nu-l întinaţi, căci e spre răul vostru.

2. **Parabola mărgăritarului.**

„Iarăşi asemenea este împărăţia cerurilor, cu omul neguţător, care caută mărgăritare bune şi care aflând un mărgăritar de mult preţ, mergând a vândut toate câte avea şi l-a cumpărat pe el".

Explicare.

Această parabolă se aseamănă mult cu cea a comorii ascunsă în ţarină. Mărgăritarul este o piatră de mare preţ. Se pune la cercei, inele, mitre arhiereşti, coroane regale, precum şi la alte obiecte, pe care le poartă numai oamenii bogaţi. Dintre pietrele scumpe, mărgăritarul le întrece pe toate. Sunt pietre de acestea care costă — una singură, — milioane de lei! Cine are un mărgăritar, se poate socoti om cu avere mare. Mărgăritarul din parabolă este biserica creştină, este cuvântul Evangheliei. Neguţătorul reprezintă pe acei oameni, cari aflând de învăţătura Mântuitorului, o preţuiesc cu adevărat, ca pe lucrul cel mai de preţ. Biserica mângâie pe creştini, îi luminează, îi întăreşte în credinţă,

iar prin sfintele sale taine îi sfinţeşte, curăţindu-i de păcate. Pentru a dobândi aceste mărgăritare, adică, pentru a face şi el parte din rândul bunilor creştini, dintre fii bisericii, din cei ce urmează pe Iisus, creştinul vinde tot ce are. Se leapădă îndată de viaţa întunecoasă a păcatului şi trece pe calea cea luminoasă arătată de Evanghelie. Trece plin de nădejdi sub biruitorul steag al crucii lui Iisus.

In şcoală

Păstraţi şi voi, iubiţi şcolari, credinţa părinţilor şi strămoşilor voştri, ca pe un mărgăritar de mult preţ. Daţi totul pentru el. Nu-l schimbaţi pentru nimic din lumea aceasta. Acei, cari îşi părăsesc credinţa străbună sunt fii rătăciţi ai bisericii, de oarece şi-au vândut mărgăritarul. Să-i compătimim şi să ne rugăm pentru ei, ca Dumnezeu să-i lumineze, pentru a se putea întoarce îndărăt la sânul scump şi sfânt al bisericii strămoşeşti.

3. Parabola năvodului.

„Asemenea este împărăţia cerurilor, cu năvodul care a fost aruncat în mare şi a adunat tot felul de peşti, pe care, după ce s'a umplut, scoţându-l la margine şi şezând, a ales pe cei buni în vas; iar pe cei răi i-a lepădat afară. Aşa va fi la sfârşitul veacului. Vor ieşi îngerii şi vor despărţi pe cei răi din mijlocul celor drepţi, şi îi vor aruncă pe ei în cuptorul cel de foc; acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor".

Explicare.

Parabola aceasta se aseamănă cu cea a neghinelor. Năvodul închipuieşte biserica creştină. Peştii buni, sunt oamenii buni; peştii răi, sunt creştinii răi. Pescarii sunt slujitorii bisericii. La începutul creştinismului, apostolii, ca într'o mare au aruncat năvodul,—cuvântul Evangheliei—în lumea păgână. De aceia, şi Mântuitorul când i-a chemat la apostolat le-a spus: *„Veniţi după mine şi vă voiu face pe voi vânători de oameni"*. Tragerea năvodului la mal şi alegerea peştilor înseamnă sfârşitul lumii şi judecata de apoi. Atunci, Dumnezeu va despărţi pe cei buni de cei răi. In biserică

sunt oameni de toată mâna: şi buni şi răi şi credincioşi şi mai puţin credincioşi; săraci şi bogaţi, miloşi şi unii neîndurători. După cum şi în năvod nu se prind numai peşti buni, mari şi frumoşi; ci se prinde şi cărăcudă, broaşte, mormoloci, scoici, raci, etc. Dar pescarul nu-i pune pe toţi în sacul său. Ci, îi alege pe cei buni, iar pe cei răi îi aruncă. La fel va face şi dreptul Judecător cu noi. In biserică dar, ca într'un năvod intră: oameni buni şi oameni răi. Cei păcătoşi au tot timpul ca până la sfârşitul vieţii lor să se pocăiască, să se îndrepte.

Creştinii, cari ascultă de învăţăturile bisericii, la judecata de apoi, vor fi aşezaţi de-a dreapta lui Dumnezeu, la locul cel de fericire.

Cei necredincioşi, cari se tăvălesc în tot soiul de păcate, vor fi aruncaţi în cuptorul de foc, adică: în iad.

In şcoală

Năvodul e învăţătura predată de profesori. Tragerea lui, e sfârşitul anului. Atunci profesorii, ca nişte pescari, aleg peştii, adică: trec pe elevii cei buni în altă clasă, iar pe cei răi şi leneşi îi lasă corigenţi şi repetenţi.

Prinşi în plasa învăţăturii, şcolari, siliţi-vă, ca la sfârşitul anului, să fiţi trecuţi în rândul celor aleşi, adică: a celor mai buni.

Lecţia 7.

Parabola nunţii fiului de împărat.

(Mat. XXII, 2-14).

„Asemănatu-s'a împărăţia cerurilor, omului împărat care a făcut nuntă fiului său. Şi a trimis pe slugile sale să poftească pe cei chemaţi la nuntă, dar n'au voit să vină. Iarăşi a mai trimis pe alte slugi, zicând: spuneţi celor poftiţi: iată că am gătit prânzul meu, juncii mei şi cele îngrăşate ale mele, s'au înjunghiat şi toate sunt gata; veniţi la nuntă. Dar ei, nebăgând seama, s'au dus: Unul la holda sa, altul la neguţătoria sa. Iar ceilalţi, prinzând pe servitorii lui, i-au batjocorit şi i-au omorât pe ei.

Şi auzind împăratul de aceasta, s'a mâniat, şi trimiţând oştile sale, a pierdut pe ucigaşii aceia şi cetatea lor a ars-o. Atunci a zis slugilor sale: Iată, nunta este gata, iar cei poftiţi n'au fost vrednici. Deci mergeţi la răspântiile drumurilor şi pe câţi veţi afla, chemaţi-i la nuntă. Şi ieşind slugile acelea la răspântii, au adunat pe toţi câţi au aflat şi buni şi răi; şi s'a umplut casa de cei ce şedeau. Şi întrând împăratul ca să vadă pe cei ce şedeau, a văzut acolo pe un om care nu era îmbrăcat în haină de nuntă. Şi i-a zis lui: prietene, cum ai intrat aici, neavând haină de nuntă? Iar el tăcea. Atunci împăratul zise slugilor: Legându-i mâinile şi picioarele, luaţi-l pe dânsul şi-l aruncaţi întru întunericul cel mai dinafară; acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor. Că mulţi sunt chemaţi, dar puţini aleşi".

Explicare.

Mântuitorul ne arată prin această parabolă pedeapsa care va veni asupra poporului iudeu pentru că n'a ascultat învăţătura sa şi nici chemarea ucenicilor săi, de-a trece la religia cea nouă, la religia creştină. Deasemenea ne mai arată prin ea, şi pedeapsa acelora, cari întră în biserica sa şi sunt creştini numai de formă, numai cu numele.

Impăratul care a făcut nuntă fiului său, este Dumnezeu. *Fiul* împăratului este Iisus Hristos. Prânzul este religia creştină, adică biserica sa. Ea este mireasa, iar Hristos, mirele. Slugile, pe care le-a trimis împăratul, ca să cheme pe cei poftiţi la nuntă, sunt proorocii din legea veche, pe cari Dumnezeu i-a ridicat din mijlocul poporului iudeu, ca să-l pregătească pentru primirea lui Mesia, învăţându-l şi îndemnându-l să păzească legea.

Cei poftiţi la nuntă, cari n'au ascultat de graiul profeţilor, prin cari grăia însuşi Dumnezeu, erau Iudeii. Pe aceşti trimişi ai lui Dumnezeu, i-au batjocorit şi i-au omorât fără milă. *Slugile* trimise să-i cheme a doua oară pe cei poftiţi, sunt ucenicii Domnului. Evreii din vremea Mântuitorului, în frunte cu Fariseii şi Cărturarii s'au arătat răi şi îndărătnici, „neam necredincios, îndărătnic, tare în cerbicie",

cum îi numea Iisus. În loc să asculte cuvântul Fiului lui Dumnezeu şi să se pocăiască, ei l-au prins, l-au judecat şi l-au ucis. L-au răstignit, ca pe un făcător de rele. Pe Varavà l-au socotit mai bun! Nici ucenicii săi n'au avut din partea lor o soartă mai bună!

Pedeapsa dumnezeească n'a zăbovit să vină asupra lor, căci, în anul 70 dela naşterea lui Hristos, armatele romane sub comanda lui Vespasian şi Tit, au cuprins Ierusalimul şi i-au dat foc. Templul a fost dărâmat până la temelie. Populaţia trecută prin foc şi sabie. Cei ce au scăpat, au fugit în toată lumea. De atunci Iudeii nu mai au statul lor naţional. Ei trăiesc prin mijlocul altor popoare, plângându-şi soarta.

Cei poftiţi la urmă, sunt popoarele păgâne. Ele au fost chemate la creştinism în locul Iudeilor. Au primit credinţa cea nouă cu bucurie. Au intrat în biserică, în sala ospăţului împărătesc, prin uşa botezului.

Omul, pe care l-a găsit împăratul stând la masă fără haină de nuntă închipueşte pe creştinii, numai cu numele, cari nu respectă poruncile bisericii.

Haina de nuntă închipueşte credinţa şi faptele bune. Viaţa cea nouă. Vestmântul lui Hristos. După cum cântă biserica la botez: „Câţi în Hristos v'aţi botezat, în Hristos v'aţi şi'mbrăcat". Fără această haină de nuntă, creştinul nu se poate mântui. Prin glasul clopotelor, prin glasul slujitoritor ei, biserica şi azi cheamă pe toţi creştinii la ospăţul cel mare al credinţii, la sfintele slujbe, la primirea sfintelor taine. Mulţi creştini însă, nu iau în seamă această chemare şi îşi văd în pace de treburile lor. Unii se duc la holdă sau la neguţătoria lor, alţii se duc pe cărarea pe care îi împing poftele ochiului şi ale trupului. Unii zic, că nu pot sta în biserică din pricina răcelii zidurilor, alţii că's bolnavi, că sunt supăraţi sau nepregătiţi. Şi, îşi găsesc multe treburi, tocmai în zile de sărbătoare! Şi scuze, se găsesc multe. De sfaturi religioase nu vor s'audă, căci zic, că sunt oameni emancipaţi, culţi.

Unii vin la biserică numai cu trupul, de formă. Cu mintea însă, sunt în altă parte. Prin fapte tăgăduesc cuvântul Evangheliei.

Biserica cheamă la sine pe toţi creştinii. Dar nu se vor mântui toţi, ci numai acei cari şi-au lucrat *haina de nuntă*, adică acei, cari s'au străduit după *înnoirea vieţii*. Acei, cari şi-au dovedit credinţa în Hristos nu prin vorbe goale, ci prin fapte.

In şcoală

Elevii sunt chemaţi la şcoală, la învăţătură. Nu-i deajuns numai ca să te înscrii la şcoală, să plăteşti taxa, să-ţi faci uniforma şi să-ţi cumperi cărţi. Trebuie să fii şi ascultător şi să te sileşti la învăţătură. Să-ţi scrii temele date de profesori şi să-ţi înveţi lecţiile. In acest chip, îţi faci *haina de nuntă*. Numai cu ea vei promovă clasa. Siliţi-vă dar, elevi, să vă îmbrăcaţi în această haină.

Lecţia 8.

Parabola lucrătorilor viei.

(Matei, XX; 1—16).

„Asemenea este împărăţia cerurilor, omului stăpân al casei, carele a ieşit de dimineaţă, să tocmească lucrători la moşia sa. Şi tocmindu-se cu lucrătorii câte cu un dinar pe zi, i-a trimis pe ei în via sa. Şi ieşind la al treilea ceas, a văzut pe alţii stând în târg fără de lucru. Şi a zis şi acelora: Mergeţi şi voi în vie şi ce va fi cu dreptul, vă voi da vouă; iăr ei au mers.

Iarăşi ieşind întru al şaselea şi întru al noulea ceas a făcut asemenea. Iar întru al unsprezecelea ceas ieşind, a aflat pe alţii stând fără lucru şi a zis lor: Ce-aţi stătut aici fără de lucru? Zis-au lui: nimenea pe noi nu ne-a tocmit. Zis-a lor: Mergeţi şi voi în via mea şi ce va fi cu dreptul, veţi lua. Iar dacă s'a făcut seară, a zis Domnul viei către ispravnicul său: cheamă pe lucrători şi le dă lor plata, începând dela cel de pe urmă până la cel dintâiu.

Deci venind întâiu cei dela al 11-lea ceas, au luat câte un dinar. Iar venind cei dintâiu, socoteau că vor lua mai mult, dar au luat şi ei tot câte un dinar. Iar după ce au luat, cârteau împotriva stăpânului casei, zicând: aceşti de pe urmă, un ceas au lucrat şi i-ai făcut pe dânşii întocmai ca pe noi, cari am purtat greutatea zilei şi zăduful. Iar el răspunzând, a zis unuia dintr'înşii: Prietene, nu-ţi fac ţie strâmbătate; au nu cu un dinar te-ai tocmit cu mine? Ia-ţi al tău şi mergi. Voiesc şi acestuia de pe urmă să-i dau ca şi ţie. Au doar nu mi se cade să fac eu ce voiesc cu ale mele? Au este ochiul tău viclean, pentru că eu sunt bun? Aşa vor fi cei de pe urmă întâiu, şi cei dintâiu pe urmă; căci mulţi sunt chemaţi, dar puţini aleşi".

Explicare.

Mântuitorul aseamănă biserica sa cu o vie în care este mult de lucru. Stăpânul viei este Dumnezeu. Lucrătorii tocmiţi la vie suntem noi creştinii. Timpul chemării în vie, este vremea decând omul a primit botezul, decând s'a creştinat îndată după naştere; deci, din pruncie. Unii s'au botezat în vârstă fiind; iar alţii, au venit la biserica lui Hristos la bătrâneţe, sau chiar pe patul de moarte. Dinarul [1]) este plata ce o vom primi pentru lucru, la judecata de apoi. Ziua de lucru este viaţa noastră. Seara e sfârşitul vieţii; iar ispravnicul, cel ce face plata, este Mântuitorul, care va veni a doua oară pe pământ înconjurat de sfinţii ingeri, ca să judece lumea.

Lucrătorii din vie sunt creştinii. Unii lucrează mai mult, alţii mai puţin. Cu toţii vor primi plata la sfârşit. După cum s'au silit în vie. Mântuitorul spune că: „cel ce dă aproapelui său un pahar de apă, va primi plata în împărăţia cerurilor". Din plata făcută lucrătorilor din vie seara, învăţăm, că la judecata de apoi, plata nu se va face după timpul cât am fost creştini, ci după dragostea şi hărnicia cu care am lucrat şi după sporul ce l-am făcut. Plata va sta în legătură directă cu faptele săvârşite.

1) Dinarul era o monedă romană, care avea cam 85 de bani de ai noştri.

Lucrătorii n'au venit în vie odată, ci pe rând şi la ceasuri deosebite. Cei tocmiţi de dimineaţă sunt cei veniţi în ceasul I, după numărătoarea Judeilor; iar la noi ar fi ora 6 dimineaţa; cei dela ora 3 (ora 9 la noi), alţii la 6 (ora 12 la noi); alţii la ora 9 (ora 3 la noi); iar cei din ceasul al 11-lea (ora 5 după amiază). Mântuitorul nu va ţine seamă de timp, ci de felul lucrului, adică, dacă am lucrat din dragoste şi convingere sau de silă şi de ochii lumii.

Cei chemaţi la creştinism în ceasul întâiu, au fost Iudeii, cari în loc să primească botezul, l-au răstignit pe Iisus. Cei chemaţi mai târziu au fost păgânii.

Sfântul apostol Pavel a fost chemat la apostolat mai târziu, dar zelul cu care a răspândit Evanghelia la popoarele păgâne, şi moartea de martir pentru Hristos, l-au aşezat în fruntea celorlalţi apostoli, alături de Petru.

Impăratul Constantin cel Mare, deşi s'a botezat cu puţin timp înainte de a muri, totuşi, pentru faptele sale, biserica l-a pus în rândul sfinţilor împreună cu mama sa Elena, numindu-l: „sfântul cel încoronat şi întocmai cu apostolii, împărat Constantin". Tâlharul de pe cruce, l-a mărturisit pe Hristos şi s'a pocăit în ceasul morţii. Mântuitorul i-a răspuns: „Amin zic ţie, azi vei fi cu mine în rai!

In şcoală

Vrednicia elevilor se socoate nu după frequenţă, ci după silinţa la învăţătură! Un elev care a fost bolnav, spre exemplu, poate veni mai târziu la şcoală, în trimestrul al doilea; dar el prin hărnicie şi voinţă poate ajunge, ba chiar şi întrece, pe colegii săi! Pentru leneşi însă şi pentru cei ce rămân repetenţi, anul şcolar a fost pierdut în zadar.

Să ne silim dar, ca să lucrăm cu folos în vie, în ogorul creştin, pentruca la sfârşitul vieţii, să fim număraţi printre cei aleşi. Să nu ne aşteptăm deodată la răsplată. Să ne mulţămim a avea cugetul împăcat că am păzit poruncile bisericii.

Nu trebuie să ne aşteptăm, ca pentru fiecare faptă bună în parte, Dumnezeu să ne răsplătească în viaţa a-

ceasta. Căci, de vom primi totul aici, ce ne mai rămâne pentru viaţa cea veşnică ?

Fiecare, în locul în care ne găsim, să muncim cu gândul la îndeplinirea datoriei. Să nu clevetim pe aproapele nici să-l invidiem. Să nu uităm, că pentru săvârşirea binelui şi pentru pocăinţă, niciodată nu-i târziu. Nici chiar în ceasul al doisprezecelea.

Lecţia 9.

Parabola vierilor necredincioşi.

(Mat. XXI. 33—44).

„Un om era stăpân al casei, care a sădit vie şi a îngrădit-o împrejur cu gard şi a săpat într'însa teasc şi a zidit turn şi a dat-o lucrătorilor şi s'a dus departe. Iar când s'a apropiat vremea roadelor, a trimis pe slugile sale la lucrători, ca să ia rodurile ei. Dar lucrătorii prinzând pe slugile lui, pe unul l-au bătut, iar pe altul cu pietre l-au ucis. Iarăşi a trimis şi pe alte slugi, mai multe decât cele dintâiu şi le-au făcut şi acelora aşişderea.

Iar mai pe urmă, a trimis la ei pe fiul său, zicând: se vor ruşina de fiul meu.

Insă lucrătorii, văzând pe fiul, au zis intru sine: acesta este moştenitorul, veniţi să-l omorâm pe el şi să stăpânim moştenirea lui. Şi, prinzându-l, l-au scos afară din vie şi l-au omorât.

Deci, când va veni Domnul viei, ce va face lucrătorilor acelora? Zis-au lui: pe cei răi, cu rău îi va pierde şi via o va da altor lucrători, cari vor da lui rodurile la vremea lor. Zis-a lui Iisus: au niciodată n'aţi cetit în Scripturi, piatra pe care n'au băgat-o în seamă ziditorii, aceasta s'a făcut în capul unghiului ; dela Domnul s'a făcut aceasta şi este minunată între ochii noştri? Pentru aceia zic vouă: că se va lua dela voi împărăţia lui Dumnezeu şi se va da neamului, care va face rodurile ei. Cine va cădea peste piatra aceasta, va fi sdrobit de ea ; iar peste care va cădea ea, îl va spulberà".

Explicare.

Parabola aceasta se aseamănă cu cea a nunţii fiului de împărat.

Stăpânul viei este Dumnezeu. Via este poporul iudeu, adică poporul cel ales dintre celelalte popoare.

Gardul, cu care a îngrădit via, sunt *legile* pe care Dumnezeu le-a dat poporului iudeu, pentru a-l feri de amestecul cu popoarele păgâne, care se închinau la idoli.

Teascul este altarul jertfelor dela templu, unde se aduceau de către preoţi pentru păcatele poporului, jertfe sângeroase de animale. După cum teascul stoarce vinul din struguri, tot aşa şi jertfele acestea arătau credinţa poporului.

Turnul însamnă templul din Ierusalim. Căci, precum paznicii păzesc din turn, ca să nu vină tâlharii şi să fure rodul viei, strugurii, tot astfel Fariseii, Arhiereii şi preoţii străjuiau de acolo, ca poporul să nu calce legea dată de Dumnezeu prin Moisi.

Vierii închipuie pe conducătorii poporului iudeu; regii, arhiereii, fariseii, preoţii şi toţi fruntaşii acestui neam, cari trebuiau să-l călăuzească pe cărarea voiei lui Dumnezeu.

Plecarea stăpânului departe este vremea care s'a scurs de la darea legii lui Moisi pe muntele Sinai şi până la venirea lui Mesia, cel făgăduit.

Slugile trimise de stăpân la vie după roade, sunt profeţii Vechiului Testament, trimişi de Dumnezeu, ca să vadă roadele poporului iudeu, adică cum păzeşte legea. Să-l mustre, să-l abată de la rătăciri şi să întărească în sufletul lui credinţa în apropiata venire a lui Mesia.

Trimiterea din nou a slugilor, ne arată marea răbdare şi bunătatea lui Dumnezeu, care nu voieşte moartea celor păcătoşi, ci dimpotrivă: îndreptarea şi mântuirea lor.

Dar, poporul cel tare în cerbice şi desfrânat, a batjocorit şi a omorât pe aceşti profeţi. Aşa, profetul Isaia a fost tăiat în două c'un ferestrău, iar Ieremia şi Zaharia au fost ucişi cu pietre.

Fiul pe care stăpânul l-a trimis la urmă, este Mântui-

torul Hristos. Din dragostea sa cea mare pentru lume, Dumnezeu l-a trimis ca s'o mântuiască. Poporul cel ales însă, l-a răstignit pe Golgota, între tâlhari. Iudeii îl vroiau pe Mesia un rege pământesc, un eliberator de sub stăpânirea Romanilor şi, cum Iisus venise pe pământ pentru întemeierea unei împărăţii cereşti, adică a bisericii creştine, Fariseii şi Cărturarii şi-au văzut dintr'odată nădejdile lor spulberate. Necredincioşi, făţarnici şi încăpăţinaţi, ei nu s'au liniştit până nu l-au crucificat în afară de porţile cetăţii.

Pentru aceasta şi Mântuitorul îi întrebă pe Iudei: „când va veni stăpânul, oare ce va face acelor lucrători?" Şi ei, fără să stea mult la gânduri, s'au grăbit să răspundă: *„pe cei răi, cu rău îi va pierde şi via o va da altor lucrători, cari îi vor da lui rodul la vreme".* Prin aceste cuvinte, Iudeii şi-au rostit singuri sentinţa de moarte. Profeţia Mântuitorului din această parabolă cu privire la soarta poporului iudeu, s'a împlinit întocmai. Dumnezeu l-a pedepsit curând pentru purtarea lui nelegiuită. La anul 70 d. Hr., armatele romane au distrus Ierusalimul şi templul. Din cetatea lui David n'au rămas decât ruinele, care au pecetluit în cenuşa lor: *neascultarea şi îndărătnicia poporului ales.* Deci, Dumnezeu, a luat dela ei *via* şi a dat-o păgânilor. Aceştia au luai locul Iudeilor, trecând la creştinism.

Piatra din capul unghiului, care n'a fost luată în seamă, este Mântuitorul Hristos. Piatra din capul unghiului leagă la temelie doi pereţi ai casei, leagă zidurile, ca să nu se desfacă. De aceia, şi Mântuitorul se aseamănă pe sine cu această piatră, pentrucă şi el face legătura între Vechiul şi Noul Testament. Iisus le-a arătat, că în persoana sa s'au împlinit toate profeţiile şi că el este Mesia cel făgăduit. Pentru a înfrânge îngâmfarea acestui popor, Iisus se naşte în afară de zidurile Ierusalimului, în peşterea din Bethleem. A locuit până la 30 ani departe de centrul religios al Iudeilor, în târguşorul Nazaret din Galileia neamurilor... A crescut în casa lui Iosif, un lemnar modest şi sărac...

De aceia, a fost socotit ca o piatră nebăgată în seamă de ziditori ...

*

Această parabolă are potrivire şi în viaţa creştină.

Stăpânul vieţii noastre şi al lumii întregi este Dumnezeu. Via este biserica creştină, întemeiată de Iisus Hristos. Pe Golgota a udat-o cu scump sângele său, iar în jur i-a pus gard, — sfânta sa Evanghelie. *Vierii*, adică conducătorii bisericii, sunt episcopii şi preoţii, cari au datoria să predice cuvântul dumnezeiesc, să săvârşiască cele sfinte şi să conducă pe credincioşi pe calea mântuirei. Trebuie să ascultăm de ei şi de hotărârile sfântului Sinod, care este adunarea căpiteniilor bisericeşti din ţară: patriarh, mitropoliţi, episcopi şi arhierei. Mântuitorul zice apostolilor: *„Cine ascultă de voi, de mine ascultă, şi cine se leapădă de voi, de mine se leapădă"*.

Plecarea stăpânului viei închipuieşte plecarea Mântuitorului de la noi, adică: înălţarea sa la cer. Acolo, aşteaptă el până la a doua venire, roadele credinţei noastre. Împărăţia lui Dumnezeu pe pământ, în locul Iudeilor, o formăm noi creştinii. Toţi câţi ne-am botezat în Hristos, suntem membri ai bisericii sale. Dacă trăim după Evanghelia sa, la sfârşitul vieţii, trebuie să-i dăm stăpânului, capului bisericii, roadele acestei vieţi creştineşti.

Creştinii, cari trăiesc după poruncile bisericii şi ascultă de conducătorii ei, aşteaptă cu seninătate sfârşitul vieţii.

Creştinii cu numele, păcătoşii şi cei cari se împotrivesc rânduelilor bisericeşti, se aseamănă Iudeilor. Aceştia prin faptele lor, îl tăgăduiesc pe Hristos, îl gonesc afară din sufletul lor şi-l răstignesc din nou.

Ca şi Iudeii, aceştia vor pierde împărăţia lui Dumnezeu, iar pedeapsa care îi aşteaptă, va fi cumplită.

Lecţia 10.

Pilda celor zece fecioare.

(Mat. XXV, 1—13).

„Atunci se va asemănà împărăţia cerurilor cu zece fecioare,

care luându-şi candelele lor, au ieşit întru întâmpinarea mirelui. Şi cinci dintre ele erau înţelepte, iar cinci nebune.

Cele nebune, luându-şi candelele lor, n'au luat cu sine untdelemn. Iar cele înţelepte au luat untdelemn în vasele lor. Şi zăbovindu-se mirele, au aţipit toate şi au adormit. Iar la miezul nopţii s'a făcut strigare; iată mirele vine, ieşiţi întru întâmpinarea lui.

Atunci, s'au sculat toate fecioarele acelea şi şi-au împodobit candelele lor. Iar cele nebune au zis celor înţelepte: daţi-ne nouă din untuldelemnul vostru, că se sting can-

1. Cele zece fecioare întru întâmpinarea Mirelui.

delele noastre. Şi au răspuns cele înţelepte, zicând: dar dacă cumva nu ne va ajunge nouă şi vouă, ci mai bine mergeţi la cei ce vând şi vă cumpăraţi vouă.

Iar mergând ele să cumpere, venit-a mirele şi cele ce erau gata, au intrat cu el la nuntă şi s'a închis uşa. Iar mai pe urmă au venit şi celelalte fecioare, zicând: Doamne, Doamne, deschide nouă. Iar el răspunzând, a zis: Amin, zic vouă; nu vă ştiu pe voi. Drept aceia priveghiaţi, că nu ştiţi ziua, nici ceasul, întru care Fiul Omului va veni".

Explicare.

La Iudei era obiceiul, ca nunţile să se facă noaptea. Atunci, mirele, întovărăşit de prietenii săi şi de alţi nuntaşi mergea la mireasă; iar aceasta cu prietenele sale trebuia să-l întâmpine la poartă cu candelele aprinse.

Mântuitorul, pentru ca să ne arate răsplata ce-o vom lua noi la judecata generală, ne spune pilda aceasta cu mirele şi cele zece fecioare.

Mirele de care e vorba în această parabolă închipuie pe Mântuitorul, care va veni la sfârşitul lumii, ca să judece omenirea.

Cele zece fecioare închipuie pe oameni. *Fecioarele înţelepte*, care au ieşit înaintea mirelui cu candelele aprinse, sunt creştinii cei buni. Acei, cari îşi duc viaţa după învăţătura Evangheliei. Candelele aprinse, închipuie credinţa noastră, iar untdelemnul din ele, sunt faptele bune, faptele creştineşti, care împodobesc viaţa adevăraţilor creştini.

Cele cinci fecioare nebune,adică nechibzuite, care la venirea mirelui n'aveau untdelemn şi umblau să împrumute, sunt creştinii fără prevedere şi lăsători. Sunt acei, cari nu se mai abat din calea păcatului, cari se gândesc numai la averi, la petreceri şi la trai bun. Sunt acei, cari nu vor să se mai gândească la moarte şi pe cari ea îi surprinde în mrejele păcatului. Aceştia aţipesc şi dormitează la umbra ademenitoare a ispitelor vieţii. Candelele lor rămân pentru aceasta neîngrijite şi goale. Sunt aruncate ca netrebuincioase. Candela care nu luminează în întuneric, nu aduce nici un folos. Poate să fie ea plină cu untdelemn; dar dacă acesta nu arde, e ca şi cum ar fi goală. Tot astfel şi credinţa fără fapte bune, e ca o candelă stinsă, ca o lampă fără gaz, ca un felinar stricat. Sfântul apostol Iacob zice: „Că precum trupul fără de suflet mort este, aşa şi credinţa fără de fapte moartă este". (II, 26).

Când a fost vorba de împrumut, cele cinci fecioare înţelepte le-au răspuns celorlalte: „Mergeţi la cei ce vând şi vă cumpăraţi". Asta înseamnă, că faptele nu se pot împrumută ca banii, cărţile, hainele, etc. Inaintea mirelui fiecare

trebuie să iasă cu candela sa proprie aprinsă, adică, cu faptele sale bune săvârşite în viaţă. Averea şi numele se moştenesc. Când e vorba de mântuirea sufletului nostru, e bine, ca să nu ne lăsăm în nădejdea altora. Să muncim singuri în viaţă şi să ne împodobim candela cu frumoase fapte creştineşti. După cum n'am ştiut când am venit pe lume, tot aşa nu putem şti nici ziua, nici ceasul plecării noastre din lumea aceasta. Nu putem şti clipa în care moartea ne va zice: „Atâta ţi-a fosi viaţa. Haide!"

De mântuirea sufletnlui nostru se îngrijeşte şi biserica. Ea porunceşte crestinilor ca să meargă în casa lui Dumnezeu la sfintele slujbe, să-şi mărturisească păcatele la duhovnic în fiecare post şi să se împărtăşească cu trupul şi sângele Domnului. Creştinii, cari păzesc poruncile bisericii, aşteaptă sfârşitul cu fruntea senină. Nu li-e frică, căci candelele li sunt mereu aprinse. Când untdelemnul se împuţinează, ei toarnă din rezerve. Şi candela astfel îngrijită, nu se mai stinge.

In legătură cu această parabolă este şi cântarea bisericii, în nopţile de denii din postul cel mare: „Iată Mirele vine în miezul nopţii, şi fericită este sluga pe care o va află priveghind; iar nevrednic este iarăşi, pe care o va afla lenevindu-se. Vezi dar, suflete al meu, cu somnul să nu îngreuezi. Ca să nu te dai morţii şi afară de împărăţie să te încui. Ci, te deşteaptă strigând: „Sfânt, Sfânt, Sfânt, eşti Dumnezeul nostru, pentru rugăciunile sfinţilor tăi, miluieşte-ne pe noi".

„*Şi s'a închis uşa*", înseamnă, că la venirea mirelui, nu se mai poate face nimica. Cine nu s'a îngrijit din vreme să facă fapte bune, la venirea morţii, e prea târziu. Numai la judecătorii şi tribunale, procesele se pot amână. Moartea însă, nu ştie de amânări. Il ia pe om, aşa cum îl găseşte. „*Nu vă ştiu pe voi*". Aşa va zice Mântuitorul la judecata de apoi, celor păcătoşi, cari în viaţa lor au nesocotit cele sfinte, osândindu-şi sufletul prin propriile lor păcate.

In şcoală

Prin silinţă, elevii îşi pregătesc şi îşi aprind candela învăţăturii. Muncesc pentru a-şi forma un viitor frumos în viaţă. Ei învaţă materia, lecţie cu lecţie, pentrucă nu ştiu ziua când profesorii îi vor ascultă. Cine n'a învăţat în timpul anului, nu poate să treacă clasa, deşi citeşte în ajunul examenului. Ceia ce n'ai putut face într'un an de zile, nu poţi să faci într'o săptămână sau numai în câteva zile. Privegheaţi dar, iubiţi şcolari, ca să nu vă prindă sfârşitul anului nepregătiţi, cu materia neînvăţată.

Lecţia 11.

Parabola talanţilor.

(Matei, XXV, 14—30)

„Căci împărăţia cerurilor este asemenea cu un om, care pregătindu-se să plece departe, a chemat slugile sale şi le-a dat lor avuţia sa. Şi unuia i-a dat 5 talanţi, iar altuia 2, iar altuia 1, fiecăruia după puterea lui, şi s'a dus îndată. Şi plecând cel ce luase 5 talanţi, a neguţătorit cu dânşii şi a făcut alţi 5 talanţi. Aşişderea şi cel cu 2, a dobândit şi acesta alţi doi. Iar cel ce luase unul, ducându-se, a săpat în pământ şi a ascuns argintul Domnului său. Iar după multă vreme, a venit domnul slugilor acelora şi a făcut socoteala cu dânşii. Şi venind cel ce a luat 5 talanţi, a adus alţi 5 talanţi, zicând: „Doamne, 5 talanţi mi-ai dat mie; iată, alţi 5 talanţi am dobândit cu ei". Zis-a lui Domnul său: Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincios, peste multe te voi pune; intră întru bucurie Domnului tău.

Şi venind şi cel ce a luat 2 talanţi, a zis: Doamne, doi talanţi mi-ai dat mie; alţi doi talanţi am dobândit cu ei. Zis-a lui Domnul său: Bine, Slugă bună şi credincioasă; peste puţine ai fost credincios, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului tău.

Şi venind cel ce a luat un talant, a zis: Doamne, te-

am ştiut că eşti om aspru, seceri de unde nu ai semănat şi aduni de unde n'ai risipit. Şi temându-mă, m'am dus de am ascuns talantul tău în pământ; iată ai al tău. Şi răspunzând Domnul său, i-a zis: slugă vicleană şi leneşă, ai ştiut că seceri de unde n'am sămănat şi adun de unde n'am risipit? Pentru aceasta dar, se cuvenea, ca să fi dat argintul meu schimbătorilor şi venind eu aşi fi luat al meu cu dobândă. Luaţi dar de la el talantul şi-l daţi celui ce are 10 talanţi; că tot celui ce are, îi se va da, şi-i va prisosi; iar de la cel ce n'are, şi ceiace ce i se pare că are, se va lua dela dânsul. Şi pe sluga cea netrebnică, aruncaţi-o în întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor".

Explicare.

Mântuitorul ne învaţă în această parabolă, că noi suntem datori să înmulţim darurile pe care ni le-a dat Dumnezeu. Ne arată cât de însemnată este munca în viaţa noastră de toate zilele. Datoriile ni le putem îndeplini numai prin tragere de inimă şi prin muncă. Dumnezeu ne-a împărţit la toţi diferite daruri. Unora le-a dat mai mult, altora, mai puţin; după credinţa şi puterea fiecăruia. Sluga dela urmă a primit şi ea un talant [1]) asta înseamnă, că nu-i om pe lume, care să nu fi primit dela Dumnezeu măcar un dar cât de mic. *Omul* din parabolă, care a împărţit talanţii, este Dumnezeu. *Slugile* sunt oamenii, cari primesc dela Dumnezeu diferite daruri, fiecare după vrednicia şi credinţa sa. *Talanţii* sunt darurile pe care Dumnezeu le împarte oamenilor.

Sluga, care a primit 5 talanţi, închipuie pe oamenii, cari au primit dela Dumnezeu cele mai mari daruri, cele mai alese însuşiri.

Cel cu 2 talanţi închipuie pe oamenii, cari au primit daruri mai puţine. Iar cel cu un singur talant închipuie pe oamenii, cari au primit măcar un dar. *Timpul* dela plecarea

1). Talantul era o monedă greacă de schimb. Talantul de aur valora 56.000 lei de argint; iar talantul de argint valora 5600 lei.

stăpânului şi până la venirea sa, înseamnă viaţa noastră pământească, precum şi timpul până la a doua venire a Mântuitorului. Dar stăpânul, care a plecat, vine după un timp să ceară socoteală slugilor. *Venirea sa* şi chemarea slugilor înseamnă judecata de apoi. Darurile ni s'au dat cu scopul de a le lucrà, de a le cultivà şi înmulţi.

Sluga care a îngropat talantul închipuie pe omul care nu-i mulţumit cu darul ce i s'a dat. De aceia, până la venirea stăpânului, el n'a lucrat nimic. Din lene şi răutate el a îngropat talantul. Când a venit vremea socotelii, el a crezut că se va achita de datoria sa, dacă îi va da îndărăt stăpânului talantul, care a stat toală vremea ascuns în pământ, neaducând astfel nici un folos. Pe cele două slugi, care au înmulţit talanţii, aducând cel cu 5, alţi 5, adică 10; iar cel cu doi, alţi 2, adică 4; stăpânul le laudă, numindu-le „slugi bune şi credincioase"; le făgăduieşte mai mult şi le dă locul cel de bucurie şi de cinste.

Când s'a înfăţişat cel cu un talant, stăpânul s'a mâniat când a aflat de la el, că a ţinut talantul îngropat. Il mustră numindu-l *„slugă vicleană şi leneşă"*. Il pedepseşte tot-odată, căci ia talantul dela el şi îl dă celui ce are 10 talanţi. Pentrucă acela s'a arătat: înţelegător al darului primit, credincios, bun şi harnic. Ce a adus lenevirea şi necredinţa acelei slugi? Pedeapsa cea mai grea, aruncarea lui în întunericul cel mai dinafară, unde-i plânsul şi scrâşnirea dinţilor. Aşa va fi şi la judecata de apoi. Dumnezeu a dat turor oamenilor din lume diferite daruri. Acestea sunt de mai multe feluri: a) *daruri trupeşti*: sănătate, putere, frumuseţe, auz fin, văz puternic, etc. c) *Daruri sufleteşti*: deşteptăciune la carte, bunătate, milă, îndrăzneală, voie bună, precum şi înclinările artististice: talent literar la scris; talent la vorbit, la cântat, la pictură, la sculptură; talent la meserii: cizmărie, croitorie, fierărie, dulgherie, lăcătuşărie. Darul de a inventà tot felul de maşini, de a descoperi medicamente noui, etc. c). *daruri materiale*: averea, moştenirea, etc. Averea însă o putem dobândi şi prin silinţa noastră.

d). *Daruri supra naturale*: Acelea pe care le primim dela Dumnezeu prin sfintele taine, ca de exemplu: iertarea păcatelor, unirea cu Mântuitorul Hristos prin taina sfintei împărtăşanii, etc. Omul e dator să cultive aceste daruri. Ele ne aduc întotdeauna mulţumire şi bielşug, numai dacă le fructificăm pe căi cinstite şi potrivit cu învăţătura Domnului Hristos.

Se cuvine, ca să ne mulţumim cu darurile primite de la Dumnezeu şi să muncim necontenit pentru a le înmulţi. De altfel, şi proverbul zice că: „Nemulţumitului i se ia darul". Dumnezeu în atotînţelepciunea sa ne-a dat daruri deosebite, pentruca astfel, să ne ajutăm unii pe alţii şi să ne înfrăţim. Să avem nevoie necontenit unii de alţii. Căci omul, dacă ar şti prea multe şi şi-ar face singur de toate, s'ar îngâmfâ şi ar dispreţui pe semenii săi.

In şcoală

Elevii au căpătat dela Dumnezeu diferite daruri. Unii au talent la învăţătură, alţii la muzică, la desemn, la pictură; unii au talent la învăţat limbi străine, alţii au aptitudini pentru istorie, matemateci, naturale, etc. Şi cei cu daruri mai multe ca şi cel cu un singur dar, sunt datori să muncească şi să asculte de părinţi şi de profesori. La sfârşitul anului se vede cum şi-au întrebuinţat fiecare talantul. Elevii leneşi, cari nu s'au silit cu învătura, nu trec clasa. Ei sunt pedepsiţi, pentrucă au îngropat talantul în pământ, la fel cu sluga cea vicleană şi leneşă din această parabolă.

Lecţia 12.

Parabola smochinului neroditor.

(Luca, XIII; 6—9).

„Un om avea un smochin sădit în via lui şi a venit să caute rod în el, dar n'a găsit. Şi a zis către vier: Iată că sunt trei ani de când vin să caut rod în smochinul acesta şi nu găsesc. Taie-l pe el; petruce mai cuprinde pământul în zadar? Iară el răspunzând, zise lui: Doamne, lasă-l pe

el şi într'acest an, până îl voi săpà împrejur şi-i voi pune gunoi. Şi, de va face roadă, bine; iară de nu, îl voiu tăia la anul viitor".

Explicare.

Mântuitorul spune această parabolă pentru a arătà soarta poporului ales. Smochinul neroditor închipuie pe poporul iudeu. In mijlocul lumei vechi, păgâne, el trebuia să fie purtătorul adevăratei credinţe. Dumnezeu l-a eliberat prin Moisi din robia egipteană şi i-a dat din nou în stăpânire patria lui Avram, pământul făgăduinţei. I-a trimis profeţi, cari să-l îndemne la pocăinţă şi la păzirea legii. N'au ascultat. Au venit peste ei stăpâniri străine. Când s'au pocăit, Dumnezeu i-a iertat şi i-a scăpat. N'au fost însă recunoscători, căci s'au închinat adesea şi la idoli. Din pricina îndărătniciei şi a fărădelegilor lor, Dumnezeu voieşte să piardă pe poporul ales. El este stăpânul viei. Dar vierul, care închipuie pe Mântuitorul, intervine şi se roagă, ca să-l mai amâne un an. Il va săpà la rădăcină, îl va uda şi-i va pune gunoiu. Mântuitorul îl va îngriji cu învăţătura sa dumnezeiască. Va mai face o ultimă încercare în vederea rodului, adică, să primească creştinismul, religia sa cea nouă. Şi, dacă nici de data aceasta nu va da rod, vierul va lua securea şi îl va tăia fără milă. Dar Iudeii nu l-au ascultat nici pe Mântuitorul, ci l-au răstignit. Mântuitorul a vestit şi pedeapsa ce-l aşteaptă pe poporul iudeu pentru necredinţa sa. Ca securea la rădăcina smochinului neroditor, aşa a venit pedeapsa dumnezeiască. Cumplită, dar dreaptă. Târzie din pricina bunătăţii şi îndelungatei răbdări a lui Dumnezeu. La anul 70—la 36 ani după răstignirea lui Iisus—a căzut securea. Armatele romane au distrus Ierusalimul şi au împrăştiat pe Iudeii din ţara lor. Dar această parabolă, se mai potriveşte şi la biserica creştină.

Stăpânul este Dumnezeu. Via este lumea, iar vierul este biserica cu episcopii şi preoţii săi. Smochinul închipuie pe oamenii cei păcătoşi. Căci, fii bisericii, creştinii, nu sunt toţi deopotrivă; ci sunt şi buni şi răi.

Slujitorii bisericii se roagă mereu lui Dumnezeu, ca să nu pedepsească pe cei păcătoşi, ci să-i mai îngăduie, poate se vor pocăi. Ei sapă şi toarnă gunoi la rădăcina smochinului fără rod. Ei predică Evanghelia, le arată puterea sf. taine. Numai să aibă un pic de bună voinţă şi îşi pot mântui sufletul.

Biserica stăruie pentru ca cei păcătoşi să vină la cunoştinţa adevărului. Ca o mamă, care se roagă cu lacrimi lui Dumnezeu pentru fiul ei rătăcit. Mântuitorul a zis: *„Nu voiesc moartea păcătosului, ca să se întoarcă şi să fie viu"*.

Datoria de-a îndrepta pe cel păcătos din rătăcirea lui o are fiecare creştin. De aceia, şi sf. apostol Iacob, zice: „Fraţilor, de se va rătăci cineva între voi de la adevăr, şi îl va întoarce cineva pe el, să ştie, că cela ce a întors pe păcătos de la rătăcirea căei lui, va mântui suflet din moarte, şi va acoperi mulţime de păcate". (Cap. V. 19—20)

In şcoală

Elevii leneşi şi neascultători se aseamănă cu smochinul neroditor. Ei nu sunt îndepărtaţi din şcoală în primul an. Ci, sunt îngăduiţi. Li se lasă timp pentru a se îndreptă. Dacă, în tot cursul unui an, n'au făcut nici un progres, şcoala nu-i promovează. Tot aşa sunt şi unii şcolari, cari, deşi la început au fost slabi şi la coada clasei, totuşi, prin stăruinţa profesorilor şi prin munca lor ordonată şi prin silinţă, cu timpul, au întrecut pe ceilalţi şi au ajuns în fruntea clasei. Trebuie să ştiţi, că începând chiar din şcoală, viitorul fiecărui elev se poate forma numai prin muncă cinstită şi stăruitoare.

II. UNIVERSALITATEA IUBIRII CREŞTINE.

Lecţia 13.

Parabola samarineanului milostiv.

(Luca, X, 25—37).

„Şi iată, un legiuitor s'a sculat, ispitindu-l pe el şi zicând: Învăţătorule, ce să fac oare, ca să moştenesc viaţa cea veşnică? Ia el a zis: în lege ce este scris? Cum citeşti? Iar

el răspunzând a zis: să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta şi din tot sufletul tău şi din toată virtutea ta, şi din tot cugetul tău şi pe aproapele tău ca însuţi pe tine. Şi i-a zis lui: drept ai răspuns; aceasta fă şi vei fi viu. Iar el vrând să se îndrepteze pe sine, a zis către Iisus: şi cine este aproapele meu? Iar Iisus răspunzând a zis: un om oarecare se pogorà din Ierusalim în Ierihon şi a căzut între tâlhari, cari desbrăcându-l pe el şi rănindu-l,

2). Samarineanul vine în ajutorul aproapelui.

s'au dus, lăsându-l abia viu. Şi din întâmplare, un preot se pogorà pe calea aceia şi văzându-l pe dânsul, a trecut pe alăturea. Aşişderea şi un Levit, fiind la acel loc, şi văzându-l pe el, a trecut pe alăturea. Iar un Samarinean mergând pe cale, a venit la el, şi văzându-l i s'a făcut milă. Şi apropiindu-se, a legat ranele lui, turnând untdelemn şi vin, şi punându-l pe dobitocul lui, l-a dus la o casă de oaspeţi şi a purtat grijă de el. Şi a doua zi ieşind şi scoţând doi dinari, a dat gazdei, şi i-a zis lui: Poartă grijă de dân-

sul şi orice vei mai cheltui, eu când mă voiu întoarce, voi da ţie. Deci, carele dintre acei trei, ţi se pare a fi aproapele celui ce căzuse între tâlhari?

Iară el a zis: Cela ce a făcut milă cu dânsul. Iară Iisus a zis lui: Mergi şi fă şi tu asemenea".

Explicare.

Mântuitorul ne arată în această parabolă care om este aproapele nostru. După legea lor, Iudeii socoteau ca aproape numai pe acei de un neam şi de-o credinţă cu ei. Pe străini îi numiau: „*Goim*". Legea lor oprea de a face rău altuia, dar nu te obligă, ca să-i faci vre'un bine. Ea zicea: „*Să nu faci altuia, aceia ce nu-ţi place să-ţi facă şi el ţie*". Dar Mântuitorul, care nu venise să strice legea, ci s'o desăvârşească, ne învaţă ca să facem binele oricui, nu numai celui de un neam şi de o religie cu noi. El zice: „*Deci toate câte voiţi să vă facă vouă oamenii, faceţi şi voi lor asemenea, că aceasta este legea şi proorocii*". (Mat. VII, 12).

Legiuitorii la Iudei erau acei, cari se îndeletniceau cu tâlcuirea legilor lui Moisi. Ca şi preoţii, şi ei purtau la frunte şi la braţul stâng nişte pungulițe în care erau scrise poruncile legii cu privire la Dumnezeu şi la aproapele.

Legiuitorul acesta venise la Iisus cu gând ascuns: ca să-l ispitească şi să-l prindă în cuvânt. Gândul lui nu era dobândirea vieţii veşnice. El însetă, ca s'audă din gura lui Iisus măcar un cuvânt împotriva legii lui Moisi. Vroia cu orice preţ, ca să audă ce zice Iisus despre aproapele. Dac'ar fi zis că aproapele este altul decât cel arătat de legea lui Moisi, l-ar fi învinuit că schimbă legea.

De aceia, la întrebarea lui, Iisus îi răspunde prin această minunată parabolă.

Iudeii nu urau numai pe păgâni, dar chiar şi pe Samarineni, cari erau de acelaş neam cu ei, scoborâtori tot din Avraam. Şi, de ce-i urau atunci? Pentrucă Samarinenii pe timpul Mântuitorului erau un amestec de Israeliţi şi Asirieni. Se amestecaseră cu coloniştii aduşi de Salmanasar, regele Asiriei, după anul 722 înainte de Hristos, când a-

cesta îi luase în robie. Samarinenii socoteau de sfinte numai cele 5 cărţi ale lui Moisi. Se închinau şi la un singur Dumnezeu, dar se închinau şi la idoli. Luaseră multe obiceiuri de la păgâni. Pentru aceasta, după întoarcerea Iudeilor din robia babiloneană sub Zorubabel, n'au vroit să-i primească ca să dea şi ei ajutor la rezidirea templului. Samarinenii şi-au zidit atunci un templu aparte pe muntele Garizim. Deşi Samania făcea parte din Palestina, fiind situată între Galileia şi Iudeia, totuşi, atât ei cât şi pământul lor era socotit de spurcat. Atât de mare ajunsese această ură pe vremea Mântuitorului, încât Iudeii nu beau nici măcar apă de pe urma lor, nici nu le călcau pământul lor, ca nu cumva să se spurce!

Mântuitorul însă, a vroit să şteargă această ură. El ne-a învăţat, că toţi oamenii sunt fiii aceluiaşi Dumnezeu şi deci, fraţi între dânşii. El nu este Tată numai al Evreilor, ci al lumii întregi.

Pentru a face mai înţeleasă această învăţătură nouă, a spus această parabolă. El pune dinaintea legiuitorului : pe Samarineanul cel urât de Evrei şi socotit ca spurcat, împreună cu Levitul şi preotul dela templu, cari erau priviţi de popor, ca cei mai buni oameni. Il lasă pe acesta să-i aprecieze pe tustrei, după felul cum s'au purtat faţă de un Evreu. Acela mergea din Ierusalim la Ierihon. Pe drum, i-au ieşit tâlharii înainte. L-au jefuit, l-au schingiuit şi l-au aruncat în şanţ mai mult mort. Trece pe acolo un Levit şi un preot — oamenii templului, de legea lui, şi, nu-i înduioşează gemetele muribundului. Se duc înainte cu inima împietrită. Is grăbiţi. Afacerile nu le dau răgaz nici să se uite măcar la aproapele lor, din rănile căruia curgea sângele. Ce poruncea legea? Dar, ce le păsa lor de asta? Bine c'o ştiau pe dinafară! Dar, dacă cel căzut în talhari ar fi fost un păgân sau un Samarinean? L-ar fi ocolit şi mai mult, ca să nu se spurce!...

Dar, iată că trece pe acolo un Samarinean. Il găseşte pe rănit. Deşi il vede că-i de alt neam, descalecă de pe asin,

îi curăţă ranele cu vin, le spală cu untdelemnul său pe care-l avea de mâncare, i le leagă, îl aşează pe dobitocul său, şi îl duce la un han. Stă lângă el să-şi vină în fire, plăteşte gazdei a doua zi doi dinari şi apoi, pleacă unde îl ducea nevoia. Il roagă însă pe hangiu, ca să-l îngrijească cu de toate, căci la întoarcere dânsul, îi va plăti tot ce va mai cheltui cu el.

Şi Mântuitorul întreabă pe legiuitor apoi, care din cei 3, i se pare a fi aproapele celui căzut între tâlhari? Il constrânge să-l laude pe Samarineanul străin şi, indirect, să dezaprobe purtarea păgânească a Levitului şi a preotului. „*Acela care şi-a făcut milă cu el*“. Deci, învăţătura din parabola aceasta este: că aproapele nostru este orice om din lume, de orice neam, de orice religie, din orice ţară. Ba, chiar duşmanul nostru. După cum zice Mântuitorul: „Aţi auzit toţi, că s'a zis: Să iubeşti pe aproapele tău şi să urăşti pe vrăjmaşul tău. Iar eu zic vouă: Iubiţi pe vrăjmaşii voştri, binecuvântaţi pe cei ce vă blastămă, faceţi bine celor ce vă urăsc pe voi şi vă rugaţi pentru cei ce vă supără şi vă prigonesc pe voi.“ (Mat. V, 43—44).

Parabola aceasta însă, mai are şi un alt înţeles. Omul căzut între tâlhari şi rănit, este omenirea de la Adam şi până la venirea Mântuitorului. Tâlharii închipuie pe diavolul. Ranele sunt păcatele. Nici oamenii de la templu, cari aduceau jertfa de animale pentru păcatele oamenilor — levitul şi preotul, nici chiar profeţii Vechiului Testament n'au putut să-l vindece. A trebuit să vină Samarineanul cel milostiv, care este Mântuitorul. El ne-a rădicat din şanţul păcatelor şi ne-a spălat ranele sufletului. A turnat peste ele sângele său cel scump care a picurat pe lemnul crucii de pe Golgota. Ne-a adus la casa de oaspeţi, adică ne-a aşezat în biserică şi ne-a încredinţat episcopilor şi preoţilor, ca să poarte grijă de noi. Pentru vindecare le-a dat 2 dinari, adică: învăţătura evanghelică şi sf. taine. Osteneala pentru vindecarea păcătoşilor, Mântuitorul o va răsplăti pe deplin la întoarcere. Adică: la a doua venire a sa.

Din iubirea către aproapele, strămoşii noştri au ridicat biserici şi mănăstiri, în care clerul să se roage pentru cei păcătoşi. Au zidit spitale şi aziluri în care să fie îngrijiţi cei bolnavi, de orice neam şi de orice religie.

In şcoală

Şcolarii nu trebuie să dispreţuiască pe cei mai slabi la carte, pe cei săraci ori pe cei de alt neam. Oricare elev poate săvârşi cândva un bine pentru şcoală şi societate. Elevii trebuie să se iubească şi să se ajute la nevoie, ca nişte fraţi buni.

Lecţia 14.—

Parabola bogatului nemilostiv şi a săracului Lazăr.

(Luca, XVI; 10—31).

„Era un om oarecare bogat, care se îmbrăcà în porfiră [1]) şi vison [2]), veselindu-se în toate zilele luminat. Şi era un sărac oarecare, anume Lazăr, care zăcea înaintea uşii lui plin de bube. Şi poftea să se sature din fărâmiturile, care cădeau de la masa bogatului; ci şi cânii venind, lingeau bubele lui. Şi a fost că a murit săracul şi s'a dus de îngeri în sânul lui Avraam; şi a murit şi bogatul şi s'a îngropat. Şi în iad ridicându-şi ochii săi, fiind în munci, vede pe Avraam de departe şi pe Lazăr în sânurile lui. Şi el strigând, a zis: Părinte Avraame, miluieşte-mă şi trimite pe Lazăr, să-şi întingă vârful degetului lui în apă şi să-mi răcorească limba mea, că mă chinuesc în văpaia aceasta. Iar Avraam a zis: fiule, adu-ţi aminte, că ai luat cele bune ale tale în viaţa ta şi Lazăr aşişderea cele rele; iar acum aces-

---

1). Porfira era o haină foarte scumpă. Ea se colora cu sângele unui colbec de mare, care se pescuia greu şi avea numai câteva picături de sânge. Haina colorată purpuriu era cea mai scumpă pe vremea aceia. O purtau numai regii şi cei mai mari bogătaşi.

2). Visonul era o haină tot scumpă făcută dintr'un fel de in alb. Stofa era foarte fină, moale ca mătasa şi era albă şi strălucitoare. O purtau feţele încoronate şi oamenii bogaţi.

tea se mângâie, iar tu te chinuieşti. Şi peste toate acestea, între noi şi între voi prăpastie mare s'a întărit; ca cei ce vor vrea să treacă de aici către voi, să nu poată, nici de acolo la noi să treacă. Şi a zis: rogu-te dar, părinte, ca să-l trimiţi pe dânsul în casa tatălui meu, că am 5 fraţi, să

3. Bogatul şi săracul Lazăr în viaţa de acum.

mărturisească lor, ca să nu vină şi ei la acest loc de muncă. Şi i-a zis Avraam lui: au pe Moisi şi pe prooroci, să-i asculte pe dânşii. Iar el a zis: nu părinte Avraame; ci de va merge cineva din morţi la dânşii se vor pocăi. Şi i-a zis lui: dacă nu ascultă pe Moisi şi pe prooroci, măcar de ar şi învia cineva din morţi, nu vor crede".

Explicare.

Pentru a ne arăta cât de mare preţ pune Dumnezeu pe mila ce o arătăm faţă de cei săraci şi bolnavi şi cât de folositoare este răbdarea în viaţă şi tăria în credinţă, Mântuitorul ne pune dinainte prin actuala parabolă două tablouri:

unul din viaţa de aici, pământească şi altul din viaţa de dincolo, de după moarte.

a). **Din viaţa pământească.**

Doi oameni, fiii aceluiaşi părinte ceresc: unul bogat şi altul sărac, numit Lazăr. Şi ce face bogatul? Cum înţelege el viaţa? Având averi multe se îmbrăcă în hainele cele mai scumpe, ca împăraţii. Purta porfiră şi vison. Trăia în lux şi în desfătări. Petrecea zi şi noapte. Mesele pline de bunătăţi se ţineau lanţ. Cântecul muzicii, mâncările şi băuturile cele mai alese înveseleau pe meseni. Strigătele şi jocurile nu mai conteneau. Dar, ce folos, că sufletul acestui bogat era pustiu şi sec! Era cu totul lipsit de credinţa în Dumnezeu. Uitase cu totul de poruncile legii. Nu se gândea câtuşi de puţin la nevoile altora. Nu vroia să ştie de nimeni. Nici o faptă bună nu vroia să facă. Lumea din afară nu există pentru el. Il interesa numai lumea închisă între zidurile palatului său. Punga lui nu se deschidea pentru săraci. In viaţa viitoare nu credea; ci numai în cea pământească. Bogăţia pe care i-o dăruise Dumnezeu, o socotea a sa proprie, pentru totdeauna. La poarta acestui bogat zăcea săracul Lazăr, bolnav şi plin de bube. La gemătul suferinţii lui Lazăr, urechile lui erau surde. Pentru rănile lui Lazăr, ochii săi erau orbi. Pentru golătatea şi foamea acestui cerşetor, nici un pic de milă! Inima lui era rece ca piatra. Nici un cuvânt de mângâiere, nici o haină învechită, nici măcar o sfărâmitură de pâine! Nimic n'a găsit el pentru acest sărac. Câinii — animale necuvântătoare — mai degrabă au înţeles durerea lui Lazăr, căci în loc să-l latre, s'au apropiat de el şi îi lingeau ranele. Şi ce suflet bun avea acest Lazăr! Era plin de credinţă în Dumnezeu. Avea nădejde în bunătatea şi dreptatea lui, căci nu cârtia pentru boala sa. Avea răbdarea lui Iov, căci suferea cu bărbăţie şi durerea ranelor şi foamea care deopotrivă îl chinuiau. Deşi bogatul avea de toate şi din bielşug, iar el avea de acopermânt cerul şi de aşternut gunoaiele, totuşi, Lazăr nu blestemă pe acest bogat nemilostiv. Iubea cu adevărat pe aproapele şi de aceia, a-

ceastă iubire nu-l lăsă, nici să-l vorbească de rău, nici să-l urască.

b. **Din viața de dincolo.**

Moartea a pus capăt desfătărilor bogatului și suferinței lui Lazăr. Amândoi au murit. Bogatul a fost dus în iad, iar Lazăr în rai, în sânul lui Avraam. Bogatul se chinuie, iar Lazăr se veselește.

Cât de sfâșietoare e durerea bogatului ajuns la iad! Ea e veșnică. Nu se mai poate schimbă. Bogatul a pierdut raiul, nu din pricina bogăției; ci, din cauză, că n'a avut credință și fapte bune. Nici n'a crezut în Dumnezeu, nici n'a iubit pe aproapele său.

Lazăr a dobândit raiul, nu pentrucă era sărac și bolnav; ci pentrucă, a avut credință în Dumnezeu, a răbdat boala fără să cârtiască și a avut iubire față de aproapele. Căci, sunt și săraci, cari sunt răi și au năravuri rele. Fără pocăință nu se pot mântui. Raiul nu se poate dobândi cu sărăcia, ci cu bunătatea inimii, cu faptele cele bune. Bogatul din parabolă închipuie pe acei bogați nemilostivi, cari țin averea numai pentru ei și nu vor să ajute cu nimic pe săraci, bolnavi, orfani și văduve, și nici instituțiile de binefacere. Pe aceștia îi așteaptă iadul. Bogații milostivi însă, cari din prisosul lor alină și suferințele aproapelui, își mântuiesc sufletul de păcate și vor dobândi raiul.

Lazăr închipuie pe toți acei creștini, cari sufăr cu răbdare toate necazurile vieții. Închipuie pe oropsiții și nedreptățiții soartei. Pe acei, cari în lipsa și necazul lor, nu fură, nu blastămă și nu fac rele. Averea întrebuințată bine ne înlesnește dobândirea fericirii veșnice. Dar ea e și o piedică în calea mântuirii pentru bogații nemilostivi. Pe cei milostivi, Iisus i-a fericit în predica de pe munte, zicând: *„Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui"*. După moarte nu ne mai putem pocăi. Din viață trebuie să ne împodobim sufletul cu fapte bune și să credem în învățătura Evangheliei. Biserica însă, prin rugăciunile ce le fac preoții și prin sfânta liturghie, mijlocește pentru ușurarea sufletelor celor

morţi. Greutatea păcatelor se mai uşurează şi prin faptele de milostenie pe care le fac rudele celui mort. Rugăciunile celor vii numai uşurează starea sufletelor celor morţi, dar nu şterg pedeapsa păcatelor, săvârşite în viaţă.

In şcoală

Şcolarii cu părinţi bogaţi trebuie să ajute pe colegii lor săraci, cu haine, bani şi cărţi. Deprindeţi-vă, elevi, din şcoală a face fapte de milostenie.

Lecţia 15.

Parabola împăratului milostiv şi a servitorului neîndurat.

(Mat. XVIII, 21—35).

„Asemănatu-s'a împărăţia cerurilor, omului împărat, care a vrut să ia seama slugilor sale. Şi, începând el a lua seama, au adus la dânsul pe un datornic cu 10.000 de talanţi. Dar neavând el să-i plătească, a poruncit Domnul lui să-l vândă pe el şi pe femeia lui şi pe toate câte avea, şi să plătească. Deci căzând sluga aceia, se închină lui zicând: Doamne, mai îngăduieşte-mă pe mine şi-ţi voi plăti ţie tot. Şi milostivindu-se Domnul slugei aceleia, l-a slobozit pe dânsul, şi i-a iertat lui şi datoria. Iar ieşind sluga aceia, a aflat pe unul din soţii săi, care îi era lui dator cu 100 de dinari şi apucându-l pe el, îl zugrumă, zicând: plăteşte-mi ce-mi eşti dator. Deci, căzând soţul acela la picioarele lui, îl ruga pe dânsul, zicând: mai îngăduieşte-mă pe mine şi îţi voi plăti. Iar el n'a vrut; ci mergând l-a băgat în temniţă, până când îi va plăti datoria. Iar soţii lui, văzând cele ce s'au făcut, s'au întristat foarte şi venind au spus Domnului lor toate cele ce s'au făcut.

Atunci chemându-l pe el, Domnul lui i-a zis: slugă vicleană! Toată datoria aceia, ţi-am iertat ţie, pentrucă m'ai rugat; dar ţie nu ţi se cădea să-ţi fie milă de soţul tău, precum şi mie mi-a fost milă de tine? Şi mâniindu-se Dom-

nul lui, l-a dat pe el muncitorilor, până ce va plăti toată datoria lui.

Aşa şi Tatăl meu cel ceresc, va face vouă, de nu veţi ierta fiecare fratelui său, din inimile voastre, greşalele lor".

Explicare.

Impăratul din parabolă este Dumnezeu. El este întotdeauna milostiv faţă de noi. Ca un părinte bun faţă de copiii săi. Servitorul neîndurat închipuie pe acei oameni, cari se roagă lui Dumnezeu să le ierte păcatele, dar în schimb, ei nu iartă pe cei ce li greşesc. Talanţii şi dinarii — datoria — sunt păcatele noastre.

Cea mai mare virtute creştină este dragostea. Din ea însă trebuie să izvorască iertarea. Se poate spune chiar, că pietrele de temelie ale bisericii creştine sunt: *dragostea* faţă de Dumnezeu şi aproapele şi, *iertarea,* faţă de acesta din urmă. Ele sunt baza şi miezul Evangheliei. Cine nu iubeşte pe aproapele şi nu-l iartă, nu merită numele de creştin. Cât trebuie să iertăm aproapelui, ne spune Mântuitorul în această parabolă. Primului datornic, împăratul i-a iertat, pentru că l-a rugat — o datorie foarte mare: 10.000 de talanţi. Dumnezeu ne-a înzestrat cu diferite daruri pe care noi trebuie să le cultivăm. Ne-a dat legea evanghelică şi foarte mulţi creştini nici nu vor să audă de ea. Dumnezeu e ca un creditor al nostru, căruia noi îi rămânem mereu datori. Ca şi cum am împrumutà talanţi de la el, noi zilnic greşim, nu de 7 sau de 70 de ori, ci poate şi de o sută şi de 1000 ori pe zi. Cum păcătuim? Cu gândul, cu cuvântul şi cu fapta. Iată se fac furturi din avutul aproapelui, prădăciuni la drumul mare, înşelătorii de tot soiul.

Şi, numărul păcătoşilor e mare. Păcatele se tot adaogă până fac o datorie ca cea a datornicului, de 10.000 de talanţi. S'ar face o datorie de peste *50 de milioane!* O asemenea datorie, aproape nu se mai poate plăti. Un astfel de datornic e un om pierdut. Şi totuşi, parabola ne spune, c'a obţinut iertare de la împărat. Va să zică, Dumnezeu ne

iartă păcatele ori cât de grele, numai să ne pocăim cu adevărat şi să făgăduim că ne vom îndreptă.

Dar, ce face acest datornic? Întâlneşte pe un tovarăş de al său, care-i datora 100 de dinari — cam 85 de lei — şi îl sileşte să-i plătească! Acesta se roagă cu lacrămi, dar nu-i îngăduit, ci e vârât la închisoare până îi va plăti. Câtă milă şi dragoste la împărat, care i-a iertat o datorie colosală şi câtă răutate şi neîndurare la acest datornic, care nu vrea să ierte aproapelui său nici măcar 85 de lei!... Dar, fapta lui neomenească a fost văzută de alţii, cari l-au pârât împăratului. Acesta l-a chemat şi, după ce l-a mustrat pentru purtarea sa, l-a pedepsit aspru. A poruncit să-l arunce în închisoare până va plăti toată datoria. Iată că, cu măsura cu care a măsurat datornicul, cu aceia i-a măsurat şi împăratul, care cu puţin înainte îl iertase de toată datoria. Neîndurarea, i-a atras pedeapsa şi i-a deschis uşa temniţei. Ce om cheltuitor şi dezordonat trebuie să fi fost datornicul care a făcut o datorie de 10.000 de talanţi! Şi, cât de slab şi neîndemânatec — la treabă, trebuie să fi fost datornicul al doilea, care n'a putut să-şi plătească o datorie de 100 de dinari! In biserică sunt creştini şi buni şi răi. Sunt păcătoşi de tot felul, cu păcate multe şi grele. Mântuitorul învaţă, să iertăm întotdeauna aproapelui. Prin iertarea continuă, Mântuitorul nu desfiinţează legile omeneşti, cari cer pedepsirea vinovaţilor; ca dovadă, că chiar acest datornic neîndurător a fost pedepsit în cele din urmă! Pe cei răi îi dăm pe mâna judecătorilor nu din răsbunare, ci din dragoste, ca pedepsele legale să facă din ei oameni de omenie.

După cum doctorii adună pe cei greu bolnavi în spitale, să se îndrepte. Pedeapsa are dar dedesuptul ei, grija, dragostea şi mila pentru cel ce-a călcat legea. Pe acei din închisori, cari au dat dovezi de îndreptare, la zile mari, Regele îi iartă de restul pedepsei, adică îi graţiează.

Să iertăm dar pe cei ce ne greşesc. In rugăciunea Tatăl nostru, zilnic ne rugăm lui Dumnezeu zicând: „Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor

noştri". De nu iertăm, atunci suntem mai răi decât Fariseii. Il mințim pe Dumnezeu. Să-l iubim pe aproapele cu adevărat, căci din iubire vine izvori şi *iertarea.* Prin iertarea şi îndeplinirea legii, vine mântuirea sufletului şi dobândirea vieţii veşnice.

In şcoală

Elevii de multe ori supără pe profesori. Aceştia nu-i pedepsesc întotdeauna. Când şcolarii îşi cer iertare şi făgăduesc că vor fi cuminţi, profesorii îi iartă. Deci şi elevii între ei sunt datori să se iubească şi să se ierte unii pe alţii. Aşa e frumos. Aşa e creştinesc. Mântuitorul cere să arătăm aproapelui: *iubire şi iertare.*

Lecţia 16.

Parabola judecătorului nedrept.

(Luca, XVIII; 1—9).

„Un judecător oarecare era într'o cetate, care de Dumnezeu nu se temea şi de om nu se ruşina. Era şi o văduvă în cetatea aceia şi venia la dânsul zicând: izbăveşte-mă de pârâşul meu. Şi n'a voit multă vreme; iar după aceea, a zis întru sine: deşi de Dumnezeu nu mă tem, şi de om nu mă ruşinez, dar pentrucă îmi face supărare văduva aceasta, îi voi face dreptate, ca, nu până în sfârşit să mă supere. Şi a zis Domnul: auziţi ce grăeşte judecătorul nedreptăţii? Dar Dumnezeu au nu va face izbăvirea aleşilor săi, cari strigă către dânsul ziua şi noaptea, deşi îndelung îi rabdă pe dânşii? Zic vouă, că va face izbăvirea lor curând. Insă, când va veni Fiul Omului, oare va afla credinţă pe pământ?"

Explicare.

In parabola aceasta ni se arată puterea rugăciunii când ea este făcută cu credinţă şi cu stăruinţă. Rugăciunea este mijlocul prin care putem sta de vorbă cu Dumnezeu. Mântuitorul ne dă pildă cu văduva, care s'a rugat într'una la un judecător nedrept. S'a rugat pentru dreptul ei şi împăr-

ţitorul de dreptate, nu voia să-i asculte păsul. Dintre toţi membrii, cari compun societatea, cine poate fi mai slab decât un copil sau de cât o văduvă? Ea a rămas singură. Dacă moare soţul, s'a dus „stâlpul casei". S'a dus capul familiei. Soţia nu mai are nici o tărie, nici trecerea bărbatului. Când e vorba de sărăcie, de necazuri, de nedreptăţi, femeia e mai puţin răsbătătoare decât bărbatul. Dar mai cu seamă, când e vorba de judecăţi? Acolo, femeia e cu totul neîndemânatecă. Şi, mai ales, o văduvă de care nu se sinchiseşte nimeni! Noi ştim cât umblă bietele văduve de războiu—mai cu seamă cele dela ţară—până îşi văd căpătat dreptul lor! De aceia şi Mântuitorul dă pilda cu văduva, pentru a ne arătà puterea rugăciunii. Pe cât de slabă şi nebăgată în seamă era această văduvă, pe atât de stăruitoare şi de fierbinte era rugăciunea ei. Judecătorul nedrept era un tiran. Singur spunea ce fel de om era: că nu se temea nici de oameni şi nici de Dumnezeu nu se ruşinà. Dar văduva n'a desnădăjduit. Zilnic venea la el şi, îndrăznia pentru dreptul ei. Se ruga din tot sufletul. Se rugà cu lacrămi. In cele din urmă, judecătorul nedrept, văzând că văduva îl supără atâta, i-a făcut dreptate. Dacă şi-ar fi pierdut nădejdea în dreptatea procesului ei, ar fi rămas nedreptăţită pentru totdeauna. Dar, ea a stăruit în rugăciune, pentru cauza ei şi, în cele din urmă, dreptatea a venit, ca adusă de-o putere nevăzută. Dar ea a venit prin puterea rugăciunii. Să ne rugăm şi noi întotdeauna lui Dumnezeu, ca văduva aceasta. De vor fi cererile noastre drepte, Dumnezeu ne va auzi rugăciunea. Să cerem însă şi noi la fel cum se roagă biserica noastră: *„cele de folos sufletelor şi trupurilor noastre"*. Mântuitorul ne îndeamnă la rugăciune, zicând: *„Cereţi şi se va da vouă, căutaţi şi veţi afla, bateţi şi se va deschide vouă. Că tot, cel ce cere, ia, şi cela ce caută, află; şi celui ce bate, i se va deschide"*. (Mat. VII, 7—8).

Sunt oameni, cari se roagă câtva timp lui Dumnezeu şi dacă văd, că cererile lor nu li se mai îndeplinesc, atunci

se mânie şi nu se mai roagă. Aceştia păcătuesc, căci n'au nădejde şi răbdare. Trebuie de văzut mai întâiu, dacă nu cumva e vina lor că rugăciunea nu li-i ascultată. Dacă, de pildă, fac rugăciuni pentru a veni nenorociri pe capul aproapelui, sau pentru câştigarea unui proces nedrept, pentru desfacerea căsniciilor, etc., cum să-i mai asculte Dumnezeu ? !

Sfântul apostol Iacob zice : *„Cereţi, dar nu luaţi, pentru că cereţi rău, cu scopul de a folosi toate pentru îndestularea poftelor voastre“*. (IV, 3).

Pentruca rugăciunea să fie ascultată, ea trebuie să pornească dintr'un suflet de creştin luminat de raza Evangheliei şi încălzit de focul virtuţilor creştine. Să pornească dintr'un suflet plin de milă şi de dragoste faţă de aproapele. Păcatele nemărturisite iarăşi sunt o piedică în calea rugăciunii. Când rugăciunea e făcută de mântuială, ea nu-i ascultată. Profetul Isaia zice : *„Păcatele voastre fac osebire între voi şi Dumnezeu. Şi pentru păcatele voastre a întors Domnul faţa de către voi, ca să nu vă miluiască“*. (59 ; 2).

De stăruinţă avem nevoie nu numai la rugăciune, ci în tot ceea ce lucrăm noi în viaţă. La orice lucru, în orice întreprindere, fără stăruinţă nu putem răsbi. Toate invenţiunile în ştiinţă, toate descoperirile marilor savanţi, sunt rezultatul unor grele şi îndelungate cercetări de zile şi nopţi, de luni şi chiar de ani întregi, de muncă continuă şi plină de stăruinţă. Cine n'are această însuşire, începe un lucru şi apoi îl lasă neterminat.

In şcoală

Elevii să se roage lui Dumnezeu cu inima curată, ca şi văduva din parabolă. De supără pe profesori să se roage să-i ierte. Acei şcolari, cari sunt stăruitori la învăţătură, deşi poate sunt mai puţini inteligenţi decât alţii, îi întrec pe cei cari n'au răbdare. Prin stăruinţă adesea se capătă dreptatea ; iar prin munca ordonată şi stăruitoare, şcolarul cel mai slab poate ajunge departe pe cărarea vieţii.

Lecţia 17.

Parabola despre oaia rătăcită şi drahma cea pierdută.

(Luca XV, 8—10); (Matei, XVIII, 12—14)

„Şi a zis către ei pilda aceasta grăind: care om dintre voi, având o sută de oi şi pierzând una dintre ele, au nu lasă pe cele 99 în pustie şi merge după cea pierdută, până când o află pe ea? Şi aflând-o, o pune pe umerii săi, bucurându-se. Şi venind la casa sa, cheamă prietenii şi vecinii, zicând lor: bucuraţi-vă cu mine că am găsit oaia mea cea pierdută. Zic vouă: că mai mulţă bucurie va fi în cer pentru un păcătos ce se pocăeşte, decât de 99 de drepţi, cărora nu le trebueşte pocăinţă. Sau care femeie având 10 drahme, de pierde o drahmă, au nu aprinde lumânarea şi mătură casa şi caută cu deadinsul până o află? Şi aflându-o, cheamă prietenele şi vecinele, zicând: bucuraţi-vă cu mine, că am găsit drahma cea pierdută. Aşa zic vouă: bucurie se face înaintea îngerilor lui Dumnezeu pentru un păcătos ce se pocăeşte".

Explicare.

Aceste două parabole au acelaş înţeles. Stăpânul care caută oaia cea rătăcită este Mântuitorul Hristos. Femeia, care caută cu lumânarea drahma cea pierdută închipuie biserica creştină, care prin slujitorii săi caută să mântuiască pe cei păcătoşi. Oaia rătăcită şi drahma [1]) cea pierdută închipuie pe oamenii păcătoşi, pe cei rătăciţi dela calea adevărului, pe cei îndepărtaţi dela dreapta credinţă.

Mântuitorul, ca un păstor bun, a venit să ducă la staul oaia cea rătăcită. S'a întrupat din Sfânta Fecioară, a trăit în lume, a predicat Evanghelia sa. A luat asupra sa păcatele noastre. Pentru a ne împăcà cu Dumnezeu a suferit moarte de ocară pe cruce.

El intrà în casa oamenilor păcătoşi. Stătea cu ei de vor-

1). Drahma era o monedă grecească. Preţuia cam 90 de bani.

bă. Mânca cu ei şi îi privea cu dragoste. Dar Fariseii şi Cărturarii cârteau pe din dos, zicând: „Ce fel de profet o mai fi şi acesta, dacă stă la masă cu cei păcătoşi?“ Mântuitorul însă, care ştia pornirea lor împotriva sa, le răspundea: *„N'au trebuinţă cei sănătoşi de doctor, ci cei bolnavi“.* Şi el era marele doctor. Pentru a le arătà lor, că oamenii păcătoşi nu trebuesc dispreţuiţi şi că Dumnezeu se bucură de întoarcerea lor la credinţă, el spune aceste două parabole. Păstorul turmei, deşi numai o oaie i s'a rătăcit şi 99 au rămas la staul, totuşi, el n'o lasă pradă lupilor. Lasă pe cele 99 şi se duce în căutarea celei rătăcite. Se duce prin gârle, prin locuri neumblate, prin tufişuri, pe la marginea pădurii şi, nu se lasă, până n'o află! Pentru neascultare, n'o loveşte. Ci, bucurându-se şi mângâind-o o i-a pe umeri şi o duce la staul între cele 99. Femeia, care a avut 10 drahme, când a pierdut una, a făcut la fel cu păstorul. A început s'o caute. A aprins lumânarea şi a căutat-o. Ingrijorată, a răscolit toată casa, a căutat cu deamănuntul prin toate unghiurile până ce a găsit-o. Apoi, împreună cu vecinele şi prietenele sale, s'a bucurat.

La fel face şi biserica creştină. Slujitorii ei, adevăraţii preoţi, asemenea păstorului şi femeii din parabolă, poartă grijă de păstoriţii încredinţaţi lor spre conducere pe calea mântuirei. Ei străjuesc ca să nu se rătăcească nici un creştin de la sânul bisericii, de la dreapta credinţă. Prin mijloacele pe care Mântuitorul le-a pus în biserica sa: Evanghelia şi sfintele taine, ei caută să întoarcă pe cei rătăciţi. Să-i vindece de boalele sufleteşti, după cum doctorul îi vindecă de boalele trupeşti.

Şi în biserică sunt creştini păcătoşi. Dar ea vrea, ca nici unul să nu piară. Să nu moară în rătăcirea lor, ci să se întoarcă şi să fie vii. Chiar şi ocnaşii din temniţă, dacă are cine să-i caute cu doctoria evanghelică, adesea ori se vindecă de păcate, se pocăesc şi devin cetăţeni folositori societăţii. Oi rătăcite şi drahme pierdute sunt multe azi: în şcoală, în ateliere, în fabrici, în armată şi în foarte multe

familii. Toţi aceştia trebuesc aduşi pe calea mântuirei. Căci, altfel, se pierd. In vechime, păgânii aruncau pe cei bicisnici în prăpastie, căci îi socoteau ca o povară pentru stat. Biserica însă, învaţă, că toţi suntem fraţi şi că pot fi folositori societăţii şi chiar cei slabi şi bogaţi în infirmităţi. In institutul „*Vatra Luminoasă*", orbii sunt deprinşi să lucreze, aşa că îşi căştigă singuri pâinea de toate zilele. Mulţi directori de fabrici mari, fac operă creştină angajând la diferite lucruri chiar oameni ologi, muţi, şchiopi, fără o mână, orbi, etc. S'au înfiinţat multe societăţi şi la noi, cari urmăresc întoarcerea celor rătăciţi. Toate acestea sunt izvorâte din spiritul creştin şi vin toate în ajutorul bisericii.

Un exemplu: „*Societatea Amicele tinerelor fete*", are de scop să scape din braţele desfrâului şi mizeriei pe fetele fără căpătâi.

In şcoală

Şi aici sunt oi şi drahme pierdute. Sunt elevi cari nu ascultă de profesori şi nu vor să înveţe. Au rătăcit drumul, s'au abătut de la calea cea dreaptă. Profesorii, nu-i lasă în rătăcirea lor, ci caută prin diferite sfaturi şi învăţături, ca să-i aducă în rândul celor buni. Când reuşesc, bucuria lor e mare.

Lecţia 18.

Parabola fiului pierdut.

(Luca, XV, 12—32).

„Un om avea doi feciori şi a zis cel mai tânăr dintre ei tatălui său: Tată, dă-mi partea ce mi se cade din avuţie. Şi le-a împărţit lor avuţia. Şi nu după multe zile adunând toate, feciorul cel mai tânăr s'a dus într'o ţară departe şi acolo a risipit toată avuţia sa, vieţuind într'u destrăbălări. Şi cheltuind el toate, s'a făcut foamete mare în acea ţară, şi a început a se lipsi. Şi mergând s'a lipit de unul din locuitorii ţării aceleia şi l-a trimis pe el la ţarinele sale să pască porcii. Şi dorea să-şi sature pântecele său din roş-

covele ce mâncau porcii şi nimeni nu-i da lui. Iar venindu-şi întru sine, a zis: Câţi hargaţi ai tatălui meu sunt îndestulaţi de pâne, iar eu mor de foame! Sculamă-voi şi mă voi duce la tatăl meu şi voi zice lui: Tată, greşit-am la cer şi înaintea ta şi nu sunt vrednic a mă chema fiul tău; fă-mă ca pe unul din hargaţii tăi. Şi sculându-se a venit la tatăl său. Iar el încă departe fiind, l-a văzut pe dânsul tatăl lui şi i s'a făcut milă, şi alergând, a căzut pe

4. Tatăl primeşte cu bucurie pe fiul pierdut.

grumazii lui şi l-a sărutat pe el. Şi a zis lui feciorul: Tată, greşit-am la cer şi înaintea ta şi nu mai sunt vrednic a mă chema fiul tău. Şi a zis tatăl către slugile sale: Aduceţi haina cea dintâiu şi-l îmbrăcaţi pe el, şi daţi inel în mâna lui şi încălţăminte în picioarele lui. Şi aducând viţelul cel hrănit, îl înjunghiaţi şi mâncând să ne veselim. Că fiul meu acesta mort era şi a înviat, pierdut era şi s'a aflat. Şi au început a se veseli. Iar feciorul lui cel mare era la ţarină, şi dacă a venit şi s'a apropiat de casă, a auzit cântece şi

jocuri. Şi chemând pe unul din servitori l-a întrebat, ce sunt acestea? Iar el a zis: că fratele tău a venit şi a înjunghiat tatăl tău viţelul cel hrănit, pentrucă sănătos pe el l-a primit. Şi s'a mâniat şi nu vrea să intre, iar tatăl lui ieşind, îl ruga pe el. Iar el răspunzând, a zis tatălui său: tată, de atâţia ani slujesc ţie, şi niciodată porunca ta n'am călcat; şi mie niciodată nu mi-ai dat măcar un ied, ca să mă veselesc cu prietenii mei. Iar când veni fiul tău acesta, care a mâncat avuţia ta cu desfrânatele, junghiaşi lui viţelul cel hrănit. Iar el a zis lui: fiule, tu în toată vremea eşti cu mine şi toate ale mele ale tale sunt.

Ci se cădea a ne veseli şi a ne bucură, căci fratele tău acesta mort era şi a înviat, pierdut era şi s'a aflat".

Explicare.

Această parabolă se aseamănă cu cea a oii rătăcite şi a drahmei pierdute.

Este poate cea mai frumoasă dintre toate parabolele. Ni se arată, că prin căinţă curată, omul cel mai păcătos este primit la sânul părintesc al bisericii mame. Tatăl din parabolă este Dumnezeu. Fiul cel mai mare închipuie pe creştinii cei ascultători, cari trăesc după Evanghelie. Fiul cel mai mic, care şi-a luat partea de moştenire şi s'a dus în altă ţară, închipuie pe creştinii, cari se depărtează de Dumnezeu, nu ascultă de biserică şi duc viaţă în mocirla tuturor păcatelor.

Foametea care a venit după terminarea banilor, arată lipsa şi nenorocirea care vine peste cei ce trăesc în întunericul păcatelor. E foametea binecuvântării cereşti, lipsa darurilor dumnezeieşti. De acestea se bucură numai adevăraţii creştini.

Slujba în care a intrat, — păzitor la porci, ne arată în ce hal a ajuns fiul neascultător. Hotărârea de a se întoarce acasă închipuie începutul pocăinţei. Părerea de rău ce trezeşte în sufletul său şi doreşte ca să se ridice din păcat. In faţa păcătoşilor, gata de căinţă, biserica pune taina mărturisirei, prin duhovnic. Dumnezeu ascultă pocăinţa celui

păcătos şi-l iartă. Când se apropie fiul de casă, tatăl il vede şi-i iese înainte, il îmbrăţişează şi-l sărută. Deci, nu-l îndepărtează, nici nu-l mustră pentru neascultare. Ni se arată prin aceasta, cât de mare e îndurarea şi bunătatea lui Dumnezeu faţă de păcătoşii cari se pocăesc. Haina cea nouă şi încălţămintea înseamnă că el a dobândit înaintea tatălui său harul care il pierduse. Se înoieşte, adică e gata de a începe o viaţă nouă. *Inelul* înseamnă legământul reînoit între cel ce s'a căit şi tatăl său.

Ospăţul, înseamnă bucuria ce o are biserica pentru întoarcerea celor greşiţi, precum şi împărtăşania cu sf. trup şi sânge al Mântuitorului, semn al împăcării.

Fiul cel mare, care nu vrea să vină la ospăţ, închipuie pe acei creştini, cărora le pare rău că fraţii lor s'au putut descotorosi de păcate şi au scăpat de moarte. Invidia, că fratele său s'a întors, că n'a murit în păcatele lui, l-a pironit în drum. Gândul că-i va lua din averea părintească, l-a întristat îndată. Mai bine i-ar fi părut lui ca să-l ştie pe fratele său mort, decât să-l vadă pocăit şi reîntors din străini, îndărăt la cuibul părintesc. Iată cât de departe merge dorul de avere, invidia şi lipsa de dragoste între fraţi! Dar, pilda aceasta se mai poate tâlcui şi în acest chip.

Tatăl este Dumnezeu. Fiul cel mare închipuie pe poporul iudeu, care până la venirea Mântuitorului a păstrat credinţa într'un singur Dumnezeu. Erau însă mândri, ca popor ales. Invidiau pe păgâni şi-i disprețuiau, socotindu-i spurcaţi. Fiul cel mai mic închipuie pe păgânii, cari pierduseră credinţa în Dumnezeu şi se închinau la idoli. Intoarcerea fiului pierdut înseamnă venirea păgânilor la credinţa Evangheliei, creştinarea lor. Ospăţul, înseamnă bucuria bisericii când s'au creştinat milioanele de păgâni. Supărarea fiului mai mare, e supărarea Iudeilor, cari n'au ascultat de învăţătura Mântuitorului, şi nici nu s'au creştinat. Nici astăzi după două mii de ani, nu se uită ei cu ochi buni la biserica lui Hristos.

Ca şi fiul cel pierdut îşi duc viaţa azi şi mulţi din creş-

tini. Se depărtează de Dumnezeu, trăesc în păcat şi când se văd la aman, pentrucă sufletul li-i lipsit de credinţă şi de nădejde în putinţa unei îndreptări şi a iertării dumnezeieşti,—se sinucid. Păcat de neiertat. Oricât de păcătoşi am ajunge, dacă ne căim cu lacrimi, ca fiul pierdut, Dumnezeu ne primeşte cu mare bucurie. *„Pe cel ce vine la mine nu-l voiu scoate afară"*. Prin taina spovedaniei şi împărtăşaniei, intrăm din nou în casa părintească—adică în sânul bisericii. Intrăm în rândul fiilor iubiţi. Pe malul prăpastiei de ar fi cineva şi de strigă după ajutorul ceresc, Dumnezeu îi întinde mâna sa iubitoare. Să nu pierdem niciodată în viaţă nădejdea în bunătatea şi iertarea lui Dumnezeu. Cât de târziu ne-am pocăi tot ne putem mântui sufletul. Tâlharul, căindu-se pe cruce, în chinul morţii, s'a mântuit în ceasul cel mai de pe urmă al vieţii sale!

In şcoală

Şi dintre elevi sunt unii, cari se aseamănă cu fiul pierdut din parabolă. Ii supără pe profesori, nu ascultă, fură, fug de la şcoală. Dacă se căesc, recunoscându-şi greşala şi dacă făgăduesc că se vor îndreptă, profesorii îi iartă şi îi primesc cu mare bucurie, în rândul elevilor buni. Nu învidiaţi pe colegii mai buni. Nu vă bucuraţi când unii au notă mică. Ci vă bucuraţi când cel ameninţat cu eliminarea, se căeşte, îşi cere iertare, şi începe o viaţă nouă. Nu uitaţi, că neascultarea, ispita şi invidia ne pot duce adesea ori la moarte.

Ca să nu rătăciţi în viaţă, ascultaţi de poveţele părinţilor şi profesorilor. Iubiţi casa părintească, biserica şi şcoala.

Lecţia 19.

Zaheu vameşul.

(Luca, XIX, 1—10).

„Şi intrând Iisus trecea prin Ierihon. Şi iată un om anume Zaheu şi acesta era mai marele vameşilor şi era bogat. Şi căută să vadă pe Iisus cine este, dar nu putea de norod,

că era mic de stat. Şi alergând înainte, s'a suit într'un dud, ca să-l vadă pe el, că pe acolo vrea să treacă. Şi dacă a venit la locul acela, căutând Iisus, l-a văzut pe dânsul şi i-a zis: Zahee, grăbeşte-te de te pogoară, că astăzi în casa ta mi se cade să fiu. Şi grăbindu-se s'a pogorât şi l-a primit pe dânsul, bucurându-se. Şi văzând toţi, cârteau zicând: că la un om păcătos a intrat să găzduiască. Iar Zaheu stând, a zis către Domnul: iată jumătate din avuţia mea, Doamne, o dau săracilor şi de am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit. Şi a zis el către Iisus: astăzi s'a făcut mântuire casei acesteia; pentrucă şi acesta este fiul lui Avraam. Că a venit fiul Omului să caute şi să mântuiască pe cel pierdut".

Explicare.

Evanghelia aceasta, care se citeşte în Duminica lui Zaheu, a 32-a după Rusali, nu este o parabolă, ci o întâmplare adevărată, din care desprindem o minunată învăţătură. Pe vremea Mântuitorului, Palestina era supusă Romanilor, cărora Iudeii le plăteau bir. Romanii de pe atunci obişnuiau să dea vămile şi birurile cu arendă. Acei ce luau în arendă erau şi Iudei, cum e cazul lui Zaheu. Şi încasau mai mult decât se cuvenea. Făceau aceasta pe deoparte, pentru a avea cu ce plăti statului roman arenda; iar pe de alta, pentru ca să li rămână şi lor o sumă ceva mai mare, drept plata slujbei. Deci, ei luau dela popor biruri mari.

Fiind în slujba statului roman, socotit ca asupritor, erau priviţi ca duşmani ai poporului. Erau cei mai urâţi de Iudei şi socotiţi ca oamenii cei mai răi şi mai decăzuţi.

Fariseii şi Cărturarii se socoteau ca cei mai infocaţi patrioţi şi adevăraţii păzitori ai legii. Ei aţâţau ura poporului împotriva vameşilor. Cel ce ar fi intrat în casa unui astfel de om, sau ar fi stat la masă cu el, era socotit ca un păcătos. Zaheu avea o slujbă mai deosebită. Era mai mare peste vameşii Ierihonului. Acest oraş era la nordul Mării Moarte, în apropiere de Iordan. Mântuitorul când coborâ din Galileia spre Ierusalim trecea adesea prin Ierihon. Fă-

cuse acolo şi minuni. Vindecase un orb. Lumea îl cunoştea pe Mântuitorul şi, când auzia că el trece pe acolo, îi eşia înainte şi îl petrecea până când plecă din oraş. In Ierihon locuia Zaheu, care era Iudeu. El auzise de minunile pe care le făcea Iisus, că vindecă bolnavii cu cuvântul şi că iartă şi păcatele. Ca om lacom de bani, păcătuise. Nedreptăţise pe mulţi săraci şi văduve. Incepuse să-l mustre conştiinţa. In inima lui încolţise—ca şi în acea a fiului pierdut din parabolă—dorinţa de a se pocăi, de a curmà cu păcatele şi a începe o viaţă nouă. Dorea cu orice preţ să-l vadă pe Mântuitorul. Nădăjduia în el, că-l va vindecà, că-i va uşurà sufletul plin de păcate. Dar, cum să-i iasă el în cale ? Nu cutezà. Să-l vadă de departe nu putea, căci Mântuitorul era înconjurat de mult norod. Şi apoi, el era mic de stat. Nu vroia însă, ca să scape acest prilej. Văzându-l de departe că vine, s'a urcat repede într'un dud de lângă drum şi s'a ascuns între ramurile lui. La apropierea Mântuitorului, cum îi bătea inima ! Cât de lungi i se păreau clipele până să treacă Iisus pe acolo cu mulţimea ! Dar Mântuitorul, care cunoaşte gândurile noastre, ştia şi sbuciumul din sufletul lui Zaheu. Il ştia aplecat spre pocăinţă. Ca cerbul după izvorul apelor, aşa înseta şi el după cuvântul profetului din Nazaret. Mântuitorul nu-l lasă ascuns pe Zaheu, ci îl descopere mulţimii, strigându-l pe nume şi spunându-i, să se dea repede jos, că azi va ospătà în casa lui. Câtă bucurie pogorâse într'o clipă Iisus în inima lui ! Dar şi câtă cinste ! Mântuitorul intră cu ucenicii în casa lui. Poporul afară cârtea. Inima lui Zaheu isbucneşte. In dorinţa de a se mântui, Zaheu îşi desghioacă inima de coaja păcatului şi de avuţie, de aurul ce-o înăduşia, zicând, că dă săracilor jumătate din avuţia sa şi că, dacă a nedreptăţit pe cineva, îi întoarce împărţit. Deci, mai mult decât poruncea legea, care zicea, că cel ce mărturiseşte lucrul răpit de la aproapele, să-l dea îndărăt, plătind pentru a fi iertat a 5-a parte din valoarea lui. (Numeri, V, 6—7).

Zaheu simţise, că în calea mântuirii îi stătea averea a-

dunată pe nedreptul şi de aceia îi spune Mântuitorului, că o împarte la săraci. Fericit este omul care a ajuns până la clipa mântuirii!... Mântuitorul spune tuturor: că „azi s'a făcut mântuire casei lui Zaheu, căci şi acesta este fiul lui Avraam!“ Avraam era socotit ca cel mai credincios strămoş al lor. Cine era vrednic să se numească fiu al său, însemnă că-i tare în credinţă. Câte n'avem noi de învăţat din purtarea lui Zaheu?!

Când ne copleşesc păcatele, să alergăm la duhovnic şi să ni le mărturisim. Cu bucurie să-l primim şi noi pe Mântuitorul în casa sufletului nostru, împărtăşindu-ne în cele patru posturi, sau măcar înainte de Paşti cu sfântul lui trup şi scump sângele său.

Să ne pocăim cu tot dinadinsul. Să ajutăm pe cei săraci, pe bolnavi, infirmi. Pe cărarea milei faţă de aproapele se ajunge la adevărata pocăinţă. Să-l căutăm şi noi pe Mântuitorul, ca şi Zaheu. Să ne suim în dudul faptelor bune şi atunci el va intra în casa noastră. După cum nu l-a înconjurat pe vameş, aşa nu ne va înconjura nici pe noi, căci însuşi a zis, *„am venit să caut şi să mântuesc pe cel pierdut“*.

In şcoală

Şi voi, elevilor, greşiţi de multe ori faţă de profesorii voştri. Să vă mărturisiţi pe faţă greşalele, şi să spuneţi adevărul. Profesorii vor preţui iubirea voastră de adevăr. Se vor bucură de sinceritatea inimei voastre şi vă vor iertă. Dacă vreţi să-l vedeţi şi voi pe Mântuitorul, ca şi Zaheu, duceţi-vă la biserică. Acolo veţi auzi cuvântul său din Evanghelie. Iar în casa voastră, Mântuitorul intră atunci, când primiţi taina sf. împărtăşanii.

III. Parabole care arată deosebirea între concepţia morală mozaică (externă) şi concepţia morală a lui Iisus.

Lecţia 20.

Parabola Vameşului şi a Fariseului.

(Luca, XVIII, 9—15).

„Şi a zis Iisus către oarecari ce se nădăjduiau întru sine cum că sunt drepţi şi defăimau pe ceilalţi, pilda aceasta:

Doi oameni s'au suit la templu să se roage, unul Fariseu şi altul Vameş. Fariseul stând, aşa se rugà întru sine: Dumnezeule, mulţumescu-ţi, că nu sunt ca ceilalţi oameni, răpitori, nedrepţi, desfrânaţi sau ca şi acest vameş. Postesc de două ori în săptămână, dau zeciuială din toate câte câştig. Iar vameşul departe stând, nu cuteza nici ochii să-i ridice la cer, ci îşi bătea pieptul zicând: Dumnezeule, milostiv fii mie păcătosului. Zic vouă, că acesta s'a pogorât mai îndreptat la casa sa decât acela, că tot cel ce se înalţă pe sine, se va smeri; iar cel ce se smereşte pe sine, se va înălţà".

5. Vameşul şi Fariseul rugându-se.

Explicare.

In parabola aceasta, Mântuitorul ne învaţă cum trebuie să facem rugăciunea. Despre puterea rugăciunii, Mântuitorul ne-a mai vorbit şi în parabola judecătorului nedrept. Aici el ne pune în faţă doi oameni, cari s'au dus la templul din Ierusalim, ca să se roage. Şi, pentrucă templul era zidit pe vârful muntelui Sion, de aceia, el spune în parabolă: *„că s'au suit"*. Ne pune în faţă la rugăciune pe un Fariseu şi pe un vameş. Unul iubit de Iudei iar altul urât. Unul cinstit, iar altul batjocorit de popor. Unul socotit ca cel mai drept, iar celàlalt socotit ca cel mai păcătos. Unul mândru, iar altul smerit. Unul încrezut în sine, iar altul gata de pocăinţă. Ne pune dinainte: mândria şi smerenia cu urmările lor. Fariseii alcătuiau clasa cea mai aleasă şi cea mai de sus a Iudeilor. Erau învăţători de lege. Cunoşteau bine legea. Posteau, se rugau şi dădeau zeciuială la

templu. Pentru aceasta se credeau cei mai drepţi oameni. Pe aceste porunci ale legii însă, ei le îndeplineau mai mult de formă, ca să fie văzuţi şi lăudaţi de popor. Inima lor însă era pătată de multe păcate şi de multe fărădelegi. Erau împărţiţi în mai multe clase. Unii mergeau pe străzi cu ochii închişi, ca nu cumva să vadă vre-o femeie, şi de aceia, se loveau cu capul de zidurile caselor. Erau făţarnici. Poporul îi cinstea, pentrucă toată puterea era în mâna lor.

Mântuitorul însă nu i-a cruţat, ci i-a lovit cu biciu de foc, numindu-i farisei orbi, pui de viperă, morminte văruite, etc.

Mântuitorul îi cunoştea bine şi de aceia, a combătut viclenia lor şi felul cum înţelegeau ei să împlinească poruncile legii.

1). *Cum se ruga fariseul ?* A intrat în templu şi s'a dus în faţă de tot, aproape de altar. A ridicat ochii în sus şi a început a se lăudà pe sine în faţa lui Dumnezeu. Işi număra însuşirile spunând, că el nu-i tâlhar, nedrept şi desfrânat, ca alţi oameni. Ba, rotindu-şi ochii şi zărindu-l pe vameş, spunea, că el nu-i păcătos ca acela. Ca şi cum Dumnezeu nu i-ar fi ştiut faptele şi n'ar fi văzut, că împlineşte poruncile legii numai de mântuială ! Fariseul dar, aşa înţelegea să se roage la templu. a). Să stea în faţă, aproape de altar. b). Să se laude singur că păzeşte leagea. c). Să dispreţuiască pe vameş, aproapele său. d). Să se creadă drept, fără păcate ; căci nu aminteşte de nici unul. e). Să arate că n'are nevoie de iertare, de mila lui Dumnezeu. f). Să nesocotească atotştiinţa lui Dumnezeu, arătându-se pe sine drept, când de fapt, el era mai păcătos decât alţii. g). Nu făcea rugăciunea cu alt gând, decât ca să fie văzut şi lăudat de popor. h). Rugăciunea lui ieşea numai de pe buze, şi nu izvorà din adâncul fiinţei sale.

2). *Dar vameşul cum se ruga ?*

Acesta, ştiindu-se plin de păcate, n'a căutat să-l mintă nici pe Dumnezeu, nici pe oameni. De aceia, el a înţeles să facă rugăciunea astfel :

a). Să nu se vâre în faţă, ci să stea mai departe, lângă uşa templului.

b). Nu-l interesa faptele altora, ci numai păcatele sale.

c). N'a venit cu alt gând, decât cu cel de a se pocăi, de a-şi mărturisi lui Dumnezeu păcatele sale şi a cerşi îndurare şi iertare.

d). Ştiindu-se vinovat, s'a *smerit* pe sine, căci nu cutează nici ochii săi să-i ridice spre cer.

e). Rugăciunea sa pornia fierbinte din adâncul inimii sale.

f). Nu bolborosea multe vorbe, ci numai îşi lovea pieptul — tainiţa tuturor păcatelor — şi zicea: *„Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului!“*

g). Venise să se pocăiască, să ceară iertare şi să făgăduiască lui Dumnezeu, că va începe o viaţă nouă.

h). In casa lui Dumnezeu el urmărea un singur gând: *mântuirea sufletului său.* Rugăciunea Fariseului a fost ca jertfa lui Cain. Rugăciunea vameşului însă, a fost ca jertfa lui Abel. Dumnezeu a auzit rugăciunea smeritului vameş, căci ea s'a înalţat sfioasă dintr'o inimă *„înfrântă şi smerită“* şi pe care, după zisa Psalmistului, Dumnezeu n'o urgişeşte. *„S'a pogorât acesta mai îndreptat la casa sa“*. Fariseul s'a întors ruşinat, căci Mântuitorul încheie parabola: „că tot cel ce se înalţă pe sine se va smeri, iar cel ce se smereşte pe sine, se va înălţa“. Să ne pocăim şi noi ca vameşul. Să ne mărturisim păcatele la duhovnic. Să facem rugăciunea din inimă şi să fim plini de smerenie, dacă voim ca Dumnezeu să ne-o primească. Să ne ferim de păcatul mândriei. Din pricina lui şi îngerii au căzut. Să nu uităm: „că celor mândri Dumnezeu li stă împotrivă, iar celor smeriţi le dă har.“

Omul mândru nu-i plăcut nici lui Dumnezeu şi nici oamenilor.

Rugăciunea nu se poate înălţa la Dumnezeu dacă nu porneşte dintr'o inimă înfrântă şi dacă n'are cele 2 aripi: *credinţa şi smerenia.*

In şcoală

Şi între voi, elevi, sunt unii cu apucăturile Fariseului. Elevii cu părinţi bogaţi să nu dispreţuiască pe colegii lor mai săraci. Elevii harnici şi smeriţi sunt iubiţi şi de colegii lor şi de profesori. Şcolarilor le şade bine să se deprindă a fi cuminţi şi smeriţi. Un elev încrezut, îngâmfat, te desgustă, pe când cel cuminte şi smerit e atrăgător. El merită atenţie şi cuvinte de laudă.

Lecţia 21.

Parabola bogatului căruia i-a rodit ţarina.

(Luca, XII, 16—21).

„Unui om bogat i-a rodit ţarina. Şi cugeta întru sine, zicând: ce voi face, că nu am unde aduna rodurile mele? Şi a zis: aceasta voi face: strica-voi jitniţele mele şi mai mari le voi zidi şi voi strânge acolo, toate rodurile mele şi bunătăţile mele. Şi voi zice sufletului meu: suflete, ai multe bunătăţi strânse pentru mulţi ani, odihneşte-te, mănâncă, bea, veseleşte-te. Iar Dumnezeu i-a zis lui: nebune, întru această noapte sufletul vor să-l ceară de la tine; dar cele ce ai gătit, cui vor fi? Aşa este cel ce-şi strânge lui comoară, iar nu în Dumnezeu se îmbogăţeşte".

Explicare.

1) Ca şi în parabola cu săracul Lazăr şi aici Mântuitorul ne vorbeşte de un bogat. Se întâmplase un an bun şi mănos. Ţarinile îi rodise atât de mult, încât acest bogat era îngrijat şi se frăsuia cu mintea, că n'are unde să grămădească atâta amar de cereale. Faţă de atâta rod, hambarele lui erau neîncăpătoare. Acest bogat era fără credinţă în Dumnezeu şi fără iubire pentru aproapele său. Dacă ar fi avut credinţă în Dumnezeu, ar fi zis: „Averea nu este a mea, ci a lui Dumnezeu. El a dat ploaie la timp şi a făcut să-mi rodească lanurile. Eu sunt numai un econom, un administrator al acestei averi. Datoria mea cea dintâiu este, ca să-i mulţumesc. Am să dau dar prisosul meu la biserică,

la şcoală, am să fac un spital, pentru ca Dumnezeu să-mi ierte păcatele".

Dar, în faţa bielşugului, acest bogat îşi pierde mintea. El uită cu totul de Dumnezeu. Nici nu-i pomeneşte măcar numele.

2) In sufletul său nu licărea nici un pic de iubire faţă de aproapele. Căci, de ar fi avut-o, ar fi zis: „Dumnezeu mi-a dat atâta avere. Ca nici odată, în acest an mi-au rodit ţarinele de nu mai ştiu unde să adun atâta recoltă. Am să chem dar la curtea mea pe toţi acei cari mi-au lucrat cu credinţă ţarina şi, ca răsplată, am să le dau şi lor din acest bielşug al ţarinelor.

Am să chem pe toţi orfanii, pe văduve, pe cei săraci şi bolnavi şi pe slugile mele credincioase şi am să-i îndulcesc pe toţi din prisosul averii mele. Tot grâul care nu-mi va încăpea în hambare, îl voi dărui acestora, ca să mă pomenească".

Dar, aşa ceva nici nu-i trecea prin cap acestui bogat nechibzuit. Ci el credea, că toată această avere i-a fost dată de Dumnezeu, ca s'o întrebuinţeze numai pentru sine. Se hotăreşte dar, ca să strice hambarele sale şi să le facă mai mari pentru a grămădi acolo tot produsul ţarinelor sale. Şi, după aceasta, iată ce plan îşi face: să se odihnească, să mănânce, să bea şi să se veselească. Tot rostul acestei vieţi el îl punea în petreceri şi în îmbuibarea stomacului. Totul pentru sine, nimic pentru aproapele. Bogatul credea, că toată fericirea stă numai în bunurile acestei vieţi. Uitase că viaţa e trecătoare şi că, peste pragul mormântului, omul nu poate lua nimic din cele pământeşti, decât numai faptele bune. Pe acest bogat nechibzuit, lipit atât de mult cu inima de bunurile trecătoare ale pământului, şi care nu s'a gândit o clipă să-şi facă şi în ceruri o comoară, Mântuitorul îl numeşte *nebun*, spunându-i, că ce va face cu averea, că moartea va veni la el chiar în acea noapte?! Şi încheie parabola: „Aşa este cela ce-şi strânge lui comoară pe pământ, iar nu în Dumnezeu se îmbogăţeşte".

De aici desprindem învățătura, că adevărata îmbogățire nu este în averile de aici, ci în Dumnezeu. Stăruința noastră să fie în a împlini voia lui Dumnezeu. Bogatul cu credință în Dumnezeu, poate foarte ușor să facă fapte de milostenie, ajutând pe săraci. Bogatul milos, prin faptele sale, este un adevărat stâlp al societății. Strămoșii noștri au fost insuflați de duhul milei și al iubirii aproapelui, când au zidit biserici, școli și au lăsat averea lor spitalelor.

Să ne ferim de lăcomie și de sgârcenie pentru a nu ajunge ca acest bogat din parabolă, care și-a pierdut sufletul. Averea rămâne de noi și e menită putreziciunii. La judecata de apoi, numai faptele bune vor sta în ajutorul nostru.

Copii! Deprindeți-vă și voi de mici, de pe băncile școlii, să fiți milostivi, să iubiți și să ajutați pe săraci. Averea e a lui Dumnezeu. Săracii sunt frații noștri. Ajutându-i pe ei, ne adunăm comoară în ceruri. Proverbul spune că: „lăcomia pierde omenia", și: „cine pe sărac ajută, pe Dumnezeu împrumută".

PARTEA II-a.

INVĂȚĂTURILE MÂNTUITORULUI.

Lecția 22 și 23.

Predica de pe munte: Fericirile.

(Matei, V, 1—12).

Mântuitorul când vroia să se roage, pentru ca să fie singur, se retrăgea în vre-un pustiu sau se suia pe vre-un munte. Acolo, se ruga în tihnă Tatălui ceresc pentru sine și pentru lume. Odată, Iisus se urcase să se roage pe un munte din Galileia, la apropiere de Betsaida, la nordul lacului Ghenizaret. Dar poporul s'a luat pe urma lui până la poalele muntelui. Erau doritori să-i asculte învățătura sa cea dumnezeească. Mai aduceau cu ei încă mulți bolnavi pentruca să-i vindece. Se poate spune, că și unii și alții um-

blau după vindecare: unii după cea sufletească, alţii după cea trupească. In viaţa aceasta, omul aleargă mereu după fericire. Unii o caută în plăceri şi avuţii, deci tocmai în lucrurile cele trecătoare şi de aceia, nu o pot găsi. Mântuitorul însă ne-a învăţat, că adevărata fericire — mulţumirea cu noi înşine — nu se găseşte în cele pământeşti, în afară de noi; ci fericirea trebuie s'o aflăm în noi înşine, atunci când împlinim voia lui Dumnezeu, când săvârşim binele.

6. Iisus predicând mulţimilor.

Mântuitorul văzând popor mult aşezat la poalele muntelui, a rostit de acolo minunata sa învăţătură despre fericire. E cuprinsă în cele 9 fericiri. De atunci acest munte s'a numit Muntele Fericirilor. Această învăţătură limpede, în formă de sentinţe, de maxime, este următoarea:

1. Fericiţi cei săraci cu duhul că acelora este împărăţia cerurilor.

Prin cei săraci cu duhul trebuie să înţelegem pe acei oa-

meni, cari se smeresc, socotindu-se neînvăţaţi si, săraci de fapte bune. Sunt oamenii, cari nu se laudă nici cu ştiinţa lor şi nici cu darurile deosebite cu care i-a înzestrat Dumnezeu.

Sunt creştinii smeriţi, cari întotdeauna se umilesc. Nu se laudă nici cu averea lor, nici cu faptele bune pe care le-au săvârşit. Oricât ar şti şi oricât bine ar fi făcut în viaţă, lor mereu li se pare că ştiu puţin de tot şi că sunt săraci atât de învăţătură cât şi de fapte creştineşti. De aceia, aceşti oameni caută într'una să-şi îmbogăţească mintea cu cunoştinţi folositoare şi să facă cât mai multe fapte bune. Săracii cu duhul nu ştiu ce e mândria, nu disprețuesc pe aproapele, ci se socot săraci şi mai mici decât alţii. Având grijă de mântuirea sufletului lor, ei păşesc încet spre desăvârşire, cu faptele. Prin aceste cuvinte Mântuitorul ne mai arată, că Fariseii şi Cărturarii poporului iudeu, cari sunt plini de mândrie, nu vor dobândi împărăţia cerurilor. De aceasta se vor învrednici—după spusa Mântuitorului—numai cei săraci cu duhul. Şi pe copii i-am mai putea socoti smeriţi şi nevinovaţi,—săraci cu duhul.

2. **Fericiţi cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.** Prin aceste cuvinte Mântuitorul fericeşte pe cei ce se căiesc de faptele lor rele şi îşi plâng păcatele. Plânsul poate fi de ochii lumii şi pentrucă nu ţi-ai împlinit o poftă oarecare. Un elev poate plânge pentrucă a rămas repetent la sfârşitul anului ; un tânăr, că a stricat logodna, un altul că a pierdut o sumă de bani, sau un proces, după cum un altul plânge după un mort, etc. Nu despre acest plâns e vorba aici ; ci numai despre plânsul pentru păcatele săvârşite. Pe cei cari îşi plâng păcatele—ca oarecând psalmistul David—cu inima înfrântă şi smerită ; pe cei ce plâng cu amar ca sfântul apostol Petru când s'a lepădat de Mântuitorul în noaptea judecăţii ; pe cei cari plâng ca femeia cea păcătoasă care a uns picioarele Mântuitorului cu mir ; pe cei ce plâng şi suspină ca vameşul şi ca tâlharul de pe cruce, pe toţi aceştia Mântuitorul îi fericeşte. Pentru cură-

ţirea de păcate, Mântuitorul Hristos a aşezat în biserică taina spovedaniei. Despre acei, cari îşi plâng păcatele cu lacrimi amare, Mântuitorul spune că vor fi mângâiaţi.

3. Fericiţi cei blânzi că aceia vor moşteni pământul.

Mântuitorul fericeşte pe oamenii blânzi. Ne învaţă să fim buni şi blânzi chiar faţă de duşmanii noştri. Omul blând nu se sfădeşte cu nimeni. Nu-i răsbunător şi nu roade scările tribunalelor. El se împacă şi cu rudele şi cu vecinii. In casa lui domneşte pacea. Mântuitorul ne-a dat pildă de bunătate, de blândeţe, când s'a rugat şi a iertat pe răstignitorii săi, zicând: *„Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac"*. Tot el ne spune: *„Luaţi jugul meu peste voi şi vă învăţaţi dela mine, căci sunt blând"*... Bun şi blând a fost şi Iosif, fiul lui Iacob. Vândut de fraţii săi, el ajunge mare în ţara Egiptului. Când foametea sileşte pe fraţii săi ca să se ducă acolo pentru a cumpăra bucate, Iosif nu se răsbună pe ei; ci dimpotrivă, îi îmbrăţişează, îi iartă, îi încarcă cu daruri şi îi aduce împreună cu tatăl lor în Egipt.

Toţi sfinţii şi martirii bisericii au fost oameni blânzi şi i-au iertat pe acei cari i-au batjocorit şi i-au chinuit. Omul blând moşteneşte pământul, în înţelesul, că trăeşte bine cu toţi. In casa lui sălăşlueşte mulţumirea. Omul blând nu are duşmani.

4. Fericiţi cei ce flămânzesc şi însetoşează de dreptate, că aceia se vor sătură.

Cele mai mari trebuinţi ale trupului nostru sunt fără îndoială: *foamea* şi *setea*. După cum fără de hrană trupul nostru slăbeşte, tot aşa şi o societate, dacă nu are la temelia ei dreptatea, slăbeşte, adică: nu poate progresă. In societate sunt oameni de toată mâna. Pe cetăţenii cari calcă dreptatea şi răpesc dreptul altuia, îi pedepsesc atât legile omeneşti cât şi cele dumnezeieşti. Sunt însă şi oameni de treabă, cari nu nedreptăţesc pe nimeni, pentrucă iubesc dreptatea. Dar sunt şi unii, cari sunt apăsaţi şi nedreptăţiţi de cei puternici, de cei bogaţi, de cei influenţi. Aceştia caută

dreptatea pe toate căile, dar nu o pot afla. Sufletul lor, zădarnic însetează după ea. Creştinilor, cari îşi îndeplinesc datoriile lor faţă de Dumnezeu şi de aproapele, dar cărora nu li se face dreptate de către semenii lor, acestora Mântuitorul le făgăduieşte că se vor sătură în împărăţia cerurilor. Acolo sufletele lor vor găsi dreptatea pe care n'au putut-o găsi aici pe pământ şi se vor umplea de cereasca bucurie.

5. **Fericiţi cei milostivi că aceia se vor milui.**

Mântuitorul fericeşte pe cei milovtivi. El a pus mare preţ pe milă, care izvorăşte din iubirea aproapelui. Ne-a dat exemplu de milă când a săturat norodul în pustie. Atunci a zis către apostoli: „*Milă îmi este de popor....*“ Când a vindecat bolnavii, când a înviat pe fiul văduvei din Nain, pe fiica lui Iair, pe Lazăr cel mort de 4 zile. Tot ca exemplu de milă ni l-a dat şi pe Samarineanul milostiv. Pe cei ce nu ştiu ce-i mila, îi aşteaptă soarta bogatului nemilostiv din parabolă. Mântuitorul a zis: „*Milă voiesc şi nu jertfă*“. Tot el ne spune, că la judecata de apoi va pune preţ pe faptele de milostenie. Atunci el va zice celor drepţi: „Veniţi de moşteniţi împărăţia cerurilor.... Căci am flămânzit şi mi-aţi dat să mănânc, am însetat şi m-aţi dat să beau, gol am fost şi m'aţi îmbrăcat, străin şi m'aţi primit, bolnav şi în temniţă şi m'aţi cercetat“. Iar celor răi le va spune: „Intrucât n'aţi făcut acestea unuia din aceşti mai mici, mie nu mi-aţi făcut“.

Datorită strămoşilor noştri şi voevozilor de demult, cari au fost oameni milostivi, ne-au rămas de la ei atâtea spitale şi aziluri pentru îngrijirea şi vindecarea bolnavilor. Ne-au rămas atâtea mănăstiri, atâtea biserici şi şcoli. Să facem şi noi fapte de milostenie, pentru ca dincolo de mormânt, în viaţa cea veşnică, să putem dobândi dela Dumnezeu: milă şi iertare.

6. **Fericiţi cei cu inima curată că aceia vor vedea pe Dumnezeu.**

A avea inimă curată înseamnă a nu avea sufletul încărcat de păcate, a nu gândi rău împotriva aproapelui. Păca-

tele însă şi vicleniea întinează inima noastră şi o fac să-şi piardă curăţenia. Păcatele ne rod inima ca şi rugina fierul, ca şi cariul lemnul. O inimă intinată de păcate e ca o oglindă murdară, în care nu te poţi vedea bine, sau te vezi schimonosit. După cum norii de pe cer ne împiedică să vedem soarele, tot astfel şi păcatele ne opresc să vedem pe Dumnezeu. Mântuitorul ne spune ce fel de păcate ne întinează inima: „Că dinlăuntru, din inima oamenilor ies gândurile cele rele, desfrânările, uciderile, furtişagurile, asupririle, vicleşugurile, înşelăciunile, înverşunările, ochiul viclean, hula, trufia, nebunia". (Marcu, VII, 21—22).

Omul cu suflet curat, nepătat, se simte mulţumit şi fericit. In lumea cealaltă el va fi aşezat în rândul drepţilor şi sfinţilor şi va primi răsplata cea veşnică. Il va putea vedea pe Dumnezeu.

Inima se curăţeşte de păcate prin taina pocăinţei şi a sfintei împărtăşanii.

7. Fericiţi făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chiema.

Mântuitorul a venit în lume ca să aducă pacea şi frăţia între oameni şi să împace pe om cu Dumnezeu. Aceasta este şi voia lui Dumnezeu, Tatăl nostru al tuturora. De aceia, la naşterea Mântuitorului în Betleem, îngerii au cântat din ceruri această minunată cântare: *„Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, întru oameni bunăvoire"*. Mântuitorul le-a vorbit ucenicilor săi adeseaori despre pace: *„Pace las vouă, pacea mea dau vouă: Nu precum lumea dă, eu dau vouă"*. (Ioan, XIV, 27).

Acei oameni, cari caută pacea, cari fug de sfezi şi de învrăjbiri, cari opresc şi pe alţii dela păcat, sunt iubitori ai păcii. Cine aruncă zizanii între prieteni, între rude, este fiu al diavolului. Acei cari îşi iartă greşalele şi se împacă, dovedesc că iubesc pacea. Dovedesc că păzesc porunca Mântuitorului care a zis: *„Să vă iubiţi unii pe alţii precum şi eu v'am iubit pe voi"*. (Ioan, XIII, 34).

Pacea este chezăşia oricărui progres. O familie din al

căreia cămin a sburat pacea, e amenințată de tot felul de nenorociri. Nu-i mulțumire, iar divorțul, ca un vrăjmaș, bate la ușă. La fel și o societate, un popor. In țările unde domnește revoluția e numai lipsă, jale, lacrimi, vărsări de sânge, omoruri și nesiguranță.

Să iubim pacea pentru a ne putea numi fii ai lui Dumnezeu. Mântuitorul a iubit pacea, pentrucă el însuși era întruparea Domnului păcii.

8. **Fericiți cei prigoniți pentru dreptate că acelora este împărăția cerurilor.**

Oamenii cari iubesc dreptatea, adeseaori sunt prigoniți de către cei păcătoși. Prigoană au suferit profeții din Vechiul Testament. La fel au fost prigoniți toți sfinții și martirii bisericii, cari au suferit cele mai cumplite chinuri, ba chiar și moartea pentru credința în învățăturile Mântuitorului.

In războiul de reintregire, pentru mărirea țării și desrobirea fraților de sub jugul domniilor străine, au suferit prigoana și moartea, vitejii noștri ostași. Au sângerat pentru o cauză dreaptă, pentru un ideal sfânt și, deaceea, jertfa lor nu va fi uitată cât va trăi neamul nostru.

Celor ce sufăr prigoana pentru dreptate, Mântuitorul le făgăduiește împărăția cerurilor.

9. **Fericiți veți fi când vă vor ocărî pe voi și vă vor prigoni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minținд pentru mine. Bucurați-vă și vă veseliți că plata voastră multă este în ceruri.**

In aceste cuvinte Mântuitorul fericește pe apostoli și pe urmașii lor din toate timpurile precum și pe toți martirii credinței creștine, cari vor suferi ocară, prigoană și moarte pentru Evanghelia sa.

Toți cei ce sufăr ocări pentru credința creștină, pentru răspândirea învățăturei Mântuitorului, fie slujitori ai altarului, fie simpli creștini, să nu se descurajeze, căci pe toți îi așteaptă o mare răsplată în ceruri, în lumea cealaltă.

Să se bucure dar aceștia și să se veselească. Așa au fă-

cut toţi apostolii, sfiinţii şi martirii creştini, cari s'au învrednicit de cununa cea nevestejită.

Moarte martirică a suferit şi domnitorul Brâncoveanu pentru credinţa creştină.

Lecţia 24.

Milostenia şi postul.

(Matei, VI, 1—4); (16—18).

„Luaţi aminte, milostenia voastră să nu o faceţi înaintea oamenilor spre a fi văzuţi de dânşii, iar de nu, plată nu veţi avea dela Tatăl vostru carele este în ceruri. Deci, când faci milostenie, să nu trâmbiţezi înaintea ta, precum fac făţarnicii in adunări şi în uliţe, ca să se slăvească de oameni. Iar tu făcând milostenie, să nu ştie stânga ce face dreapta ta. Ca să fie milostenia ta întru ascuns şi Tatăl tău cel ce vede întru ascuns, acesta îţi va răsplăti ţie la arătare".

Explicare.

Un mijloc prin care ne putem arăta dragostea faţă de aproapele este şi milostenia. Iubirea de aproapele este o datorie de căpitenie. Sfântul evanghelist Ioan zice: *„Cel ce nu iubeşte pe fratele petrece în moarte"*. (I. ep. III, 14). Iubirea faţă de Dumnezeu se arată prin iubirea aproapelui. In predica sa de pe munte, Mântuitorul a fericit pe cei milostivi, zicând: *„Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui"*. Tatăl ceresc este milostiv şi îndurător faţă de noi. Mântuitorul ne îndeamnă şi pe noi ca să fim milostivi: *„Fiţi milostivi, precum şi Tatăl vostru cel ceresc milostiv este"*.

El ne-a arătat ce poate face omul milos, în parabola Samarineanului milostiv. In parabola bogatului nemilostiv şi a săracului Lazăr ne arată, că pe bogatul care nu miluesţe pe săraci, îl aşteaptă iadul. In împărăţia cerului nimeni nu va putea intrà de nu va fi făcut în viaţă fapte de milostenie. Care sunt aceste fapte? Să adăpăm pe cel însetat, să dăm hrană celui flămând, să îmbrăcăm pe săracii goi, să îngrijim pe bolnavi, să cercetăm şi să mângâiem pe cei din

închisori, să ajutăm pe orfani, pe văduve şi pe cei ce au nevoie de mila şi sprijinul nostru. Putem ajuta pe aproapele nu numai cu bani şi haine, ci şi cu sfatul bun, care adeseaori preţueşte mai mult decât banul. Prin cuvânt putem opri pe cineva dela păcat.

Şi în Vechiul Testament se poruncea mila. Fariseii însă o îndeplineau numai de formă, de ochii lumii. Preotul şi Levitul din parabolă, nu-l ajută pe cel căzut în tâlhari, pentrucă n'are cine să-i vadă în câmp. Cine i-ar fi putut lăuda acolo? Mântuitorul însă ne învaţă, să nu facem milostenia ca aceşti Farisei, pentru a fi lăudaţi de oameni. Ci, să nu ştie stânga ce face dreapta. Deci: s'o facem în ascuns. Dumnezeu care vede şi ştie totul, ne va răsplăti la judecata de apoi. Milostenia trebuie să izvorască din inimă: din dragostea de Dumnezeu şi de aproapele. Pentru faptele de acest fel nu trebuie să aşteptăm cuvinte de laudă şi răsplată de la oameni. Mântuitorul laudă mai mult pe văduva care pusese doi bani în cutia milelor dela templu, decât pe bogatul, care dăduse o sumă mare de bani; căci acesta dăduse din prisosul său, pe când văduva dăduse tot ce avea. Prin fapte de milostenie ne putem mântui sufletul. Ele ne însoţesc şi dincolo de mormânt. Ele sunt cheia care ne descuie uşa de intrare în împărăţia cerurilor. Zaheu vameşul a ştiut aceasta când a zis, că împarte jumătate din averea sa la săraci.

Să dăm din tot sufletul la săraci, pentrucă: „pe dătătorul de bună voie îl iubeşte Dumnezeu".

2. **Postul.** (Matei, VI, 16—18).

„Şi când postiţi să nu fiţi ca faţarnicii trişti, că îşi smolesc feţele lor, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevăr grăesc vouă, că îşi iau plata lor. Iar tu când posteşti, ungeţi capul tău şi faţa ta o spală. Ca să nu te arăţi oamenilor că posteşti, ci Tatălui tău celui ce este întru ascuns. Şi Tatăl tau, cel ce vede întrun ascuns, îţi va răsplăti la arătare".

Explicare.

Zicem că postim, când ne înfrânăm trupul de la anumite mâncăruri. Pentru ca postul să fie complect, trebuie să fie însoţit şi de rugăciune şi să ne înfrânăm şi sufletul de la faptele cele rele. Deci, postul trupesc trebuie să fie unit şi cu postul sufletesc. Postul a fost orânduit de Dumnezeu chiar de la facerea lumii. Oprirea celor dintâiu oameni de a nu mâncà din pomul cunoştinţii binelui şi răului este o poruncă a postului. El era poruncit şi în legea veche. Inainte de primirea legii, Moisi a postit şi s'a rugat 40 de zile. Iar prin gura profetului Isaia, Dumnezeu zice : „Iată postul plăcut mie : Desleagă lanţurile răutăţilor, desleagă legăturile robiei, dă drumul celor asupriţi, şi rupe orice fel de jug ; împarte-ţi pânea cu cel flămând şi adă în casa ta pe nenorociţii fără adăpost. Dacă vezi pe un om gol, acopere-l, şi nu întoarce spatele semenului tău. Atunci lumina ta va răsări cu zorile şi vindecarea ta va încolţi repede ; dreptatea ta îţi va merge înainte şi mărirea Domnului te va însoţi. Atunci tu vei chiemà şi Domnul va răspunde : Iată-mă".

Postul n'are nici un preţ dacă ne înfrânăm numai de la mâncările de frupt. El trebuie să fie însoţit de rugăciune şi de faptele de milostenie. Altfel, Dumnezeu nu-l primeşte. Mântuitorul ne-a dat pildă de post. Inainte de a ieşi la predică, el s'a dus în pustiu unde a postit timp de 40 de zile şi 40 de nopţi. Ferindu-ne de mâncările de carne şi de frupt ne curăţim trupul şi ne ferim de multe boale. Postul mai este şi un mijloc de a ne ferì de pofte şi de ispite.. Când trupul e îmbuibat cu mâncări grase şi cu băuturi alcoolice, se ivesc poftele care duc la păcat. La petrecere fiind, Irod n'a fost stăpân pe sine, de aceia a ascultat de glasul răsbunător al Irodiadei, poruncind să taie capul Sf. Ioan Botezătorul. Postul este recomandat şi de doctori. Oamenii cari mănâncă mai mult vegetale sunt mai sănătoşi şi trăesc mai mult.

Acestea le-a avut şi biserica în vedere când a rânduit postul. Ea ne cere să postim : a) postul cel mare de 7 săp-

tămâni, dinaintea Paştelor; b) postul sfinţilor apostoli Petru şi Pavel care durează între 2—5 săptămâni; c) postul Sfintei Marii, de la 1—15 August, d) postul Crăciunului care începe la 15 Noembrie. Apoi, ajunul Crăciunului şi al Bobotezei; 29 August când serbăm tăerea capului Sf. Ioan Botezătorul; 14 Septembrie, Ziua Crucii, Miercurea în amintirea prinderei Mântuitorului şi Vinerea în amintirea morţii lui.

Mântuitorul cere să nu facem postul de ochii lumii, ca Fariseii. Aceştia când posteau, nu se spălau, ci îşi puneau cenuşă pe cap şi se îmbrăcau în haine rupte, ca oamenii să-i vadă că postesc şi să-i laude. Noi să postim în ascuns, numai cu gândul de-a împlini voia lui Dumnezeu şi a ne curăţi sufletul de păcate. Atunci e timpul potrivit ca să ne mărturisim păcatele şi să primim taina sf. împărtăşanii. Un astfel de post va fi răsplătit de Dumnezeu la arătare.

Sfinţii apostoli, martirii, cuvioşii şi Sfinţii Părinţi ai bisericii, s'au înfrânat prin postire îndelungată. Prin post şi rugăciune, ei au urcat scara celor mai înalte virtuţi; de aceia, pe mulţi, Dumnezeu i-a învrednicit de darul săvârşirii minunilor. Ei au dobândit împărăţia cerurilor şi biserica îi serbează ca pe nişte vrednici urmaşi ai Mântuitorului, trăitori după Evanghelia sa.

Lecţia 25

Rugăciunea.

(Mat. VI, 5—15)

„Şi când te rogi, nu fii ca făţarnicii cărora le place să se roage în adunări şi în unghiurile uliţelor, ca să fie văzuţi de oameni. Amin, zic vouă, că îşi iau plata lor. Iar tu, când te rogi, intră în cămara ta şi încuind uşa ta, roagă-te Tatălui tău celui întru ascuns şi Tatăl tău cel ce vede întru ascuns, îţi va răsplăti la arătare.

Şi rugându-vă, să nu grăiţi multe ca păgânii, cărora li se pare că întru mulţa lor vorbă vor fi auziţi. Deci nu vă

asemănaţi lor, că ştie Tatăl vostru de ce aveţi trebuinţă mai înainte de a cere voi de la dânsul. Deci aşa vă rugaţi: Tatăl nostru carele eşti în ceruri, sfinţească-se numele tău. Vie împărăţia ta, facă-se voia ta, precum în cer aşa şi pe pământ. Pânea noastră cea de toate zilele, dăne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a ta este împărăţia şi puterea şi slava în veci. Amin".

7. Iisus rugându-se.

Explicare.

Rugăciunea este mijlocul prin care stăm de vorbă cu Dumnezeu. Prin rugăciune ne înălţăm cu sufletul către Cel ce ne-a creat şi stăm în legătură nevăzută cu el. Prin ea cerem ajutorul lui Dumnezeu. Prin ea îl lăudăm şi îl preamărim. Prin ea îi mulţumim pentru toate binefacerile sale pe care din bielşug le revarsă asupra noastră. Ceia ce-i hrana pentru trup, aceia e rugăciunea pentru suflet. Mântuitorul s'a rugat adesea lui Dumnezeu: în pustie, pe munte, pe mare, pe cale, în casă, în sinagogă, la templu. El ne-a învăţat cum să ne rugăm. In acest scop a spus şi parabola judecătorului nedrept şi cea a Vameşului şi Fariseului. Rugăciunea trebuie să fie stăruitoare şi smerită.

Ca şi despre milostenie şi post tot astfel şi despre rugăsiune, Mântuitorul ne spune, ca să n'o facem ca Fariseii şi ca făţarnicii. Aceştia se rugau prin adunări şi prin colţurile drumurilor ca să fie văzuţi de oameni şi lăudaţi. Mântuitorul combate această făţărnicie, căci ei nu urmăreau altceva decât lauda cea trecătoare. El cere să ne rugăm cu uşa încuiată. Adică: când ne rugăm, cămara inimii să fie încuiată, ferită de gândurile lumeşti, cum cântă biserica la

ieşirea cu Sf. Daruri: *„Toată grija cea lumească acum să o lepădăm“.* Când ne rugăm să fim singuri, căci Dumnezeu care ştie şi gândurile noastre, ne vede şi ne aude ori unde ne-am închina. Să fim împăcaţi cu Dumnezeu şi cu noi înşine. Rugăciunea noastră să fie dreaptă, adică să nu cerem în ea nimic rău pentru aproapele, căci atunci nu-i ascultată. Să nu bolborosim vorbe multe ca păgânii. Deci, să ştim: că puterea unei rugăciuni nu stă în vorbe multe, ci în puţine cuvinte, ca vameşul, să spunem mult. Să fie plină de smerenie şi de căldură şi să izvorască din adâncul inimii.

Dumnezeu ştie de ce avem noi nevoie. De aceia, Mântuitorul ne-a dat şi un model de rugăciune în rugăciunea Tatăl nostru, care se mai numeşte şi *rugăciune domnească*, căci e rugăciune dată de Domnul nostru Iisus Hristos. Pe aceasta trebuie s'o zicem la culcare şi la sculare, dimineaţa şi seara şi ori de câte ori sufletul nostru simte nevoie de a ne închina lui Dumnezeu.

Lecţia 26.

Explicarea rugăciunii: Tatăl nostru.

Rugăciunea domnească cuprinde o chemare, 7 cereri şi o încheiere. Cele 3 cereri dela început au de scop mărirea lui Dumnezeu; iar celelalte patru, sunt cereri cu privire la trebuinţele noastre trupeşti şi sufleteşti.

Chemarea: Tatăl nostru carele eşti în ceruri. Prin aceste cuvinte noi ne adresăm către Dumnezeu şi il numim Tatăl nostru. Noi mai zicem tată, părinţilor, cari ne-au născut şi ne-au crescut şi au purtat grijă de noi. Dar, spre deosebire de aceşti părinţi trupeşti de pe pământ, noi mai avem un tată, care ne-a dat viaţa şi care locueşte în ceruri. El e Tatăl tuturor oamenilor, care poartă grijă de noi şi se bucură când noi il ascultăm şi-i păzim poruncile sale. El se bucură de fericirea noastră şi răsplăteşte tuturor după faptele săvârşite, căci este drept. Noi oamenii suntem fiii

lui şi deci fiind fraţi între noi, trebuie să ne iubim unul pe altul. Prin aceste cuvinte ne arătăm supunerea noastră faţă de Dumnezeu şi, ca nişte fii ce-i suntem, îl recunoaştem de tată. Zicem că şade în ceruri, pentru a-l deosebi de părinţii pământeşti, cari sunt muritori şi supuşi greşelii. Dumnezeu însă e *fără început* şi nemuritor după cum cântă biserica : *„Sfinte Dumnezeule, sfinte tare, sfinte fără de moarte, miluește-ne pe noi"*.

Deci : după cum pe părinţi îi rugăm să ne dea cele trebuincioase, tot aşa şi pe Dumnezeu îl rugăm să ne îndeplinească cererile noastre cele de folos.

1). **Sfinţească-se numele tău.**

Cerem ca să se sfinţească numele lui. Acesta se sfinţeşte, când păzim poruncile lui şi facem fapte bune. Deci, noi îl rugăm, ca să ne învrednicească să-l iubim, să avem credinţă în el şi să ne purtăm aşa fel în viaţă, încât faptele noastre să fie numai o laudă pentru Tatăl ceresc. Făcând voia lui, îi sfinţim numele. Călcându-i poruncile lui, îi hulim numele.

Să ne purtăm aşa fel, încât oamenii văzând faptele noastre cele bune, să preamărească pe Dumnezeu. Să îndemnăm şi pe alţii să-i sfinţească numele. Aceasta se spune şi în porunca 3-a din Decalog : *„Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deşert"*.

2). **Vie împărăţia ta.**

Mântuitorul Hristos a întemeiat pe pământ biserica creştină şi el este capul ei nevăzut. Ea este împărăţia lui Dumnezeu. La temelia ei stă iubirea de Dumnezeu şi de aproapele. Între fiii bisericii trebuie să domnească o dragoste frăţească. Pentru ca în adevăr să vină pe pământ împărăţia lui Dumnezeu trebuie, ca toate popoarele să creadă în Evanghelie. Numai atunci va fi pace, frăţie şi dragoste între oameni. Ne rugăm dar, ca să vină vremea aceasta, când oamenii să facă numai ce-i bine şi plăcut lui Dumnezeu şi să fie o turmă şi un păstor.

3). **Facă-se voia ta, precum în cer aşa şi pe pământ.**

Dumnezeu e făcătorul cerului şi al pământului, al lumii

nevăzute şi al celei văzute. Voia lui Dumnezeu în cer o îndeplinesc îngerii, cari stau în apropierea tronului său. Acei ingeri, cari s'au împotrivit voei dumnezeeşti, au fost pedepsiţi. Au fost îndepărtaţi de la faţa lui Dumnezeu, şi transformaţi în diavoli sau îngeri răi. Ei locuesc în iad.

Pentru a fi fericiţi, trebuie să îndeplinim voia lui Dumnezeu pe pământ, întocmai precum îngerii o îndeplinesc în ceruri. Prin neascultare, cei dintâiu oameni au căzut în păcat. Cerul e locul de fericire. Acolo nimeni nu calcă cuvântul lui Dumnezeu. Ne rugăm dar lui Dumnezeu, ca şi pe pământ să fie supunerea, ascultarea care-i şi în cer.

Din implinirea voei lui Dumnezeu nu iesă pentru oameni decât binele, pacea şi fericirea cea nepieritoare.

4). **Pânea noastră cea de toate zilele, dăne-o nouă astăzi.**

Pentru a putea trăi avem nevoie de hrană, ca şi de aier. Un trup nehrănit e osândit la moarte. Noi cerem lui Dumnezeu prin aceste cuvinte, ca să ne dea hrana trebuincioasă pentru a ne putea ajunge scopul în viaţă. Hrana e de două feluri: trupească, prin care ne menţinem viaţa în noi şi, *sufletească*, adică: învăţătura cea folositoare, cuvântul Evangheliei, căci şi sufletul însetează după dreptate, bine, adevăr şi frumos.

Mântuitorul când a fost ispitit de diavol în pustie, i-a zis: „Nu numai cu pâne va trăi omul, ci şi cu tot cuvântul ce iese din gura lui Dumnezeu". Deci, iată că noi avem nevoie şi de altă pâine: de hrana sufletului. Ne mai hrănim sufletul pe lângă învăţătură şi cu sf. *împărtăşanie*, prin care ne curăţim de păcate şi ne unim cu izvorul fericirii şi al vieţii eterne. Cerem hrana numai pentru azi, căci pentru o zi, cerem mai uşor şi mai lesne biruim greutăţile unei singure zile; iar grija zilei de mâni e mai bine s'o lăsăm pe seama lui Dumnezeu, care poartă grijă de noi.

5). **Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri.**

Din fire, inclinând mai mult spre rău, zilnic greşim şi

călcăm voia lui Dumnezeu. Ca niște fii ce-i suntem, ne rugăm să ne ierte, căci n'am făcut nimic bun. Dreptatea noastră înaintea lui Dumnezeu este ca o cârpă lepădată. Dumnezeu nu voiește moartea noastră, ci el este îndurător și așteaptă pocăința noastră și întoarcerea pe calea cea bună. Cât de milostiv e Dumnezeu față de noi, a spus-o Mântuitorul în parabola împăratului milos și a servului neîndurător. Fără de iertare viața n'ar fi cu putință. Părinții iartă pe copii când greșesc, profesorii pe elevi, la fel. Vecinii, dacă nu s'ar iertă, n'ar putea trăi cu casa alături! Mântuitorul zice apostolului Petru ca să iertăm aproapelui de 70 de ori câte 7!

Dacă-l rugăm pe Dumnezeu din adâncul sufletului, el ne iartă greșalele, dar cu condiția, ca și noi să iertăm greșalele aproapelui.

Dacă cerem iertare, fără ca și noi să iertăm la rândul nostru, atunci ne asemănăm servului neîndurat din parabolă și ne atragem asupra mânia și pedeapsa lui Dumnezeu.

Mântuitorul ne spune: „De nu veți ierta oamenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru nu va ierta vouă greșalele voastre!"

Dumnezeu ne iartă păcatele la taina mărturisirii când le spunem cu părere de rău duhovnicului.

Fără de iertare nu-i cu putință viața creștină.

6. **Și nu ne duce pe noi în ispită.**

In viață, diavolul și poftele cele rele ne ispitesc într'una. Dumnezeu nu ispitește, dar îngăduie diavolului ca să ne ispitească. Știm ce s'a întâmplat cu dreptul Iov. Dumnezeu a îngăduit diavolului ca să-l ispitească, pentru a-i cercă credința. Dumnezeu voiește ca din lupta cu ispitele, noi să ieșim biruitori. Această luptă însă, este foarte grea, din pricina slăbiciunii noastre, din pricină, că din fire înclinăm mai mult spre rău. Cum zice profetul David: *„Din tinerețele mele multe patimi se luptă cu mine"*.

Ispitei diavolești n'au putut rezista nici Adam și Eva, cari erau curați și drepți înaintea lui Dumnezeu, dar încă noi cari purtăm în fire pecetea păcatului?!

De ispita diavolului n'a putut scăpà nici chiar Mântuitorul Hristos. De 3 ori l-a ispitit diavolul în pustie; dar Mântuitorul prin post şi rugăciune, l-a biruit.

Ne rugăm dar lui Dumnezeu ca să nu îngăduie diavolului să ne ispitească mai mult decât putem noi răbdà. Il rugăm, ca să ne întărească în credinţă şi în voinţă, ca să ne putem împotrivi ispitelor, care ne împing pe calea păcatului.

7. **Ci ne izbăveşte de cel rău.**

Această cerere este în legătură cu cea precedentă. Cel rău, de care pomeneşte Mântuitorul, este diavolul, de la care a venit tot răul în lume. Numai cu propriile noastre puteri, nu ne putem împotrivi diavolului, de aceia, îl rugăm pe Dumnezeu, ca să ne izbăvească de cel rău prin ajutorul său dumnezeiesc. Acesta se revarsă asupra noastră prin rugăciuni, slujbele sfinte şi tainele bisericii.

Inainte de patima sa, Mântuitorul s'a rugat Tatălui pentru ucenicii săi, zicând: *„Nu te rog să-i iei din lume, ci să-i păzeşti pe ei de cel rău“.* (Ioan, XVII, 15).

Diavolul mereu se năpusteşte asupra noastră, răcnind ca un leu în pustie şi căutând pe cine să apuce. De aceia, biserica învaţă, ca fie care din noi are câte un înger păzipăzitor lângă sine, care să-l ajute în lupta cu cel rău.

Pentruca acest înger să nu ne părăsească, trebuie să păzim poruncile bisericii. Să împlinim voia lui Dumnezeu şi atunci el ne va izbăvi de cel rău, de săgeţile vicleanului cele aprinse.

Incheierea.

In ea arătăm, că noi cerem aceste lucruri dela Dumnezeu pentrucă el este creatorul şi stăpânul lumii. A lui este împărăţia din cer şi cea de pe pământ, căci sunt create de el. Puterea şi mărirea peste toată lumea este a sa. El e stăpânul vieţii şi al morţii. El poate să ne îndeplinească toate cererile din rugăciunea domnească. Cuvântul *Amin* înseamnă: aşa să fie.

Lecţia 27.

Lăcomia

(Mat. VI. 19—34).

„Nu vă adunaţi vouă comori pe pământ, unde moliile şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fură. Ci vă adunaţi vouă comori în cer unde nici moliile şi rugina nu le strică şi unde furii nu le sapă nici nu le fură. Că unde e comoara voastră, acolo va fi inima voastră. Luminătorul trupului este ochiul. Deci, de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat; iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina care este întru tine, este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult? Nimeni nu poate sluji la doi domni, că s'au pe unul va urî şi pe altul va iubi, sau de unul se va ţine şi de altul nu va îngriji; nu puteţi sluji lui Dumnezeu şi lui Mamonă. Pentru aceasta grăesc vouă: nu vă îngrijiţi cu sufletul vostru, ce veţi mâncă şi ce veţi bea, nici cu trupul vostru, cu ce vă veţi îmbrăcă. Au nu este sufletul mai mare decât hrana şi trupul decât haina? Căutaţi la păsările cerului, că nici seamănă, nici seceră, nici adună în jitniţe şi Tatăl vostru cel ceresc le hrăneşte pe dânsele. Au nu aveţi voi mai multă deosebire de acestea? Şi apoi, cine dintre voi, chiar îngrijorându-se poate să adauge statului lui măcar un cot? Socotiţi crinii câmpului cum cresc; nu se ostenesc, nici torc. Şi grăesc vouă: nici Solomon întru toată mărirea sa, nu s'a îmbrăcat ca unul dintre aceştia. Deci, dacă pe iarba câmpului, care astăzi este şi mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu aşa o îmbracă, nu cu mult mai vârtos pe voi puţin credincioşilor? Deci, nu vă grijiţi zicând: ce vom mânca? sau ce vom bea? sau cu ce ne vom îmbrăcà? că acestea toate, neamurile le caută; că ştie Tatăl vostru cel ceresc, că trebuinţă aveţi de toate. Ci, căutaţi mai întâiu împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea lui şi acestea toate se vor adăuga vouă. Drept aceia, nu vă îngrijiţi de ziua de mâine, că ziua de mâine va griji de ale sale.

„Ajunge zile răutatea ei".

Explicare.

In această învățătură a Mântuitorului despre lăcomie, este vorba despre două feluri de comori: comori de pe pământ și comori cerești. Prin *„comori pe pământ"* înțelegem, orice fel de averi materiale: bani, juvaieruri, case, pământ, vite, îmbrăcăminte, fabrici, mașini, etc. Prin cuvintele *„comori din cer"*, înțelegem faptele de milostenie, precum și orice altă faptă bună săvârșită față de aproapele nostru; fie că-l ajutăm cu bani, haine, fie că-l sfătuim numai cu vorba, îndepărtându-l de păcat. Averea pământească e trecătoare și-i supusă atât înstrăinării cât și stricăciunii. Moliile, rugina, focul și apa, o distrug. Hoții o fură. Comoara din cer însă, comoara faptelor bune, este nestricăcioasă. Nimeni nu ne-o poate fură. Comorile de pe pământ ne împing adeseaori spre pofte și pierzare, când ne lipim prea mult cu inima de ele. Mântuitorul nu ne spune prin aceste cuvinte, ca să nu ne adunăm averea în chip cinstit. Nu. Căci avem nevoie de avere pentru întreținerea vieții noastre. Ea mai este apoi și un mijloc de a îndulci suferința aproapelui, ajutându-l la nevoi. In parabola talanților, Mântuitorul laudă pe sluga care a muncit și a dobândit alți talanți; iar pe sluga cea leneșă și vicleană o mustră, îi ia talantul și poruncește servitorilor, s'o arunce în focul cel nestins. Averea întrebuințată bine, ne poate aduce mântuirea sufletului. Iisus laudă fapta lui Zaheu, care a dat jumătate din avuția sa la săraci. Tot el mai combate lăcomia în parabola bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr, precum și în cea cu bogatul căruia i-a rodit țarina. Amândoi și-au pierdut sufletul din pricina lăcomiei și a avuției și s'au dus la munci grele și veșnice. Lăcomia duce pe om la sgârcenie și la avariție. Omul avar nu se îndură să cheltuiască din comoara sa nici pentru hrana și îmbrăcămintea sa, dar încă să mai ajute pe săraci!...Când vine sfârșitul, bogatul se deslipește de aurul său și se pogoară gol în mormânt. Rămâne, ca dela averea sa, să se sfădească uneori și să se judece moștenitorii. Adeseaori se adeverește proverbul popular: „banii strângătorului pe mâna

cheltuitorului". O viaţă de sbucium şi de griji, fără bucurii, pentru ca, într'o bună zi, comoara să rămână pe mâinele altora !...

Creştinul însă, care îşi adună comoară în cer, e mulţumit şi fără de griji. Făcând fapte bune, el este respectat şi lăudat de oameni. La moartea sa, el lasă urmaşilor săi un nume bun. Prin faptele sale, el continuă să trăiască, după cum voevozii, boierii şi strămoşii noştri, plini de credinţă în Dumnezeu şi milostivi, trăiesc şi azi în lucrările lor: biserici, şcoli, spitale, aziluri, etc.

Să ne îngrijim şi de trup; dar grija cea mai mare a noastră să fie tot pentru suflet, pentru lucrul cel nepieritor. Pentru el să ne adunăm din viaţă comoară sus în cer.

2. **Luminătorul trupului.**

Mântuitorul ne spune, că dacă luminătorul trupului, ochiul, este curat, tot trupul nostru va fi luminat. După cum trupul are un ochiu material, tot astfel şi sufletul are un ochiu, care este *mintea*, raţiunea. După cum prin ochiul trupului vedem drumul pe care mergem şi lumea ce ne înconjoară, tot astfel, prin ochiul celălalt al sufletului putem cunoaşte şi deosebi binele de rău. Boala de ochi uneori îl duce pe om la orbire. Boala ochiului sufletesc, îl duce la orbire şi mai grea, căci el nu mai poate cunoaşte şi înfăptui binele. Il duce în *braţele lăcomiei.* Omul lacom nu vede înaintea ochilor săi decât bani. El nu se închină lui Dumnezeu, ci lui Mamonă, zeul bogăţiei. Din aceasta izvorăsc mulţime de păcate. Il duce pe om chiar la cele mai monstruoase crime. Omul lacom este cel mai păcălit om de pe pământ, pentrucă el nu strânge pentru sine. Diavolul a pus stăpânire pe inima lui. Mai multă compătămire merită omul lacom decât cel sărac.

3). Mântuitorul ne mai spune apoi, ca să nu ne îngrijim peste măsură de mâncare, băutură şi îmbrăcăminte. Nu aceasta trebuie să fie grija cea mai de căpitenie din viaţa noastră. Păsările cerului nu fac agricultură şi totuşi, Dumnezeu poartă grijă de dânsele. Cu cât mai mult dar, va

purta el grijă de noi, cari suntem ziditi după chipul şi asemănarea sa? Aceasta nu înseamnă, ca să nu muncim, şi să nu agonisim pentru bătrăneţe, pentru caz de boală şi pentru zilele cele negre. Suntem datori dar, să agonisim şi pentru copiii noştri, dar să nu lăsăm ca lăcomia banului să-şi înfingă ghiarele în inima noastră. Dumnezeu să fie stăpânul nostru şi nu Mamona. Omul harnic şi cinstit găseşte de lucru oriunde şi oricând. El nu moare de foame. Psalmistul zice: „N'am văzut pe cel drept suferind şi sămânţa lui cerşind pâinea". Să căutăm dar, după cum zice Mântuitorul: *„Ci căutaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea lui şi acestea toate se vor adăuga vouă"*.

Lecţia 28.

Judecarea aproapelui

(Matei, VII, 1—5).

„Nu judecaţi ca să nu fiţi judecaţi şi voi. Căci cu ce judecată judecaţi, veţi fi judecaţi şi cu ce măsură măsuraţi, vi se va măsura. Şi de ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, iar bârna care este în ochiul tău n'o simţi? Sau, cum poţi zice fratelui tău: Lasă-mă să scot gunoiul din ochiul tău şi, când colo, tu ai bârna în ochiul tău? Făţarnicule! Scoate întâiu bârna din ochiul tău şi atunci vei vedea să scoţi şi paiul din ochiul fratelui tău".

Explicare.

Vorbirea aproapelui de rău sau clevetirea este un păcat. El dovedeşte, că nu iubim nici pe aproapele nostru şi nici pe Dumnezeu. Căci, cine iubeşte pe Dumezeu nu poate urî pe fratele său. Sfântul evanghelistul Ioan zice: „De va zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său urăşte, mincinos este. Căci cela ce nu iubeşte pe fratele său pe care l-a văzut, pe Dumnezeu pe care nu l-a văzut, cum poate să-l iubească?" (I ep. Ioan, IV, 20). Din această lipsă de iubire izvorăşte şi clevetirea. Pentru aceasta, Mântuitorul în

aceste cuvinte combate acest păcat. Grăind de rău pe aproapele nostru dovedim că suntem mândri şi că ne iubim pe noi înşine peste măsură. Injosind pe aproapele, căutăm să ne ridicăm pe noi. Grăim pe alţii de rău pentru a ne lăuda pe noi. Ne arătăm în faţa altora nedrepţi şi plini de patimă. Vedem scăderi şi păcate numai la alţii şi nu le vedem pe ale noastre, care pot fi chiar mai mari. Judecând pe aproapele ne asemănăm Fariseului din parabolă, care se lăudă pe sine la templu şi hulea pe aproapele său. Vedea păcate la acesta şi nu-şi zărea deloc pe cele ale sale: mândria, lăcomia, clevetirea, etc. Mântuitorul spune unor astfel de creştini: *„Făţarnicule! scoate mai întâiu bârna din ochiul tău şi apoi să vezi gunoiul din ochiul fratelui tău"*. Odată Cărturarii şi Fariseii au adus la Iisus o femeie păcătoasă, care după lega lui Moisi, pentru păcatul ce-l săvârşise, trebuia ucisă cu pietre. Credeau că Iisus o va condamna. Dar el le-a zis: *„Cela ce este fără de păcat între voi, acela întâiu să arunce piatra asupra ei"*. Aceştia ştiindu-se şi ei păcătoşi, au plecat unul câte unul până ce a rămas femeia singură. Iisus i-a zis: „Femeie, unde-ţi sunt pârâşii tăi? Au nimeni pe tine nu te-a judecat a fi vinovată? Iar ea a zis: Nimeni, Doamne. Şi a zis ei Iisus: Nici eu nu te judec: Du-te, şi de acum să nu mai păcătueşti". (Ioan, VIII, 10-11).

Până le-a deschis Iisus ochii, Fariseii vedeau numai paiul în ochiul femeii, iar bârna din ochiul lor n'o vedeau. Când Iisus le-a spus să-şi cerceteze sufletele, atunci ei au plecat cu toţii ruşinaţi, căci erau şi ei păcătoşi ca şi femeia. Iisus ne mai spune, că dacă grăim de rău pe aproapele nostru, dăm loc şi la alt păcat, căci şi el ne va grăi la fel. Cu măsura cu care măsurăm noi, ne va măsura şi el. Din pricina acestui păcat se strică prietenii şi chiar căsnicii. Pătrunde dihonia chiar şi în sufletele rudelor şi fraţilor. Adesea ori se nasc: sfezi, bătăi, procese şi chiar crime. Legile civile prevăd pedepse pentru calomniatori. Vorbirea de rău se făptuieşte nu numai cu vorba, ci şi prin scris. Psalmistul zice: *„Pune Doamne, strajă gurii mele — şi uşă de în-*

grădire împrejurul buzelor mele". Deci, înainte de a încerca să îndreptăm pe alţii, să ne îndreptăm mai întâiu pe noi înşine. Să ne vedem bine scăderile noastre, să ne lecuim de ele şi apoi, să ne facem judecători greşalelor aproapelui nostru. Altfel, cădem cu voie în păcatul Fariseului.

In şcoală

Elevilor, nu vă cleveţiţi unii pe alţii, căci nu şade frumos. Nu vă pârâţi, ci iertaţi-vă micile greşeli şi vă iubiţi; căci sunteţi fraţi la învăţătură. Spuneţi adevărul pe faţă şi vă corectaţi în lipsuri unul pe altul, ca să deveniţi adevăraţi şcolari. Nu uitaţi, că omul preţueşte nu atât cât îl urcă averea, ci atât cât îl arată însuşirile alese ale sufletului său şi deprinderile cele bune.

Lecţia 29.

Convorbirea lui Iisus cu femeea samarineancă.

(Ioan, IV, 3—42)

„Deci dacă a înţeles Domnul că au auzit Fariseii că Iisus mai mulţi ucenici face şi botează decât Ioan, măcar că însăşi Iisus nu botează, ci ucenicii lui, a lăsat Iudeea şi s'a dus iarăşi în Galileea. Şi trebuia să treacă el prin Samaria. Dacă au venit ei în cetatea Samaria, care se chiamă Sihar, aproape de locul care a dat Iacob lui Iosif, fiului său. Şi era acolo fântâna lui Iacob, iar Iisus ostenit fiind de călătorie, şedea aşa la fântână, şi era ca la al 6-lea ceas. A venit o femee din Samaria să ia apă: Zis-a ei Iisus: Dă-mi să beau. Că ucenicii lui se duseră în cetate să cumpere hrană. Deci a zis lui femeea samarineancă: Cum tu, Iudeu fiind, ceri dela mine să bei, femee samarineancă fiind eu? Că nu se amestecă Iudeii cu Samarinenii? Răspuns-a Iisus şi i-a zis ei: De ai fi ştiut darul lui Dumnezeu şi cine este cel ce zice ţie: Dă-mi să beau, tu ai fi cerut dela dânsul, şi ţi-ar fi dat ţie apă vie. Zis-a lui femeia: Doamne, nici ciutură ai şi fântâna este adâncă; de unde dar ai apa cea vie? Au

doară tu mai mare eşti decât părintele nostru Iacov, care ne-a dat nouă fântâna aceasta şi el însuşi din ea a băut şi fiii lui şi dobitoacele lui? Răspuns-a Iisus şi i-a zis ei: Tot cel ce va bea din apa aceasta va înseta iarăşi; iar cel ce va bea din apa care eu voi da lui, se va face întru dânsul izvor de apă săltătoare întru viaţa veşnică. Zis-a către el femeia: Doamne, dă-mi această apă, ca să nu mai în-

8. Iisus vorbind cu Samarineanca.

setez, nici să mai vin aici să scot. Zis-a ei Iisus: Mergi, şi chiamă pe bărbatul tău şi vino aici. Răspuns-a femeia şi i-a zis lui: N'am bărbat. Zis-a ei Iisus: Bine ai zis că n'ai bărbat; că cinci bărbaţi ai avut şi acum pe care îl ai nu-ţi este ţie bărbat: aceasta adevărat ai grăit. Zis-a lui femeea: Doamne, văd că prooroc eşti tu. Părinţii noştri în muntele acesta s'au închinat; şi voi ziceţi că în Ierusalim este locul unde se cade a se închina. Zis-a ei Iisus: Femee, crede-mă, va veni vremea când nici în muntele acesta, nici în Ierusalim, vă veţi închina Tatălui. Voi vă închinaţi căruia nu ştiţi: noi ne închinăm căruia ştim; că mântuirea din Iu-

dei este. Ci va veni vremea, şi acum este, când închinătorii cei adevăraţi se vor închina Tatălui cu duhul şi cu adevărul; că tatăl acest fel caută să fie cei ce se închină lui. Duh este Dumnezeu, şi cei ce se închină lui cu duhul şi cu adevărul se cade să se închine. Zis-a lui femeia: Ştim că va veni Mesia, care se chiamă Hristos; când va veni acela va spune nouă toate. Zis-a ei Iisus: eu sunt, cel ce grăesc cu tine. Şi atunci au venit ucenicii lui şi se mirau că cu femeiea grăia; însă nimeni nu i-a zis: ce cauţi? Sau: ce grăeşti cu dânsa? Iar femeia a lăsat ciutura sa şi a mers în cetate şi a zis oamenilor: Veniţi de vedeţi om care mi-a spus mie toate câte am făcut. Nu cumva acesta e Hristos? Deci au ieşit din cetate, şi veneau către dânsul. Iar între acestea îl rugau pe el ucenicii grăind: Ravi, mânâncă. Iar el a zis lor: Eu mâncare am a mânca care voi nu ştiţi. Iar ucenicii grăiau între dânşii: nu cumva i-au adus lui cine-va să mânânce? Zis-a lor Iisus: Mâncarea mea este să fac voia celui ce m'a trimis pe mine şi să săvârşesc lucrul lui. Au nu voi ziceţi, că încă patru luni sunt şi va veni secerişul? Iată zic vouă: ridicaţi ochii voştri şi vedeţi holdele, că sunt albe spre seceriş acum. Şi cela ce seceră, plată ia şi adună roadă în viaţa veşnică, ca să se bucure împreună şi cel ce seamănă şi cel ce seceră.

Că întru aceasta este cuvântul adevărat: că altul este cel ce seamănă şi altul cel ce seceră. Eu v'am trimis pe voi să seceraţi unde voi nu v'aţi ostenit; alţii s'au ostenit şi voi aţi intrat întru osteneala lor.

Iar în cetatea aceia mulţi dintre Samarinieni au crezut într'insul pentru cuvântul femeei care mărturisea: că mi-au spus mie toate câte am făcut. Deci după ce au venit la dânsul Samarinenii, îl rugau pe el ca să rămâie la dânşii, şi a rămas acolo două zile. Şi mult mai mulţi au crezut pentru cuvântul lui. Şi femeiei ziceau: nu mai credem pentru vorba ta: că însine am auzit şi ştim, că acesta este cu adevărat Hristos, Mântuitorul lumii. Iar după cele 2 zile a ieşit de acolo şi a mers în Galileia".

Explicare.

Intre Iudei şi Samarineni era o ură veche. In timpul robiei asiriene, regele Asiriei, Salmanasar, colonizase Samaria cu mulţi colonişti Asirieni, cari s'au amestecat cu Samarinenii. Din acest amestec s'a născut poporul Samarinean. Ei ţineau de bune cărţile şi legea lui Moisi, dar aveau şi obiceiuri păgâne şi se închinau şi la idoli. Din această pricină, Iudeii nu i-au primit ca să ia parte la rezidirea templului din Ierusalim. Samarinenii însă îşi făcuseră un templu aparte pe muntele Garizim, în apropiere de oraşul Sihar. Acest templu se vedea de la fântâna lui Iacov, unde poposise Mântuitorul. Iudeii dispreţuiau pe Samarineni şi-i socoteau de spurcaţi. Pe timpul Mântuitorului, ura dintre Iudei şi Samarineni era aşa de mare, încât Evreii habotnici nici nu călcau pe pământul Samariei, şi nu luau de la ei măcar un pahar cu apă. Mântuitorul însă, nu-i dispreţuia, ci ii dădea uneori de exemplu Iudeilor, cum l-a dat pe Samarineanul vindecat de lepră dintre cei 10 leproşi şi pe Samarineanul milostiv. Domnul Hristos, care a venit să aducă pe pământ iubirea şi pacea, a vroit să surpe zidul vrăjmăşiei, ridicat de veacuri, şi să-i împace pe aceşti urmaşi ai lui Avraam. Vroind să părăsească Iudeia unde învăţase poporul 8 luni, şi să meargă în Galileia, pentrucă Fariseii căutau să-l omoare, Mântuitorul nu ia drumul cel mai lung prin Pereia, adică prin stânga Iordanului, ci apucă pe drumul cel mai scurt, prin Samaria. El vroia să predice Evanghelia şi Samarinenilor. Mântuitorul cu ucenicii săi ajunse în dreptul oraşului *Sihar* (Sichem) şi au poposit la fântâna lui Iacob. In Sihar au îngropat Evreii osemintele lui Iosif, aduse din Egipt, după ce s'au întors în Canaan. In acest oraş vechiu s'a aşezat Avram când a venit în Canaan. Acolo s'a aşezat şi Iacob când a venit din Mesopotamia şi s'a împăcat cu Isav, fratele său. Tot Iacob făcuse acolo şi o fântână pentru a-şi adăpa turmele şi la care acum poposia Mântuitorul, fiind obosit de cale. Apostolii s'au dus în oraş să cumpere de mâncare.

In acest timp a venit acolo o femeie samariteană din oraş ca să scoată apă. Mântuitorul, care a cunoscut gândul lui Zaheu, a cunoscut şi pe acea femeie, că este păcătoasă, dar totuşi gata de a-i primi învăţătura şi, pentru aceasta, deschide vorba, cerând să-i dea apă de băut. După port şi după vorbă, femeia l-a cunoscut că-i Iudeu. Cunoscând duşmănia dintre Iudei şi Samarineni, femeia se miră că-i cere apă de băut de oarece: *„Iudeii n'au nici o legătură cu Samarinenii"*. Mântuitorul îi spuse, că dacă ar şti cu cine vorbeşte şi cine este cela ce-i cere apă de băut, ar fi cerut dela el apa cea vie. Femeia, crezând că-i vorba de apă de izvor sau de râu, îi zice: „De unde ai să-mi dai apă, căci fântâna este adâncă şi n'ai nici ciutură ca să scoţi? Mântuitorul îi răspunde, că cine bea din apa cea vie pe care o dă el, nu va înseta niciodată. Femeia nu pricepea. Ea credea că-i vorba tot de apa din fântână şi de aceia, se roagă, să-i dea acea apă, ca să nu se mai trudească s'o scoată din fântână. Mântuitorul vroi să se facă cunoscut femeei ca un trimis al lui Dumnezeu, ca un profet, care cunoaşte viaţa oamenilor şi, s'o atragă la pocăinţă. Ii spune, ca să se ducă să cheme pe bărbatul său. Ea-i zice, că n'are bărbat. Iisus îşi descopere atotştiinţa zicându-i, că a avut 5 bărbaţi şi acum trăeşte c'un bărbat necununată. Femeia rămâne uimită şi recunoaşte în Mântuitorul un profet. Inima ei arde de pocăinţă şi vrea să ştie unde să se închine lui Dumnezeu: *în muntele Garizim sau în Ierusalim?!*

Mântuitorul îi spune, că a sosit vremea, când trebuie să se închine lui Dumnezeu *cu duhul şi cu adevărul*, ori unde, căci Dumnezeu este duh şi de faţă pretutindeni. *Aici încetează Vechiul şi începe Noul Testament.* Iisus învaţă, că Dumnezeu vrea cultul spiritual, cultul interior al inimii curate. Nu jertfe de animale. *„Milă voiesc şi nu jertfă"*. Dumnezeu nu locueşte nici în templul din Ierusalim nici în cel de pe muntele Garizim. Fiind spirit, el este pretutindeni. Deci, el ne ascultă rugăciunea şi în biserică şi în casă şi pe munte şi pe mare şi în orice loc. El e Părintele lumii

întregi, nu numai al Iudeilor. Toţi oamenii sunt fraţi şi trebuie să se iubească. Nici aceste cuvinte n'au fost înţelese de femeie. Ea-i spune, că va veni Mesia, care-i va lămuri în aceste chestiuni. Mântuitorul îi spune pe faţă, că el este Mesia cel aşteptat.

Atunci femeia aleargă în cetate şi spuse locuitorilor, că l-a aflat pe Mesia cel vestit de profeţi. In acest timp au venit şi apostolii din oraş şi l-au poftit pe Mântuitorul la masă. El le-a spus, că mâncarea lui este să facă voia lui Dumnezeu. Văzând că Samarinenii vin spre el, le spune apostolilor, că secerişul este aproape gata. Adică, Samarinenii sunt gata să primească Evanghelia. Ei sunt secerătorii holdelor, cari vor atrage lumea la creştinism. Acei cari s'au ostenit, au fost Mântuitorul şi chiar femeia, care l-a vestit în cetate. Mântuitorul a stat de vorbă cu locuitorii cetăţii şi, fiind rugat, a rămas la ei 2 zile, vestindu-le învăţătura sa dumnezeească.

Lecţia 30.

Păstorul cel bun.

(Ioan, X, 11—16).

„Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi dă viaţa pentru oile sale. Dar cel plătit, care nu este păstor sau oile nu sunt ale sale, vede lupul venind şi lasă oile şi fuge; iar lupul le răpeşte şi le împrăştie. Şi năimitul fuge pentrucă năimit este şi nu-l doare inima de oi. Eu sunt păstorul cel bun şi cunosc oile mele şi ele mă cunosc pe mine. Precum mă cunoaşte Tatăl şi eu cunosc pe Tatăl şi viaţa mea o dau pentru oi. Mai am şi alte oi, care nu sunt din staulul acesta şi pe acelea mi se cade a le aduce şi de glasul meu vor asculta şi va fi o turmă şi un păstor".

Explicare.

In cuvintele acestea, Mântuitorul se aseamănă pe sine cu un păstor. Despre oi şi păstor el ne-a mai vorbit şi în parabola cu oaia cea pierduă. Dar şi profeţii Vechiului Tes-

tament îl aseamănă pe Mântuitorul cu un păstor. Aşa, profetul Isaia zice: *„Spuneţi oraşelor Iudeei, iată Dumnezeul vostru. El conduce turma sa ca un păstor neadormit“*... Iar profetul Iezechil zice: „Căci aşa zice Domnul: *Iaca eu voiu cerceta oile mele şi le voi căuta. Ca păstorul care, fiind în mijlocul turmei sale, caută oile sale cele împrăştiate. Aşa voiu căuta oile mele“*... (cap. XXXIV, 11—12).

Mântuitorul se numeşte pe sine păstorul cel bun, care îşi pune sufletul său pentru oi. Oile suntem noi oamenii. Pentru noi el şi-a dat şi viaţa, suferind moartea pe cruce numai ca să ne scape de robia păcatului. Şi în viaţă s'a purtat ca un păstor bun, căci i-a învăţat pe oameni voia lui Dumnezeu, a vindecat pe cei bolnavi, a înviat morţii şi i-a săturat pe cei flămânzi în pustie. Nimeni n'a iubit pe oameni mai mult decât el, căci singur a zis: „Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca cineva să-şi pună sufletul său pentru prietenii săi“. (Ioan, XV,13). Şi, el şi-a pus-o. Când vede mulţimea sorbindu-i învăţătura şi dorind să se mântuiască zicea: *„Imi este milă de ei, căci sunt ca o turmă fără păstor“*.

El a avut grijă de hrana sufletească a poporului şi chiar de cea trupească. După cum păstorul cel bun îşi apără turma sa — cu preţul vieţii sale, când oile sunt ale sale — de lupi, de fiare sălbatice şi de tâlhari şi nu o părăseşte, tot aşa şi Mântuitorul, iubind lumea, a apărat-o, jertfindu-se pentru mântuirea ei pe cruce. Ca şi păstorul cel bun şi Mântuitorul era cunoscut de popor, care mergea după el ca să-i asculte învăţătura până şi în locuri pustii, uitând de casă şi de hrană. Pe lângă păstori buni însă, mai sunt şi păstori răi, cari n'au nici dragoste şi nici milă pentru oi. Aceştia sunt păstorii tocmiţi cari n'au oi proprii în turmă. Oile n'ascultă glasul lor, iar când vine lupul, ei lasă turma şi fug, ca să-şi scape viaţa. Prin aceşti păstori, Mântuitorul înţelege pe Farisei şi Cărturari, cari rătăciau poporul iudeu prin mândria, făţărnicia lor şi prin tălmăcirea greşită a legii. De aceia, poporul n'asculta de ei şi venia după Mântuitorul,

căci el era adevăratul păstor, păstorul cel bun. Urându-l de moarte, Fariseii şi Cărturarii l-au prins şi l-au omorât, căci se temeau, că de-l vor mai lăsa, va crede în el tot poporul.

Astăzi, păstorii cei buni sunt preoţii, episcopii şi diaconii, cari îngrijesc de turma cea încredinţată lor, predicând Evanghelia, după porunca Mântuitorului, şi săvârşind sf. taine şi toate celelalte servicii religioase. Păstori tocmiţi, sunt cei ce învaţă pe creştini învăţături greşite şi-i îndeamnă să se depărteze de sânul bisericii creştine ortodoxe.

Ca pildă de păstori buni, cari şi-au dat şi viaţa pentru turma lor, — pentru creştinii încredinţaţi conducerii lor, ne stau în faţă ca nişte exemple vii, Sf. Părinţi şi ierarhi ai bisericii din toate veacurile, pe care noi îi serbăm. Toţi aceştia l-au urmat pe Mântuitorul, Păstorul cel Mare. Iată câteva nume: Sf. Atanasie şi Kiril, Sf. Nicolae, Sf. 3 Ierarhi, Vasile cel Mare, Ioan Gură de Aur şi Grigorie Teologul. Iar pentru Iisus, pentru Evanghelie, s'au jertfit toţi martirii şi ucenicii, ca de ex.: Sf. Gheorghe, Sf. Dumitru, Sf. Ecaterina, Sf. Paraschiva, etc. Biserica se roagă pentru unirea tuturor creştinilor, ca toţi oamenii să vină la dreapta credinţă, pentruca odată să vină ziua cea mare pentru omenire, când să fie o singură turmă şi un singur păstor.

In şcoală

Păstorul cel bun este profesorul, care poartă grijă de elevi şi-i învaţă cu dragoste părintească. De hărnicia la învăţătură şi de purtarea lor bună el se bucură întotdeauna ca un părinte iubitor.

Lecţia 31.

Viţa şi mlădiţa.

(Ioan, XV, 1—11).

„Eu sunt buciumul viţei cel adevărat, şi Tatăl meu lucrătorul este. Toată viţa care nu aduce roadă intru sine, o scoate pe ea şi toată care aduce roadă o curăţeşte pe ea, ca mai multă roadă să aducă. Acum voi curaţi sunteţi pen-

tru cuvântul care am grăit vouă. Rămâneţi întru mine şi eu întru voi. Mlădiţa nu poate să aducă roadă de sine singură, de nu va rămânea în viţă, aşa nici voi de nu veţi rămânea în mine.

Eu sunt buciumul viţei, voi sunteţi mlădiţele. Cine rămâne în mine şi eu întru el, acesta aduce roadă multă, că fără de mine nu puteţi face nimic. De nu rămâne cineva întru mine, se scoate afară ca viţa şi se usucă şi o adună pe ea şi în foc o aruncă şi arde. De veţi rămânea întru mine şi cuvintele mele de vor rămânea întru voi, orice veţi vrea veţi cere, şi se va face vouă. Intru aceasta s'a proslăvit Tatăl meu, ca roadă multă să aduceţi şi să vă faceţi ai mei ucenici. Precum m'a iubit pe mine Tatăl, şi eu v'am iubit pe voi: rămâneţi întru dragostea mea.

De veţi păzi poruncile mele, veţi rămânea întru dragostea mea precum eu poruncile Tatălui meu am păzit şi rămân întru dragostea lui. Acestea am grăit vouă, ca bucuria mea întru voi să rămâie, şi bucuria voastră să se împlinească".

Explicare.

Aceste cuvinte le-a rostit Mântuitorul către ucenicii săi, la Cina cea de taină, înainte de patima sa. Se apropia timpul despărţirii şi el vroia să-i întărească in credinţă şi să le arate că eşind la predică, trebuie să stea în strânsă legătură cu el, capul nevăzut al bisericii. In unele parabole Mântuitorul a asemănat biserica cu o vie. In aceste cuvinte, Mântuitorul ne arată, că între creştini şi biserică trebuie să fie o legătură tot aşa de strânsă ca şi între butucul viţei şi mlădiţă. Se aseamănă pe sine cu butucul viţei, iar pe apostoli îi aseamănă cu mlădiţele. Lucrătorul viei este Dumnezeu Tatăl, căci el a trimis în lume pe Fiul său pentru mântuirea noastră. Viţa care nu stă în legătură cu butucul, nu dă roadă, de aceia se usucă, se taie şi se dă în foc. Aşa şi apostolii nu vor putea da rod de nu vor sta strâns uniţi cu Hristos. „Fără de mine—zice el—nu puteţi face nimic". La fel şi creştinii, cari nu stau prin viaţa lor de toate zi-

lele înfipți în butucul învățăturii creștine, care e biserica, nu vor putea aduce nici un rod, adică nu vor putea face fapte creștinești. Creștinul despărțit de biserică, e ca și vița tăiată de pe butuc, care n'are de unde-și trage hrana, de aceia ea se usucă. Cel mai învățat creștin, fără de Mântuitorul, nu înseamnă nimic. Creștinul fără Hristos e plantă scoasă din grădină, ferit de lumina soarelui și dusă în beciul întunecos. Fără lumina soarelui ea va pieri. Așa și creștinul fără lumina Evangheliei lui Hristos se va uscà, la fel ca vița desprinsă de pe butucul de vie. De altfel și experiența vieții ne arată, ca toți răufăcătorii și ucigașii cari populează pușcăriile, sunt oameni, cari s'au desprins de biserică. S'au ferit de învățătura Mântuitorului și de aceia, ajungând oameni periculoși pentru societate, au fost condamnați de judecată potrivit legilor țării. Toți aceștia au fost ca niște vițe uscate, pentru aceasta au fost scoși afară din rândul oamenilor buni. Creștinilor, cari stau legați de Mântuitorul prin învățătura și sf. lui taine, adică de biserică, el le făgăduește răsplata celor drepți, că: *„orice veți vrea, veți cere și se va face vouă"*. După cum mlădița își trage hrana din butuc, tot așa creștinii buni se hrănesc din mila și darurile cele bogate ale lui Dumnezeu. Rugăciunile lor sunt ascultate și cererile lor drepte, îndeplinite. Pe cei păcătoși însă, pe cei cari nu se apleacă cu inima spre căință, Dumnezeu nu-i ascultă.

Ii îndeamnă apoi, ca să rămână întru dragostea sa. Păzindu-i poruncile, vor dovedi că-l iubesc. După cum Tatăl l-a iubit, tot astfel și el i-a iubit pe ei. In aceste cuvinte ne spune, că dacă nu păzim poruncile sale și nu răspundem la dragostea sa și la jertfa făcută pentru noi, nu ne putem numi ucenici ai săi, adică, adevărați creștini. După cum dar vița dă rod stând pe butuc sănătos, la fel și noi păzind poruncile Evangheliei vom da rod de fapte bune, izvorâte din dragostea de Dumnezeu și de aproapele.

In școală

Elevii cari ascultă învățăturile profesorilor, sunt ca

mlădițele care rămân pe butuc. Cei cari nu învață sunt ca mlădițele care s'au tăiat și se scot din vie. Asemenea elevi leneși și neascultători, la sfârșitul anului, ca vițele uscate se scot afară din vie, adică din școală.

Lecția 32.

Marta și Maria.

(Luca, X, 38—42).

„Pe când era pe drum cu ucenicii săi, Iisus a intrat într'un sat. Și o femee numită Marta l-a primit în casa ei. Și aceea avea o soră care se chema Maria, care și șezând lângă picioarele lui Iisus, asculta cuvintele lui. Iară Marta se silea spre multă slujbă, și stând a zis: Doamne, au nu socotești că soră-mea singură m'a lăsat să slujesc? Ci zi ei ca să-mi ajute.

Și răspunzând Iisus a zis ei: Marto, Marto, te grijești și spre multe te silești. Ci un lucru trebuește. Iară Maria partea cea bună și-a ales, care nu se va lua dela dânsa".

Explicare.

Marta și Maria erau surorile lui Lazăr pe care Mântuitorul l-a inviat din morți. Betania era un târgușor cam la 3—4 km. depărtare de Ierusalim, în partea de nord, lângă drumul care ducea spre Samaria și Galileia. Mântuitorul mergând cu ucenicii săi în părțile Galileei, s'a oprit și în Betania, mergând în casa prietenului său Lazăr. Atât el cât și surorile sale i-au ieșit înainte și l-au primit cu multă bucurie. Mântuitorul vizitându-i, le-a făcut mare cinste. Și, după cum și noi, când ne intră în casă vre-o persoană însemnată, nu știm cu ce să-i stăm înainte, tot așa și Marta, sora cea mai mare a lui Lazăr, ocupată cu treburile gospodăriei, alerga în dreapta și în stânga ca să pregătească Mântuitorului și ucenicilor săi o masă îmbielșugată.

Maria însă, sora sa, decum intrase Mântuitorul în casă, s'a așezat lângă picioarele lui și îi asculta cu multă luare aminte învățătura sa dumnezeească. Ea își zicea: „Cine știe când va mai veni învățătorul în casa noastră? Să nu pierd

prilejul şi să-i ascult învăţătura. Marta nu-şi vedea însă capul de treabă. Vine la Mântuitorul şi-i spune, c'a rămas singură şi deci, să-i spună Mariei ca s'o ajute. Pe Marta cea harnică, Iisus o dojeneşte cu glas blajin, spunându-i, că se osteneşte spre multe treburi, dar un lucru îi lipseşte. Adică: ea se îngrijeşte în primul loc de masă, de hrana trupului, la care Mântuitorul nu ţinea aşa de mult. Lucrul cel „*care trebueşte*", este grija de hrana sufletului. Iar pe Maria n'o dojeneşte, ci spune despre ea: „*că şi-a ales partea cea bună, care nu se va lua de la dânsa*". Adică: a pus mai presus de grija mesei, grija pentru luminarea şi întărirea sufletului cu învăţătura lui Dumnezeu. Şi fapta Martei e bună, căci ea se îngrijea de ospătarea Mântuitorului şi ucenicilor. Ea e o femeie primitoare, care se bucură de venirea oaspeţilor. A găzdui şi ospătà pe drumeţi şi a le sta înainte, este o faptă creştinească. Maria însă, trecând peste grija hranei trupeşti, sorbea cuvintele Mântuitorului. Ea pune în faptă porunca lui Iisus: „Căutaţi mai întâiu împărăţia lui Dum-Dumnezeu şi toate celelalte se vor adăuga vouă!" Că această parte nu se va lua de la dânsa, înseamnă, că cel ce cunoaşte cuvântul lui Dumnezeu şi îl pune în faptă, are un dar nespus de mare, cu care poate să străbată biruitor prin această lume, prin această vale a plângerei şi să intre în împărăţia cerurilor. Cu Marta se aseamănă acei creştini numai cu numele, cari în această viaţă se îngrijesc mai mult de cele trupeşti, uitând cu totul datoriile creştineşti, datoriile către suflet. Nu cunosc învăţăturile bisericii şi chiar de le ştiu, nu vor să le respecte.

Inainte li stă mereu grija pentru hrană, îmbrăcăminte, lux, petreceri, averi, plimbări, sporturi, concursuri, etc. Aceştia, la fel cu Marta, poartă grijă numai de cele pământeşti, de cele trecătoare. Se aseamănă cu Maria acei creştini, cari se duc la biserică, cari ascultă cuvântul Evangheliei şi respectă poruncile bisericii. Aceştia se îngrijesc în primul rând de hrana sufletului, de cele ce nu pier, de cele veşnice. Ei şi-au ales partea cea bună, care nu se va lua

de la dânşii. Să ne silim şi noi a urma pilda Mariei, căci pe ea a lăudat-o Mântuitorul. Setea ei după adevărul etern să ne călăuzească şi pe noi în viaţă.

Să-l primim pe Mântuitorul în casa sufletului nostru prin taina sf. împărtăşanii. Să-i ascultăm învăţătura sa şi să ne silim a trăi după Evanghelie. Maria se simţea fericită stând la picioarele Mântuitorului şi ascultându-i învăţătura. In lumea aceasta nu putem fi cu adevărat fericiţi decât numai stând lângă Hristos, numai în sânul sf. noastre biserici întemeiată de el şi sfinţită cu scump sângele său.

Lecţia 33.

Cererea fiilor lui Zevedeiu.

(Mat. XX, 20—28)

„Atunci s'a apropiat către dânsul mama fiilor lui Zevedeiu, împreună cu fiii săi, închinându-se şi cerând oarece dela dânsul. Iar el a zis ei: ce voeşti? Zis-a lui: Zi ca să şadă aceşti doi fii ai mei, unul de a dreapta ta şi altul de a stânga ta, întru împărăţia ta. Iar Iisus răspunzând, a zis: Nu ştiţi ce cereţi. Puteţi să beţi paharul pe care voiu să-l beau eu, şi cu botezul cu care eu mă botez, să vă botezaţi? Zis-au lui: Putem. Şi a grăit lor: Paharul meu cu adevărat veţi bea, şi cu botezul cu care eu mă botez, vă veţi boteza, dar a şedea de a dreapta mea şi de a stânga mea, nu este al meu da, ci celor ce s'a gătit de la Tatăl meu. Şi auzind cei 10 s'au mâniat pentru cei 2 fraţi. Dar Iisus chemându-i pe dânşii, a zis: ştiţi că domnii păgânilor îi domnesc pe ei şi cei mari îi stăpânesc pe dânşii. Dar între voi nu va fi aşa; ci, care dintre voi va vrea să fie mai mare, să fie vouă slugă. Precum şi Fiul Omului n'a venit să-i slujească lui, ci să slujească şi să-şi dea sufletul său răscumpărare pentru mulţi".

Explicare.

Profeţii aleşi de Dumnezeu din mijlocul Iudeilor le vorbiseră lor, despre venirea lui Mesia, care avea să se nască din

neamul lor cu scop de a mântui lumea. In decursul veacurilor, Iudeii îndurasră multe robii. De cum s'au întors din robia babiloneană, ei n'au mai fost liberi. Iudeii credeau dar, că Mântuitorul Hristos va fi un împărat pământesc, un rege puternic, care va da regatului vechea strălucire din timpul domniei lui David şi că, îi va elibera de sub jugul roman. Aşa învăţau pe popor Cărturarii, Fariseii şi preoţii, cari le tălmăceau legea. Că poporul iudeu se aştepta la aceasta, ne-o dovedeşte încercarea Iudeilor de a-l alege rege, când Mântuitorul a săturat noroadele în pustie cu 5 pâni şi 2 peşti. De asemenea şi în mai multe rânduri, când el a săvârşit minuni. Poporul se aştepta dar, ca Mesia cel făgăduit să întemeieze o împărăţie lumească la fel cu celelalte împărăţii de pe pământ. El însă era împărat ceresc, împărat al sufletelor, al celor ce credeau în el. Acest lucru îl spune şi lui Pilat când l-a întrebat dacă el este regele Iudeilor. Mântuitorul a răspuns: *„Impărăţia mea nu este din lumea aceasta“.*

Această credinţă o aveau chiar şi apostolii. Când Mântuitorul le-a vestit de mai multe ori patimile sale, ei se întristară şi doriau ca el să nu aibă un sfârşit atât de grabnic şi atât de umilit. Purtând în suflet nădejdea unei împărăţii pământeşti, *Salome,* mama apostolilor Iacob şi Ioan, fiii lui Zevedeu, care era rudă cu Sf. Fecioară, vrea să se asigure din vreme de cele mai înalte slujbe pentru fii săi. De aceia, vine la Mântuitorul, îi cade la picioare, şi îi cere locurile cele mai de cinste în împărăţia sa, adică: ca unul să şadă de-a dreapta şi altul de-a stânga sa.

Mântuitorul, văzând că nu l-au înţeles nici ucenicii săi, le răspunde: *„Nu ştiţi ce cereţi!“* Adică: de ce vă gândiţi la împărăţii pământeşti, unde slujbele se împart după hatâruri? Ii întreabă apoi, dacă vor putea bea paharul pe care îl va bea el şi a se boteza cu botezul cu care el se va boteza. Paharul înseamnă suferinţele pe care avea să le îndure Mântuitorul, iar botezul închipuia moartea sa pe cruce. Cei doi apostoli, deşi n'au înţeles despre ce era vorba, totuşi, plini de credinţă, au răspuns: *„Putem“.*

Mântuitorul le spune, că în adevăr, vor putea. Şi s'a adeverit aceasta, căci amândoi au avut multe de îndurat din partea Iudeilor şi păgânilor. Ioan a suferit exilul în insula Patmos, iar Iacob, ajuns cel întâiu episcop al Ierusalimului, a fost omorât de Iudeii la anul 44 d. Hr. După aceia, Mântuitorul le spune, că în împărăţia sa nu se împart slujbele ca în împărăţiile pământeşti, după hatâruri, ci după merit. Fiecare va lua loc acolo, după faptele pe care le-a săvârşit, deci după dreptate şi fără nici o părtinire. Impăraţii au ostaşi şi slujitori cari le slujesc. In împărăţia sa însă, cine va vrea să fie mai mare, adică împărat, trebuie să fie tuturor slugă, adică să poarte grijă şi să slujească pe cei mai mici.

Prin aceste cuvinte, Mântuitorul ne-a învăţat, cum trebuie să ne conducem în viaţă. Deci: cu cât cineva ajunge într'o demnitate mai mare, cu atât el trebuie să fie mai bun, mai omenos, mai modest şi să se poarte mai bine cu supuşii săi, ajutându-i la nevoie.

Ne-a învăţat prin aceste cuvinte, ca să nu dispreţuim virtutea *modestiei, a umilinţei.* Cea mai strălucită pildă de umilinţă ne-a dat nouă, când a spălat picioarele ucenicilor săi la Cina cea de taină. *„Invăţaţi-vă de la mine—a zis el—că sunt blând şi smerit cu inima"*...

Toată viaţa sa a fost o servire pentru oameni, săvârşind minuni cu bolnavii, mângâind şi săvârşind numai binele. Drept răsplată, a fost răstignit. Atât de bun şi de umilit a fost el, încât a iertat chiar şi pe duşmanii săi, cari l-au răstignit. Să luăm dar pildă de umilinţă dela Mântuitorul, care lăsându-se să fie batjocorit şi răstignit pentru păcatele noastre, ne-a dat cea mai vie pildă de umilinţă şi de iubire faţă de lume.

Să ne ferim de îngâmfare şi să nu încercăm a ocupa în viaţă demnităţi pentru care n'am muncit, pentru care nu ne-am pregătit. Să nu cerem, fie în biserică, fie în şcoală, fie în oştire, etc., locuri pe care nu le meritäm. In orice instituţie, avansarea începe de la treapta cea mai de jos. Nu

poate fi un bun comandant, acel care n'a urcat treptele militare începând de la soldat.

Ca să conducem pe alţii, trebuie ca mai întâi noi să ştim ce înseamnă supunere şi executare de ordin.

In şcoală

Elevii să se deprindă a fi modeşti. Să nu se mândrească nici cu numele familiei nici cu averea, nici cu hainele, ci mai ales cu buna purtare, cu modestia şi cu silinţa la carte.

Să nu ceară profesorilor pe diferite căi hatâruri, căci atunci nu ştiu ce cer. La sfârşitul anului, fiecare îşi va ocupa locul pe care-l merită.

Lecţia 34.

Lepădarea de sine. Tânărul cel bogat.

(Mat. XVI, 24—28). (Mat, XIX, 16—25).

„Atunci Iisus a zis ucenicilor săi: Oricine voieşte să vie după mine, să se lepede de sine, şi să-şi ia crucea sa şi să-mi urmeze mie. Că cine va vrea să-şi mântuiască sufletul său, pierde-l-va pe el; iar cine îşi va pierde sufletul său pentru mine, afla-l-va pe el.

Că ce folos este omului de ar dobândi lumea toată, iar sufletul său îşi va pierde? Sau ce va da omul schimb pentru sufletul său? Că va să vie Fiul Omului întru slava Tatălui său, cu îngerii săi, şi atunci va răsplăti fiecăruia după faptele lui.

9. Iisus zice: I-aţi crucea ta.

Amin grăesc vouă: Sunt unii din cei ce stau aici, cari nu vor gusta moartea până când vor vedea pe Fiul Omului venind întru împărăţia sa".

Explicare.

Prin cuvintele acestea, Mântuitorul ne arată mijloacele prin care putem să ne mântuim. Căci el a venit în lume pentru mântuirea noastră.

1) Prin cuvintele: *„Oricine voieşte să vină după mine să se lepede de sine, şi să-şi ia crucea sa şi să-mi urmeze mie“*, Mântuitorul ne arată, că noi suntem liberi să săvârşim în viaţă binele sau răul. Nimeni nu ne sileşte. Căci, dacă n'am fi liberi şi stăpâni pe faptele noastre, atunci atât pedeapsa cât şi răsplata n'ar avea nici un rost. Mântuitorul nu ne sileşte ca noi să urmăm cu orice preţ învăţăturile sale. Nu. Ci, el ne spune: „Cine voieşte“... Acei însă, cari nu vor să asculte de poruncile sale, îşi vor primi pedeapsa, pentrucă el însuşi ne-a spus despre Iudeii în mijlocul cărora predicase: *„De n'aş fi venit şi nu le-aşi fi spus, n'ar avea păcat. Dar acum n'au răspuns pentru păcatul lor“.*

A se lepăda cineva de sine, însamnă a se lepăda de toate păcatele sufletului şi de toate poftele trupului. Adică, lepădarea de bogăţii, de viaţă luxoasă, de petreceri şi de orice păcat care ne vatămă trupeşte şi sufleteşte. Inseamnă, a nu ne iubi pe noi mai mult decât trebuie, căci atunci cădem în păcatul numit: *egoism.* Astfel de creştini, nu-şi simt deloc inima bătând pentru suferinţele aproapelui, pentrucă ei n'au ochi de cât numai pentru dânşii. A-şi lua cineva crucea şi a urma Mântuitorului, înseamnă a fi oricând gata să îndurăm orice mustrări şi suferinţi pentru el. Domnul Hristos, ştia ce-i aşteaptă pe apostoli când vor păşi la predică în mijlocul Iudeilor şi a lumii păgâne. El le spune dinainte, că dacă voiesc în adevăr ca să-l urmeze, să fie gata a îndură orice pentru Evanghelie.

2). *„Că cine va vrea să-şi mântuiască sufletul său pierde-l-va pe el; iar cine îşi va pierde sufletul său pentru mine, afla-l-va pe el“.*

Adică: apostolii, sfinţii şi martirii bisericii, cari şi-au dat viaţa, sufletul lor, pentru Mântuitorul, suferind moartea de martir, au pierdut viaţa pământească, dar în schimb au do-

bândit împărăţia cerurilor, şi deci, şi-au mântuit sufletul. Acei creştini, cari îşi pierd viaţa pentru Mântuitorul sau pentru aproapele, şi-au dobândit sufletul lor. Acei credincioşi însă, cari de frica persecuţiilor şi a morţii, sau de teamă ca să nu-şi piardă situaţiile şi averile, s'au lepădat de credinţa creştină, şi-au câştigat în adevăr viaţa pământească, care-i trecătoare; dar şi-au pierdut în schimb sufletul, adică: fericirea din viaţa viitoare, care-i veşnică.

3). *„Că ce folos este omului de ar dobândi lumea toată, iar sufletul său îşi va pierde ?“*.

In aceste cuvinte, Mântuitorul ne arată, cât de mare preţ trebuie să punem noi pe suflet. Ne arată cât de mare este deosebirea dintre trup şi suflet. E ca depărtarea de la pământ la cer! Şi iată dece: pentrucă trupul nostru este stricăcios, menit putreziciunii cu avere cu tot, cu toate cele ce ţin de pământ. Sufletul nostru însă, este nemuritor, căci prin el suntem asemenea lui Dumnezeu. Aşa fiind, cel care-şi adună cinste trecătoare şi averi nesigure pe pământ, n'are nici un folos din ele, dacă îşi pierde sufletul său! Chiar lumea toată de ar fi a sa şi tot nu se poate crede fericit, cât timp şi-a pierdut sufletul.

Bogatul adună averi, nedreptăţind pe cel sărac şi fără putinţă de apărare. Ucigaşul omoară pe cel avut pentru a-i lua averea. Şi unul şi altul se înşeală. Din parabola bogatului nemilostiv şi a săracului Lazăr, precum şi din cea a bogatului căruia i-a rodit ţarina. Mântuitorul ne arată ce-au păţit aceşti bogaţi, cari şi-au închinat toată viaţa lor lui Mamona şi n'au ajutat pe aproapele. Cumplit s'au amăgit. Amar s'au înşelat! Au nesocotit sufletul şi de aceia l-au pierdut pentru totdeauna. Vai, ce cumplită rătăcire! Nimeni şi prin nimic nu mai poate să-şi răscumpere sufletul pierdut!

4). Prin cuvintele: *„că unii nu vor gusta moartea până când nu vor vedea pe Fiul Omului venind întru împărăţia sa“*, Mântuitorul spune, că unii din apostoli vor apuca împlinirea profeţiei sale, cu privire la dărâmarea Ierusalimului şi a templului de către Romani şi care s'a întâmplat la a-

nul 70 d. Hr. Deci, unii din apostoli precum şi sf. apostol şi evanghelist Ioan cari au trăit până la anul 100, au văzut cu ochii împărăţia lui Dumnezeu venind întru putere.

2. **Tânărul bogat.** (Mat. XIX, 16—26).

„Şi iată, un tânăr venind la el, a zis lui:

Învăţătorule bune, ce bine să fac ca să am viaţa de veci? Iar el a zis lui: Ce-mi zici bun? Nimeni nu este bun, fără numai unul Dumnezeu; dar de voeşti să intri în viaţă, păzeşte poruncile. Zis-a lui: Care? Iar Iisus a zis: Să nu ucizi, să nu fii desfrânat, să nu furi, să nu mărturiseşti strâmb; să cinsteşti pe tatăl şi pe mama ta, şi să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi. Zis-a lui tânărul Toate acestea le-am păzit din tinereţele mele; ce-mi mai lipseşte? Zis-a Iisus lui: De voieşti să fii desăvârşit, mergi, vinde-ţi averile tale şi le dă săracilor şi vei avea comoară în cer, şi vino şi urmează mie. Iar tânărul auzind cuvântul, s'a dus întristat, căci avea avuţii multe. Şi Iisus a zis ucenicilor săi: Amin grăesc vouă, că cu anevoe va intra bogatul întru împărăţia cerurilor. Şi iarăşi grăesc vouă. Mai lesne este a trece cămila prin urechile acului, decât bogatul a intra întru împărăţia lui Dumnezeu.

Iar ucenicii lui auzind, s'au îngrozit foarte, zicând: Dar cine poate să se mântuiască? Dar Iisus căutând, a zis lor: La oameni aceasta este cu neputinţă, iar la Dumnezeu toate sunt cu putinţă".

Explicare.

Acest tânăr bogat de care ne vorbeşte Evanghelia, se vede că era un tânăr mai deosebit de ceilalţi, de oare ce se îngrijea de mântuirea sufletului său. De obiceiu, tinerii, şi mai ales cei cu avere, nu se prea gândesc la aşa ceva; ci, mai degrabă la petreceri, sport, lux, plimbări, distracţii, etc. Tânărul fariseu, prin întrebarea ce i-a făcut Mântuitorului, dovedeşte, că el îşi dădea seama, că numai cu împlinirea formelor legii lui Moisi, nu va putea dobândi viaţa veşnică. Işi simţea pentru aceasta sufletul neliniştit. Fariseul chiar de la prima întrebare încearcă să-l linguşească pe Mân-

tuitorul, dar el îl dojenește, zicându-i, că de ce îi zice *bun* pentrucă *bun* este numai Dumnezeu? La întrebarea tânărului bogat, Mântuitorul îi răspunde, că pentru a intra în viață, îi ajunge ca să păzească poruncile legii. Tânărul însă, era îngâmfat, ca toți Fariseii, căci se laudă pe sine, zicând, că aceste porunci el le-a păzit din copilărie și întreabă: *„Ce-mi mai lipsește?“*

Tânărul era prea legat de cele pământești. Deși el se laudă c'a împlinit legea, totuși, cugetul său îl desmințea. El împlinise numai forma legii și nicidecum spiritul ei. Indeplinise litera, partea văzută a legii, adică: postise, adusese jertfă și zeciuială la templu, etc., dar nu îndeplinise legea în spiritul ei, în toată adâncimea ei. Legea spunea, că Iudeul să iubească pe Dumnezeu din toată inima sa, iar pe aproapele, ca pe sine însuși. El nu împlinise această poruncă, căci nu iubea pe Dumnezeu, ci avuția pământească.

Mântuitorul auzind dela el, că vrea să facă totul pentru a se mântui, îi zice, că pentru a fi desăvârșit, trebuie să se despartă de avuția sa, s'o împartă la săraci și să vină să-l urmeze. Renunțarea la avuții pentru Hristos, este un mijloc, ca omul să fie desăvârșit. Așa făcuseră ucenicii săi, care lăsaseră: soții, familie, casă, și l-au urmat necondiționat. Așa au făcut mai târziu martirii și toți sfinții bisericii, cari s'au deslipit de bunurile acestei vieți trecătoare pentru a dobândi viața cea veșnică.

Tânărul nu s'așteptа la acest răspuns din partea Mântuitorului. El credea, că prețul desăvârșirii sale îl va costa mai puțin, că nu-i va știrbi cu nimic averea sa. Și tocmai acest sacrificiu i se cere! Vai, acest lucru, era cu neputință pentru el! Deprins să se desfete în toate plăcerile vieții, datorită averii sale, cum să devină el sărac de bună voie!?

Mai bine se lipsește de împărăția cerurilor, care îi mai departe! Și așa a și făcut. S'a întristat foarte, și a plecat fără să mai zică un cuvânt.

N'a avut tăria de a trece peste averea sa și a se lipi de Mântuitorul. Mamonà îi stătea în cale și l'a câștigat pentru

sine. Mântuitorul a zis atunci către ucenici că, mai degrabă se poate să treacă cămila prin urechile acului, decât bogatul să intre în rai. La aceste cuvinte apostolii s'au întristat şi l'au întrebat: „*Dar atunci, cine poate să se mântuiască ?*“.

Ei socoteau că averea nu poate fi o piedică pentru om în calea mântuirii. Mântuitorul însă, când le-a spus aceste cuvinte, a înţeles pe bogaţii lipiţi cu inima de averi, la fel cu acest tânăr. A înţeles pe bogaţii sgârciţi, ca cei din parabolele cunoscute, cari n'au avut nici ochi şi nici urechi pentru suferinţele aproapelui. Dimpotrivă, averea este un mijloc mai lesnicios pentru mântuire, atunci când omul o întrebuinţează pentru alinarea suferinţelor aproapelui, pentru ajutorarea şi luminarea lui. Aşa a făcut vameşul Zaheu. Când Mântuitorul a intrat în casa lui, a dat la săraci jumătate din averea sa şi astfel şi-a mântuit sufletul de păcate. Pentru această faptă, Mântuitorul l-a lăudat.

In şcoală

1). Elevi, să nu vă lăudaţi în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor cu împlinirea legii, ca acest tânăr bogat.

2). Ori cât bine am face în viaţă, nici odată nu putem spune că am făcut atât cât trebuie. E mai bine să fim modeşti şi să ne socotim: „*săraci cu duhul*“.

3). Bogăţia este o piedică în calea mântuirii numai pentru bogaţii sgârciţi, cari şi-au lipit inima de ea. In acest caz, ea este un duşman al omului. Ea naşte lăcomia şi împietreşte inima la suferinţele aproapelui.

4). Bogăţia este un mijloc de mântuire pentru bogaţii milostivi. Intrebuinţată în folosul aproapelui, ea te face să fii pomenit de urmaşi. Aşa, de pildă, a străbătut veacurile numele voevozilor, boerilor şi strămoşilor noştri plini de credinţă, cari au făcut din averea lor: biserici, şcoli, spitale, etc. Acei bogaţi milostivi, cari îşi lasă averea lor bisericilor, şcolilor şi altor instituţii culturale şi de binefacere, fac cea mai frumoasă faptă creştinească şi numele lor va fi pomenit cu laudă din neam în neam.

Aşa să facem şi noi.

Lecţia 35.

Mântuitorul şi copiii.

(Mat. XX, 13—15; Marcu, X, 13—16; Luca, XVIII, 15—16)

„Şi aduceau la dânsul prunci ca să se atingă de ei; iar ucenicii certau pe cei ce îi aduceau. Iar văzând Iisus, nu i-a părut bine şi a zis lor; lăsaţi pruncii să vină la mine şi nu-i opriţi pe ei, că a unora ca aceştia este împărăţia lui Dumnezeu. Amin zic vouă: ori cine nu va primi împărăţia lui Dumnezeu ca pruncul nu va intra în ea. Şi luându-i în braţe, şi-a pus mâinele peste ei şi i-a binecuvântat". (Marcu, X, 13—16).

10. Iisus binecuvântând copiii.

„Şi luând un prunc l-a pus în mijlocul lor şi luându-l în braţe a zis lor: oricine va primi pe unul din aceşti prunci în numele meu, pe mine mă primeşte. Şi cine mă primeşte pe mine, nu mă primeşte pe mine, ci pe el ce m'a trimis pe mine". (Marcu, IX, 36—37).

Explicare.

In jurul Mântuitorului când predica se strângea întotdeauna foarte multă lume. Unii veneau din dorinţa de a-l vedea şi a-i asculta învăţătura; alţii veneau cu bolnavii lor,

ca să-i vindece. Odată, când era în Capernaum învăţând într'o casă, era aşa de multă lume adunată pe la uşi şi ferestre, încât patru bărbaţi n'au putut cu nici un chip să pătrundă c'un slăbănog până la Mântuitorul şi au fost nevoiţi, ca să strice acoperişul casei şi să-l coboare înlăuntru. Altădată, s'a atins de Mântuitorul o femeie care avea o boală de 12 ani şi s'a vindecat. Mântuitorul însă, a întrebat pe apostoli: „*Cine s'a atins de mine?*" Şi apostolii i-au răspuns: „Învăţătorule, noroadele te îmbulzesc şi te strâmtorează şi zici cine este cel ce s'a atins de mine?" (Luca, VIII, 45). Printre cei veniţi erau şi femei cu copii, ca Mântuitorul să-i binecuvânteze. La Iudei era obiceiul, ca părinţii să-şi ducă copiii la marii rabini, ca să-i binecuvinteze, în nădejdea, că vor învăţa uşor, şi vor ajunge oameni de ispravă. Pruncii însă, neştiind că pot produce supărare cuiva, veniau la Mântuitorul ca la un părinte şi umblau în jurul său ca albinele în jurul stupului. Când apostolii încercau să-i oprească, Iisus le zice: „*Lăsaţ-i, nu-i opriţi!*"

Copiii sunt nevinovaţi. Sunt blânzi ca nişte mieluşei. Sunt smeriţi şi fără pic de răutate pe suflet. Ei spun adevărul, căci nu ştiu ce-i minciuna. Ei nu cunosc făţăria. Ce au în inimă, aceia au şi pe buze. Privirea lor nu-i şireată, ci limpede ca albastrul cerului. De aceia Mântuitorul îi iubia. „A unora ca aceştia este împărăţia cerurilor". Adică, acei cari prin smerenie şi prin curăţia inimii lor se aseamănă cu pruncii, vor putea dobândi împărăţia cerurilor. Îi lua în braţe, îşi punea mâinile peste ei şi-i binecuvântă. „*Oricine nu va primi împărăţia lui Dumnezeu ca pruncul, nu va intra în ea*". Adică: Împărăţia lui Dumnezeu trebuie primită ca un dar, cu bucurie şi cu nevinovăţie. A primi împărăţia lui Dumnezeu, înseamnă a l primi pe Hristos, a primi pe slujitorii altarului, când vin să ne săvârşească slujbele religioase şi să ni predice cuvântul Evangheliei. După cum copiii aleargă către părinţi plini de bucurie şi cu încredere—cu mânile întinse—, la fel trebuie să răspundă şi credincioşii la chemarea bisericii—cu bucurie şi cu încredere desăvârşită.

Copiii sunt curaţi, sunt sinceri, sufletul lor nu-i întinat de păcate. Nu ştiu ce-i răutatea. Ei sunt asemănaţi cu florile în gingăşie, frumuseţe şi curăţenie. Biserica noastră, pentru a arătà curăţenia îngerilor, îi reprezintă în pictură ca pe nişte prunci cu aripioare.

Pruncii cari mor după botez, sunt socotiţi ca îngeri. Este dar o asemănare între prunci şi îngeri. De aceia şi cântecul de leagăn al mamelor: „Nani, nani, copilaş, dragul mamei îngeraş!"

La Iudei, punerea mânilor pe capul cuiva era semn de binecuvântare. Prin punerea mânilor, bătrânul patriah Iacob a binecuvântat pe nepoţii săi, *Efrem şi Manasi*, fiii lui Iosif. Şi pe vremea Mântuitorului era obiceiul, ca mai marii sinagogilor să-şi pună mâinile pe creştetul copiilor, în semn de binecuvântare.

Mântuitorul şi-a mai arătat dragostea sa faţă de copii şi cu alt prilej. Fiind înconjurat de mai mulţi copii şi de popor, a luat un prunc în braţe şi a zis apostolilor şi poporului: *„De nu vă veţi întoarce şi să vă faceţi ca pruncii, nu veţi intrà în împărăţia cerurilor"*. (Mat. XVIII, 3) Adică: pentru a putea dobândi viaţa veşnică, trebuie să vă asemănaţi la viaţă şi la fapte cu pruncii. Să aveţi curăţenia şi smerenia sufletului lor. Mântuitorul a mai lăudat pe prunci şi când a intrat cu triumf în Ierusalim, cu 6 zile înainte de patima sa, când a săvârşit mai multe minuni la templu, vindecând orbi şi şchiopi. Atunci Fariseii şi Cărturarii văzând că pruncii strigau: „Osanà, Fiul lui David s'a mâniat",—că Mântuitorul răsturnase mesele schimbătorilor—, i-au zis lui Iisus: „Auzi, ce zic aceştia?" Iar Iisus a zis lor: „Adevărat, au niciodată n'aţi cetit, că din gura pruncilor şi a celor ce sug ai săvârşit laudă?" (Mat. XXI, 16). Mântuitorul se referă la profeţia lui David. (Ps. 88).

Mântuitorul luând pe copii în braţe şi binecuvântându-i a bucurat sufletul mamelor, care în acest scop îi şi aduseseră. Mântuitorul citeşte în inima lor şi le răsplăteşte astfel grija pentru odraslele lor curate. Prin aceasta ne-a mai

arătat, că Dumnezeu iubește numai sufletele curate, ca ale pruncilor.

Ca și Mântuitorul și noi să arătăm copiilor: înțelegere, bună voință, răbdare și dragoste. Copiii noștri sunt nădejdea de mâine a țării. Să-i îndrumăm de mici pe calea cea bună. Ei sunt ca copăcelul mic, care este răsădit primăvara. De crește strâmb, îl putem îndrepta cât e tânăr. De nu dă roade bune, îl putem altoi, uda și săpa la rădăcină. Copilul va fi la maturitate așa cum îl formăm noi de mic în casa părintească și în școală.

Față de copii trebuie să arătăm cea mai mare grijă, ca însușirile trupului și cele ale sufletului lor să crească, să se desvolte în mod armonic.

Pentru rostul lor în societate, ei trebuie formați din copilărie, din frageda lor tinerețe.

Sunt și copii răi, cari sunt leneși, nu vor să învețe, mint, fură, și nu vor să asculte nici de părinți, nici de profesori. Pe aceștia nu-i iubesc nici oamenii, nici Mântuitorul. De niște astfel de copii, părinții trebuie să se îngrijească pentru a-i aduce pe calea cea bună, cât nu sunt încă mari, căci altfel, ei vor deveni într'un viitor apropiat, niște cetățeni răi.

Pe copiii săraci și orfani să-i primim în casa noastră și să-i ajutăm, căci zice Mântuitorul Hristos: „*Că oricine va primi pe unul din acești prunci în numele meu, pe mine mă primește*".

BIBLIOTECA UNIVERSITATII IASI

TABLA DE MATERII

Pagina

1) In loc de prefață 3
2) Rugăciunile obișnuite 5

I. PARABOLE.

Lecția 1.— Icoana personalității Mântuitorului, scoasă din viața și minunile lui 7
Lecția 2.— Felul de a învăța al Mântuitorului 11

A. Parabole privitoare la împărăția lui Dumnezeu.

Lecția 3.— Parabola sămănătorului 14
Lecția 4.— Parabola neghinelor, a pomului bun și a pomului rău . 18
Lecția 5.— Parabola grăuntelui de muștar și a aluatului . . 23
Lecția 6.— Parabola comorii ascunsă în țarină, a mărgăritarului și a năvodului. 25
Lecția 7.— Parabola nunții fiului de împărat 28
Lecția 8.— Parabola lucrătorilor viei 31
Lecția 9.— Parabola vierilor necredincioși 34
Lecția 10.— Parabola celor 10 fecioare 37
Lecția 11.— Parabola talanților 41
Lecția 12.— Parabola smochinului neroditor 44

B. Parabole cu privire la iubirea creștină.

Lecția 13.— Parabola samarineanului milostiv 46
Lecția 14.— Parabola bogatului nemilostiv și a săracului Lazăr . 51
Lecția 15.— Parabola împăratului milos și a servului neîndurat . 55
Lecția 16.— Parabola judecătorului nedrept 58
Lecția 17.— Parabola despre dralima pierdută și oaia cea rătăcită . 61
Lecția 18.— Parabola fiului pierdut 63
Lecția 19.— Zaheu vameșul 67

C. Deosebirea între concepția mozaică și cea creștină.

Lecția 20.— Parabola Vameșului și a Fariseului 70
Lecția 21.— Parabola bogatului căruia i-a rodit țarina . . . 74

II. INVĂȚĂTURI.

Lecția 22.— } Predica de pe munte. Fericirile 76
Lecția 23.— }
Lecția 24.— Milostenia și postul 83
Lecția 25.— } Rugăciunea domnească. Tatăl nostru . . 86
Lecția 26.— } 88
Lecția 27.— Lăcomia 93
Lecția 28.— Judecarea aproapelui. 96
Lecția 29.— Convorbirea lui Iisus cu Samarineanca . . . 98
Lecția 30.— Păstorul cel bun 103
Lecția 31.— Viță și mlădița 105
Lecția 32.— Marta și Maria 108
Lecția 33.— Cererea fiilor lui Zevedeiu 110
Lecția 34.— Lepădarea de sine și tânărul bogat . . . 113
Lecția 35.— Mântuitorul și copiii 119

BCUIAS/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1961

BCUIASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCUIAS/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY